

Framing af PTSD

– en undersøgelse af de danske landsdækkende dagblade og deres netsiders repræsentation af posttraumatisk stresssyndrom

CECILIE FLENSBORG, 51762

MIE CHRISTENSEN, 52577

VEJLEDER: ANNE SOFIE ELLESØE OLSEN

ROSKILDE UNIVERSITET, JUNI 2019

INSTITUT FOR KOMMUNIKATION OG HUMANISTISK VIDENSKAB

Speciale i Journalistik ved Roskilde Universitet, juni 2019

Institut for Kommunikation og Humanistisk Videnskab

Specialet fylder 231.124 tegn inklusive mellemrum svarende til 96,3 normalsider. Dette er inklusive en formidlingsartikel, der er målrettet Psykiatrifondens nyhedsside “Nyt fra forskningen” (psykiatrifonden.dk³). Endvidere har vi vedlagt følgende bilag til specialet:

Bilag 1 - Kodemanual

Bilag 2 - Kodning 2017 og 2018 (print)

Bilag 3 - Kodning 2017 og 2018 (net)

Bilag 4 - Frasorterede artikler (print)

Bilag 5 - Frasorterede artikler (net)

Abstract

This paper aims to examine Danish nationwide newspapers' portrayal of Post Traumatic Stress Syndrome (PTSD) – a mental illness which has been prevalent in Danish news coverage since Denmark's foreign policy and international role changed in the aftermath of the Cold War, as more than 1,100 Danish soldiers have been diagnosed with the disorder since 1992 (danmarkshistorien.dk; b.dk).

This representation is examined through a content analysis of articles on PTSD from seven larger newspapers and their news websites in the years 2017 and 2018. The aim here is to discover which types of sources that appear on this particular field and furthermore to investigate which frames are used to communicate about PTSD in the media.

These frames are further investigated in a framing analysis building on the theory of Entman (1993). The results hereof show that five dominant frames are used in the coverage of PTSD, portraying individuals diagnosed with the disorder as either survivors, abnormal citizens or ticking time bombs, while other frames found in the coverage is system failure regarding treatment of the disease and research. Furthermore, a dominant theme makes itself apparent in the coverage, as the illness is very frequently portrayed as a predominantly or exclusively male- and military-related diagnosis, leading to the overlooking of other – and often larger – groups in the risk of being affected by PTSD.

Subsequently, it is discussed whether the investigated media are meeting the journalistic ideals of representativity and objectivity. Here, it is argued that the newspapers in question have a disproportionate large focus on military-related PTSD and male case persons, while the coverage of the illness generally is often framed episodically and focuses on loss-framed issues rather than gain-framed ones. The consequence hereof is an overall reducing representation of individuals with PTSD.

Finally, the consequences of these representations are discussed through framing theory by Entman (1993) and agenda-setting theory by McCombs and Shaw (1972). The conclusion here is that the representations found through this investigation are at risk of being adapted by the readers, possibly leading to stigmatizing views on individuals diagnosed with PTSD in Danish society.

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	6
1.1 Problemformulering	7
1.1.1 Arbejdsspørgsmål	7
1.2 Læsevejledning	8
1.3 Om PTSD	8
2. Litteraturgennemgang	10
2.1 Søgestrategi	10
2.2 Repræsentationer af psykisk sygdom i massemedierne	11
2.2.1 Hvor ofte dækkes psykiske sygdomme?	12
2.2.2 Hvilke repræsentationer af psykiske sygdomme skaber medierne?	13
2.2.3 Hvilke effekter har mediedækningen af psykisk sygdom?	15
2.2.4 Medierne som redskab til at reducere stigmatisering	16
2.2.5 Opsamling	17
3. Teoretisk fundament	18
3.1 Framing	18
3.1.1 Episodisk og tematisk framing	20
3.1.2 Gain- og loss-framing	20
3.2 Framing, magt og journalistiske idealer	21
3.2.1 Journalistikkens demokratiske rolle	21
3.2.2 Objektivitetsidealet	22
3.2.3 Repræsentativitet	25
3.3 Arbejdet med kilder	26
3.4 Mediernes agenda-sættende funktion	27
3.5 Print versus net	29
4. Metode	32
4.1 Undersøgellesdesign	32
4.1.1 Kombination af kvantitativ og kvalitativ metode	33
4.1.2 Kvantitativ indholdsanalyse	34
4.2 Kodning	35
4.2.1 Indsamling af empiri	37
4.2.2 Valget af den undersøgte tidsperiode	38
4.2.3 Valg af medier	38
4.2.4 Samplingprocessen	40
4.2.5 Pilottest	41
4.3 Kvaliteten af specialets data	42
4.3.1 Interkoderreliabilitet og koderkonsensus	42
4.3.2 Validitet og reliabilitet	43

4.4 Metodisk afgrænsning	45
5. Analyse	47
5.1 Dækningen af PTSD i tal og store træk	47
5.1.1 Medier og kilder: PTSD på dagsordenen	47
I HVILKE MEDIER ER DER MEST FOKUS PÅ PTSD?	47
HVEM UDTALER SIG OM PTSD?	48
5.1.2 Emner og årsager: Hvad taler vi om, når vi taler om PTSD?	51
ÅRSAGER TIL PTSD: EN VETERAN- OG MANDESYGDOM	51
EMNER: CASEFORTÆLLINGENS HJEMMEBANE	55
5.1.3 Framing: Hvordan italesættes PTSD?	56
EPISODISK OG TEMATISK FRAMING	56
FRAMING: DE NEGATIVE FORTÆLLINGER VINDER FREM	60
5.1.4 Opsamling	63
5.2 Framinganalyse	63
OPBYGNING AF FRAMEN: PTSD, MILITÆRET OG MÆND KÆDES SAMMEN	64
5.2.2 PTSD-ramte er tikkende bomber	67
OPBYGNING AF FRAMEN: KRIMINALITET OG BLODIGE DETALJER	67
5.2.3 Personer med PTSD er unormale samfundsborgere	71
OPBYGNING AF FRAMEN: EN NORMAL-UNORMAL-DIKOTOMI OG PATOS	71
5.2.4 PTSD-ramte er survivors	74
OPBYGNING AF FRAMEN: OVERLEVERE, DER KÆMPER SELV	74
5.2.5 Systemet fejler	77
OPBYGNING AF FRAMEN: UNUANCERET KRITIK & POLITISK DEBAT	77
5.2.6 Forskningsframe	80
OPBYGNING AF FRAMEN: OBJEKTIV OG TEMATISK FRAMING	81
5.3 Delkonklusion	82
6. Diskussion	85
6.1.1 Er dækningen af PTSD repræsentativ?	85
6.1.2 Objektivitet i den journalistiske praksis	88
JOURNALISTISK OBJEKTIVITET MØDER FRAMING	89
6.2 Medier og magt: Samfundsmæssige konsekvenser	95
PÅVIRKNING AF LÆSERNES MENINGSDANNELSE	95
7. Konklusion	98
8. Litteraturliste	101
8.1 Litteratur	101
8.2 Netkilder	104
8.3 Empiriliste	107
8.4 Bilag	112
9. Formidlingsartikel	113

1. Indledning

På få årtier er Danmark gået fra at være et land, som i 1991 efter stor politisk diskussion besluttede at sende ét enkelt krigsskib til Golfen, til i 2011 at sende seks F16-fly og en medfølgende byge af 923 bomber til Libyen med et enigt Folketing bag sig. Gennem de seneste 27 år har flere end 45.000 danske soldater været udsendt på knapt 71.000 udsendelser (veteranalliancen.wordpress.com), og de politiske beslutninger om at gå i krig samt de efterfølgende konsekvenser for de udsendte er blevet diskuteret bredt – blandt andet med fokus på den psykiske diagnose posttraumatisk stresssyndrom (PTSD), som i de seneste år har været et tilbagevendende emne på de danske mediers dagsorden. Lidelsen rammer ifølge tal fra Veterancentret næsten hver tredje danske Afghanistan-veteran flere år efter udsendelsen (veteran.forsvaret.dk), mens i alt 1.145 ud af de 31.570 veteraner, som har været udsendt en eller flere gange mellem 1992 og 2016, har fået en PTSD-diagnose hos en psykiater (b.dk).

I takt med det stigende fokus på PTSD har en kritisk røst dog meldt sig i debatten – og den lyder på, at mediernes dækning konstruerer et stereotyp og stigmatiserende billede af den hjemvendte veteran, som kæmper med sår på krop og sjæl (dr.dk). Andre stemmer peger på, at dækningen er for ensidig og ikke giver plads til de mange andre grupperinger i det danske samfund, som også rammes af sygdommen (play.tv2.dk) – eksempelvis voldtægts ofre, hvoraf 5.000 ifølge tal fra Psykiatrifonden har udviklet PTSD gennem de seneste 10 år (bt.dk).

Tidligere forskning i dækningen af psykiske lidelser har klarlagt tendenser såsom stigmatisering gennem brugen af negative billeder og frames (Sieff, 2003; Steadman & Cocozza, 1977-1978; Wahl, 1999; Wahl & Harman, 1989). En agenda-analyse af de danske nyhedsmedier foretaget af Infomedia viser i tråd hermed, at cirka en tredjedel af artiklerne omhandlende PTSD, som blev udgivet i 2016, indeholdt stigmatiserende elementer (en-af-os.dk¹). Samtidig er det blevet påvist, at nyhedsmedier spiller en vigtig rolle ift. at præsentere og definere psykiske sygdomme for offentligheden såvel som ift. at frame deres vigtighed i samfundet (Wahl, 2003).

På trods af, at PTSD tilsyneladende er et offentligt omdiskuteret fænomen, er der aldrig blevet foretaget en analyse af, *hvordan* forestillinger om sygdommen konkret etableres

i de danske medier – og herunder hvilke kilder, som er med til at konstruere disse billeder. Indeværende speciale har således til formål at træde ind, hvor den journalistiske forskning hidtil er kommet til kort. Dette leder til specialets problemformulering.

1.1 Problemformulering

Hvordan frames posttraumatisk stresssyndrom (PTSD) i de danske landsdækkende dagblade og på deres netsider, og hvilken betydning har det for journalistikkens demokratiske funktion?

1.1.1 Arbejdsspørgsmål

Vores undersøgelse vil tage udgangspunkt i nedenstående underspørgsmål i besvarelsen af problemformuleringen.

Hvilke frames benyttes til at fortælle om PTSD i de danske landsdækkende dagblade?

For at kunne klarlægge, hvilke repræsentationer af PTSD der kommer til udtryk i de landsdækkende dagblade, vil vi foretage en framinganalyse af de dominerende frames, som fremgår af de undersøgte artikler. Metoden hertil tager udgangspunkt i Robert M. Entmans framingteori (se afsnit 3.1).

Hvilke kilder er med til at konstruere disse billeder?

Vi foretager ligeledes en kvantitativ indholdsanalyse af samtlige relevante artikler i den undersøgte periode. Herved ønsker vi at blotlægge, hvilke kildetyper der optager mest – og mindst – taletid i dækningen af PTSD. Ud fra teori om kildetyper og disses funktioner vil vi således belyse, hvem der kommer til orde i mediedækningen af den psykiske sygdom i den kvantitative indholdsanalyse, og dette vil videre behandles i specialets diskussion.

Hvorvidt lever medierne op til deres demokratiske funktion, herunder idealer om objektivitet og repræsentativitet, i denne dækning?

For at kunne besvare problemformuleringens anden del vil vi diskutere, hvorvidt repræsentationen af den psykiske sygdom har konsekvenser for journalistikkens demokratiske funktion. Derfor vil vi i diskussionen behandle, hvorvidt medierne efterlever de journalistiske idealer om objektivitet og repræsentativitet, når det kommer til PTSD.

1.2 Læsevejledning

For at besvare denne problemformulering vil vi indledningsvis udlægge PTSD som psykisk sygdom. Herefter belyses tidligere forskning og undersøgelser om psykisk sygdom, herunder PTSD, gennem specialets litteraturreview.

Derefter vil specialets teoretiske fundament fremlægges. Her præsenteres specialets hovedteori om framing samt teori om journalistikkens demokratiske funktion, idealer og dagsordensættelse.

Efter teoriafsnittet vil specialets metodiske overvejelser blive præsenteret. Der vil blive redegjort for undersøgelsesdesign, kodning, indsamling af empiri samt samplingproces. Endvidere vil den kvantitative undersøgelses validitet og reliabilitet blive præsenteret. Udlægningen af metodeafsnittet fører videre til specialets analyse.

Analysen er delt op i to dele; en deskriptiv analysedel, hvor den kvantitative indholdsanalyse udlægges, samt en framinganalyse, hvor de fundne frames fra den kvantitative indholdsanalyse vil blive gennemgået via en framinganalyse.

Efterfølgende diskuteres det, hvorledes dækningen af PTSD i de landsdækkende medier udfordrer eller lever op til de journalistiske idealer om repræsentativitet og objektivitet. Dette gøres med inddragelse af resultater fra den deskriptive analyse og framinganalysen. Endvidere vil vi diskutere, hvorledes den analyserede dækning kan få konsekvenser for journalistikkens demokratiske funktion med inddragelse af teori om mediernes agenda-sættende funktion.

1.3 Om PTSD

I det følgende afsnit vil vi udlægge fakta om sygdommen PTSD for at begrebsafklare specialets fokus. Da vi med specialet tager et videnskabsteoretisk afsæt i socialkonstruktivismen (Bryman, 2012:34), kan det virke modstridende at definere PTSD, da det kan forstås som om, at vi forsøger at udlægge en endegyldig sandhed om den psykiske sygdom. Socialkonstruktivismen arbejder netop med, at de kategorier, som mennesker tillægger den sociale verden, faktisk er sociale produkter. Disse kategorier konstrueres dermed gennem interaktion (ibid.). Socialkonstruktivismen arbejder derfor ikke med en ”sandhed”, da denne altid vil være konstrueret mennesker og kultur imellem. Vi er dermed opmærksomme på, at denne indledende definition ikke passer til den socialkonstruktivistiske

tankegang. Vi mener dog, at en udlæggelse af den psykiske sygdom er nødvendig for indledningsvis at få en forståelse af, hvad det er for en psykisk sygdom, dette speciale beskæftiger sig med.

PTSD er en forkortelse for den psykiske sygdom posttraumatisk stresssyndrom/stresslidelse, der kan opstå efter voldsomme og traumatiske oplevelser – eksempelvis krig, vold, overfald eller seksuelle krænkelser, hvor individet har følt stærk frygt, rædsel eller hjælpeløshed (psykiatrifonden.dk). Hændelsen, som vedkommende har været udsat for, resulterer i et højt stressniveau eller alarmberedskab. En person med PTSD vil ofte genopleve den voldsomme oplevelse kontinuerligt – både i søvnen, men også i vågen tilstand. Den PTSD-ramte vil ofte føle stærkt ubehag ved alt, der kan minde om traumatet. Endvidere vil nogle PTSD-ramte hyppigt opleve tankemylder samt uforståelige følelser, de ikke kan kontrollere. Dermed vil mange føle et identitetstab (ibid.). Mange med den psykiske sygdom vil også opleve emotionelle forstyrrelser som mistet livsglæde, isolation fra andre mennesker og relationer samt en følelse af følelseløshed (ibid.). PTSD kan være en langvarig reaktion på en tidligere traumatiserende hændelse, men sygdommen kan også opstå forsinket. Førhen har opfattelsen været, at symptomerne på PTSD vil fremkomme inden for et par måneder efter hændelsen, men i dag er man af den opfattelse, at symptomerne også kan forekomme langt senere (ibid.).

PTSD er en sygdom, der af mange forbindes med soldater, som har været udsendt til krigszoner. Lidelsen opstår dog som tidligere nævnt også ved andre typer af traumatiske oplevelser (Sareen, 2014:461).

Det anslås, at mellem seks til ni procent af befolkningen i USA og Canada vil få PTSD i løbet af livet, mens der blandt australierne er en prævalens på en til to procent (ibid.:462). Desuden anslås det, at to procent af befolkningen i Europa har PTSD. Endvidere er der flere kvinder end mænd, der bliver ramt af PTSD, samt flere unge end ældre, der pådrager sig sygdommen (Wittchen et al., 2011:662). I Europa i 2010 havde 8,4 ud af 10.000 kvinder PTSD, men tallet for mænd var 3,2 ud af 10.000. Det svarer til, at over dobbelt så mange kvinder som mænd får PTSD (ibid.:669). Kvinder har ligeledes større risiko for at udvikle sygdommen, da det at være kvinde kan forstås som en pretrauma-faktor. Pretrauma-faktorer er derudover genetik, lav IQ, tidligere psykisk sygdom og personlige faktorer (Sareen, 2014:463).

2. Litteraturgennemgang

Før vi dykker ned i specialets teoretiske fundament, vil vi opridsse baggrunden for at undersøge netop denne problemstilling og dermed kontekstualisere vores undersøgelse. I de følgende afsnit vil vi således gennemgå en række relevante nedslag i den eksisterende forskning i mediernes fremstilling af PTSD og mere generelt dækningen af psykiske sygdomme.

Siden 1950'erne har fire hovedtemaer vist sig i forskningen inden for mediernes dækning af psykiske sygdomme: 1) Mediernes rolle som kilde til information om psykisk sygdom, 2) hvilke repræsentationer medierne skaber om psykisk sygdom, 3) effekterne af disse billeder og 4) hvordan medierne kan være med til at reducere stigma (Wahl, 1992; Stout et al., 2004; Ma, 2016). Vi vil således gennemgå relevant litteratur inden for hvert af disse felter – herunder med fokus på forholdet mellem medier og PTSD.

Indledningsvis vil vi præsentere den søgestrategi, vi har gjort brug af ift. at fremsøge relevant litteratur til litteraturgennemgangen.

2.1 Søgestrategi

I “Writing a Literature Review” (2004) beskriver Barbara Steward, at den søgestrategi, man benytter ved indsamling af litteratur, bør være reproducérbar (Steward, 2004:497). Vi vil derfor her kaste lys over de databaser, som har dannet rammen om vores søgning, samt de søgeord, vi har benyttet til dette formål.

I vores søgning har vi indledningsvis benyttet databasen REX (rex.kb.dk), som indeholder materiale fra både Det Kgl. Bibliotek samt store eksterne databaser såsom JSTOR. Vi har her benyttet søgeordene ‘framing ptsd/ post traumatic stress disorder media’ samt ‘framing ptsd/ post traumatic stress disorder journalism’. De danske ækvivalenter til disse søgeord blev ligeledes benyttet i databasen, men ledte ikke til nogen brugbare resultater.

I den første søgning fandt vi dog en række tekster, som omhandlede netop dette emne – dog i en amerikansk kontekst. Efterfølgende har vi således benyttet os af *sneboldmetoden* (Lynggaard, 2010:157), hvor vi har undersøgt de referencer, vi er stødt på i de først fundne studier. Herigennem fandt vi yderligere en lille gruppe af studier, som centrerede sig om netop framingen af PTSD – dog fortsat ikke en dansk kontekst.

En søgning på Roskilde Universitets interne studenterrapport-database viste ligeledes, at der ikke tidligere er blevet skrevet om dette emne. Søgeportaler fra andre relevante kommunikations- eller journalistikfaglige uddannelser blev ligeledes benyttet, men med samme resultat.

Der eksisterer en meget stor mængde forskning, som omhandler mediernes generelle dækning af psykisk sygdom. For at komme nærmere den primære forskning inden for dette område, valgte vi derfor at tage udgangspunkt i tidligere litteraturgennemgange inden for feltet. I søgedatabasen REX benyttede vi således søgeordene 'mental illness media review', hvorigennem vi fandt frem til en række relevante artikler. Her kunne vi atter drage brug af sneboldmetoden ved at læse videre på de studier, som fremstod relevante for vores undersøgelse. Flere af disse litteraturgennemgange vil således blive benyttet som udgangspunkt for nedenstående opsamling af forskningen inden for mediernes dækning af psykisk sygdom.

Det er dog vigtigt at bide mærke i, at mange af disse undersøgelser er foretaget inden for det amerikanske mediebillede – og eftersom det danske og det amerikanske mediasystem adskiller sig på en række centrale parametre, kan man forestille sig, at der vil være visse forskelle i dækningen. Derfor vil vi, i det omfang det er muligt, inddrage relevant dansk forskning inden for de undersøgte hovedtemaer.

2.2 Repræsentationer af psykisk sygdom i massemedierne

Psykiske sygdomme udgør et verdensomspændende sundhedsproblem. Ifølge World Health Organization (WHO) bliver omkring hvert fjerde individ verden over ramt af en psykisk lidelse i løbet af deres levetid, og lige nu menes 450 millioner mennesker at være ramt (who.int). Dog vurderer WHO, at omkring to tredjedele af de personer, som rammes af psykisk sygdom, ikke søger professionel behandling – og den primære årsag hertil er frygten for stigma og diskrimination (ibid.).

Tidligere studier har vist, at massemedierne er befolkningens primære kilde til information om psykiske sygdomme (se afsnit 2.2.1). Det er således særdeles relevant at belyse, hvordan medierne fremstiller psykiske sygdomme.

2.2.1 *Hvor ofte dækkes psykiske sygdomme?*

Mediernes dækning af psykiske sygdomme er et emne, som længe har optaget den journalistiske forskning. I “Mass Media Images of Mental Illness: A Review of the Literature” (1992) opsummerer Otto F. Wahl mere end fire årtiers forskning om hyppigheden, nøjagtigheden og indvirkningen af mediernes dækning af psykiske sygdomme. Resultaterne heraf indikerer, at psykiske sygdomme er et ganske hyppigt forekommende emne på mediernes dagsorden – og at fokuset på emnet kun er blevet større og større. Eksempelvis fandt Wahl og Kaye (1992), at antallet af artikler omhandlende mental sundhed var tredoblet i fra 1965 til 1988 (Wahl & Kaye, 1992). Wahls konklusion er således, at offentlighedens adgang til information om psykiske sygdomme fra massemedier som magasiner, aviser og tv-udsendelser er stigende (Wahl, 1992:345).

Nyere gennemgange af forskningen inden for dette felt indikerer en lignende tendens. I “How the media cover mental illnesses: a review” (2016) konkluderer Zexin Ma således på baggrund af studier fra perioden 2005 til 2015, at non-fiktion-medier såsom aviser, magasiner og tv-programmer fortsat er den generelle offentligheds primære kilde til information om psykiske sygdomme (Ma, 2016:98).

Selvom dette speciales formål ikke er at undersøge, *hvor meget* dækningen af PTSD fylder i det samlede medie billede, er det alligevel relevant at kontekstualisere denne dækning.

Armstrong & Olatunji konkluderer i “PTSD in the Media: A Critical Analysis of the Portrayal of Controversial Issues” (2009), at der er sket en markant stigning på 211% i omtalen af PTSD i amerikanske aviser fra 2006 til 2008 – blandt andet på grund af et fokus på konsekvenserne af Afghanistan- og Irak-krigene (Armstrong & Olatunji, 2009:57).

Ligeledes viser studiet “US media representation of post-traumatic stress disorder: a comparative study of regional newspapers and national newspapers” af Lu Wu (2016), at både amerikanske nationale og regionale aviser begyndte at rapportere mere om PTSD i artikler efter begyndelsen af Irak-krigen i 2003. Endvidere, at det ikke var en speciel episode, der startede en mere stigende dækning, men at antallet af individuelle cases eskalerede årene efter (Wu, 2016: 229).

Et af de få danske studier, som kvantitativt belyser de danske mediers dækning af psykiske sygdomme, er *En af os – Agenda-analyse af mediedækningen af psykisk sygdom* (2017) foretaget af Infomedia Analytics. Undersøgelsen indbefatter en række tv- og

radioudsendelser, webkilder samt printmedier, herunder de landsdækkende dagblade (Infomedia Analytics, 2017).

Resultaterne af undersøgelsen viste, at mediedækningen af psykisk sygdom og psykiske lidelser omfattede i alt 4.508 artikler og indslag i 2016. De landsdækkende dagblade var her den næststørste afsender af omtaler, idet artikler herfra udgjorde 14% af det undersøgte mediebillende – og med Politiken som topscorer ift. antallet af omtaler blandt alle de undersøgte medier (Infomedia Analytics, 2017).

Undersøgelsen fra Infomedia belyser ikke, hvor mange omtaler der specifikt omhandler PTSD. Af vores egen undersøgelse fandt vi dog, at i alt 1.394 artikler i perioden 2017 og 2018 nævnte lidelsen, mens 524 artikler mere specifikt omhandlede PTSD (se afsnit 3). Man kan forestille sig, at antallet af omtaler ville være betragteligt større, hvis de samme medier, som blev medtaget i Infomedia-undersøgelsen, ligeledes blev inddraget her – netop fordi landsdækkende dagblade blot udgør 14% af det samlede antal omtaler. Således finder vi det særdeles relevant at belyse, hvordan PTSD frames – omend i en mindre del af det danske mediebillende.

2.2.2 Hvilke repræsentationer af psykiske sygdomme skaber medierne?

Et andet hovedtema inden for forskningen i forholdet mellem medierne og psykisk sygdom er som nævnt, hvilke billeder af psykiske sygdomme som mediernes læsere, lyttere og seere præsenteres for. Wahl (1992) konkluderer ift. dette tema, at tidligere studier tegner et billede af misrepræsentation af psykisk sygdom i medierne. Mere specifikt viser flere undersøgelser, at der er et disproportionalt stort fokus på psykotiske træk ved personer med psykisk sygdom, ligesom disse personer ofte portrætteres som utilstrækkelige, usympatiske, farlige og utilregnelige (Wahl, 1992:345f).

Mens der ifølge Wahl var et stort fokus på fjernsynet som medie i researchen, der strækker sig over perioden 1950 til 1992, konkluderer Stout et al. i “Images of Mental Illness in the Media: Identifying Gaps in the Research” (2004), at forskningen siden da har koncentreret sig mere om printmedierne – og at det samme billede af stigmatiserende repræsentationer gør sig gældende her. Eksempelvis konkluderes det i et studie, der specifikt undersøger de tyske avisers dækning, at der her er et disproportionalt stort fokus på negative og sensationelle nyhedshistorier om psykisk sygdom (Angermeyer & Schulze, 2001).

Det tyder dog også på, at der omkring årtusindeskiftet var et opgør med den tidligere påviste dækning af psykiske sygdomme. Eksempelvis fandt Wahl et al. (2002), at antallet af omtaler i amerikanske nyhedsartikler af psykisk syge personer som 'farlige' var faldende, mens flere artikler omhandlede stigma og færre artikler havde en negativ tone i 1999 end i 1989. Det er dog vigtigt at bide mærke i, at 'farlighed' fortsat var det hyppigst omtalte emne i de undersøgte artikler i 1999, og at der forekom flere negative artikler end positive (Wahl et al., 2002).

Ma (2016) konkluderer ligeledes på baggrund af nyere studier, at medierne fortsat bidrager til stigmatisering af psykiske sygdomme. Eksempelvis associeres psykiske sygdomme ofte med negativt ladede temaer som kriminalitet og vold, ligesom der oftere benyttes stigmatiserende sprogbrug i artikler omhandlende kriminalitet, når gerningsmanden har en psykisk sygdom (Ma, 2016:98,101).

På trods af, at negative portrætteringer fortsat udgør en stor del af mediedækningen af psykiske sygdomme, konkluderer Ma i tråd med Wahl samt Stout et al., at antallet af negativt ladede historier er faldende. Et nyt tema har dog ifølge Ma gjort sig gældende i den nyere forskning; nemlig en skævvridningen mellem andelen af negative omtaler fordelt på køn. En undersøgelse af canadiske aviser (Whitley et al., 2015) viste således, at artikler om mænd med psykiske sygdomme var mere stigmatiserende end artikler om kvinder med psykiske sygdomme (Ma, 2016:98f).

I det amerikanske studie "Framing Post-traumatic Stress disorder: a look at twenty years of television news coverage" (2011) påpeger Jankowski et. al. ligeledes, at tv-dækningen af PTSD har tendens til at være episodisk fremet frem for tematisk og dermed fokusere på specifikke situationer eller individer. Dette er problematisk, idet tidligere studier har påvist, at episodisk framing har tendens til at få publikum til at stille personen med den psykiske sygdom i artiklen til ansvar for sygdommen og behandlingen heraf (Jankowski et al., 2011:17). Jankowski et al. konkluderer derudover, at størstedelen af de analyserede nyheder omhandlede de psykologiske effekter ved nationale tragedier samt soldater, der kommer hjem fra krig og har psykiske problemer. Tv-nyhederne fokuserede dog ikke på PTSD i sammenhæng med overfald og voldtægter (ibid.:18). Studiet peger desuden på, at nyheder om PTSD oftest har negative temaer som selvmord, kriminalitet, mangel på ressourcer, selvskade og hjemløshed sammenlignet med nyheder om diagnosen angst (ibid.:20).

Også de danske mediers dækning af psykisk sygdom har været under lup. I *Mediers fremstilling af psykisk sygdom – En sammenligning af 2011 og 2015* (2016) vurderer Berger et al. på baggrund af en undersøgelse af danske webkilder, aviser, fagblade, magasiner samt tv- og radioindslag, at andelen af negative omtaler af psykisk sygdom var mindre i 2011 end i 2015. Alligevel omtales psykisk sygdom ofte i en negativ sammenhæng – og kriminalitet var hovedtemaet i hele 34% af de undersøgte artikler i både 2011 og 2015 (Berger et al., 2016: 14f).

Den seneste optælling af danske mediers dækning af psykisk sygdom blev foretaget i den førnævnte undersøgelse udarbejdet af Infomedia Analytics (2017). Også her lød konklusionen, at negativ omtale tog en forholdsmæssig stor del af spalteplassen og sendetiden i de danske medier. Man fandt her, at dækningen i 2016 var karakteriseret af stigmatiserende vendinger i mere end halvdelen af artiklerne, og at forbrydelser begået af personer med psykisk sygdom ofte blev forbundet direkte med gerningsmandens diagnose (Infomedia Analytics, 2017).

Modsat Berger et al. dykker Infomedia-undersøgelsen ned i enkelte diagnoser, blandt andet for at undersøge fordelingen af stigmatiserende vs. ikke-stigmatiserende sprogbrug på tværs af diagnoserne. I artikler omhandlende PTSD blev der her anvendt stigmatiserende ord og/eller vendinger i cirka 35% af medieindholdet, som blev udgivet i den undersøgte periode. PTSD var således her den femte mest stigmatiserede psykiske diagnose ift. sprogbrug ud af i alt 12 forskellige sygdomme (ibid.).

En central pointe ift. både Berger et al.'s studie samt Infomedias agenda-optælling er dog, at ingen af undersøgelseerne går ind i specifikke artikler og klarlægger, hvordan stigmatiserende indhold konkret tager sig ud, og hvordan indhold af denne karakter opbygges – eller *frames* – af journalisterne. Vores formål med denne undersøgelse er således at undersøge hvilke repræsentationer, der er til stede i de danske dagblades dækning, og hvordan disse repræsentationer bygges op.

2.2.3 Hvilke effekter har mediedækningen af psykisk sygdom?

Selvom vi i dette speciale ikke foretager en receptionsanalyse, men i stedet fokuserer på kommunikationskædens produkt-del, er det alligevel relevant at opnå en forståelse for effekterne af mediernes dækning af psykisk sygdom – et indblik, som vil være yderst nyttigt i

vores afsluttende diskussion, hvor de mulige konsekvenser af mediernes dækning af PTSD vil blive berørt.

Tidligere studier indikerer, at medier i høj grad kan influere modtagernes holdninger og adfærd. Nyere research inden for avisers påvirkning af holdninger viser, at negativt ladede repræsentationer bidrager til negative og afvisende holdninger blandt modtagerne til personer med psykiske sygdomme – også personer, som i forvejen har kendskab til en eller flere psykiske sygdomme (Ma, 2016:101ff).

Endvidere viser det tidligere omtalte studie af Lu Wu (2016), at regionale aviser bruger flere episodiske frames end tematiske frames i repræsentationen af PTSD, og at denne individualiserede framing kan appellere stærkere til publikum og generere stærkere emotionelle reaktioner fra læserne – positive som negative (Wu, 2016: 229).

Studiet af Jankowski et al. (2011) peger ligeledes på, at episodisk framing af PTSD resulterer i, at ansvaret for problemet og løsningen på dette tillægges den PTSD-ramte, hvorimod tematisk framing får læseren til at forstå emnet i forhold til samfundet, politik og regler. Hvis en nyhed eksempelvis anlægger et bredt perspektiv på PTSD og inddrager statistikker om, hvor mange der er påvirket af sygdommen, er der en større chance for, at publikum vil støtte op om ændringer i eksempelvis behandling i sundhedsvæsenet (Jankowski et al., 2011: 18).

Flere studier om psykisk sygdom refererer til Iyengars (1991) teori om netop episodisk og tematisk framing. Denne teori vil blive uddybet i specialets teoriafsnit.

2.2.4 Medierne som redskab til at reducere stigmatisering

Mens negative nyheder om psykiske sygdomme som nævnt kan føre til negative billeder af personer med psykiske diagnoser blandt modtagerne, er det omvendt blevet påvist, at avisartikler omhandlende bedring kan resultere i reduceret stigma og større accept af personer med psykiske sygdomme (Ma, 2016:102). En del af den nyere forskning inden for området har derfor beskæftiget sig med, hvordan medierne kan benyttes som redskab til at reducere stigmatisering af personer med psykiske diagnoser.

Mens nogle forskere mener, at ændringen bør ske på redaktionerne hos journalisterne, mener andre, at dette er et urealistisk scenarie. Først og fremmest har journalisterne en række nyhedskriterier, de skal leve op til i deres dækning. Dertil er det blevet påvist, at effekterne af

en 'medieintervention' med fokus på at publicere flere positivt ladede artikler om psykiske sygdomme blot har en kortvarig effekt, og at antallet af negative artikler er større end antallet af positive artikler i tiden efter interventionen (ibid.:103).

I takt med internettets stigende popularitet har noget af forskningen dog koncentreret sig om, hvorvidt webbaserede medier kan benyttes til at reducere stigmatisering af psykiske sygdomme. Stout et al. har her fundet, at budskaber om anti-stigmatisering er mere effektive, når de kommunikeres gennem interaktive medier sammenlignet med mere traditionelle medietyper (ibid.:104). Andre har ligeledes sammenlignet computer-medierede budskaber om anti-stigmatisering af psykiske sygdomme med printet materiale og har her fundet, at web-baserede budskaber er mere effektive ift. at ændre folks holdninger til psykiatriske patienter end de fysiske materialer (ibid.). Det tyder således på, at der foreligger et stort potentiale blandt webbaserede medier ift. at reducere stigmatisering af psykiske sygdomme.

2.2.5 Opsamling

I ovenstående afsnit har vi således opridset de dominerende temaer, som har gjort sig gældende i den eksisterende forskning om repræsentationer af psykiske sygdomme og/eller PTSD i medierne. Vi kan heraf udlede, at medier som såsom aviser spiller en stor rolle i oplysning af befolkningen om psykiske sygdomme. De repræsentationer, som præsenteres her, er dog ofte problematiske, idet de fremstiller personer med psykiske sygdomme negativt – eksempelvis ved at frame dem som utilstrækkelige og utilregnelige, hvilket alt i alt leder til et særdeles stigmatiserende billede af denne gruppe. Dette kan siges at være særligt problematisk, idet studier samtidig viser, at medier i høj grad kan influere modtagernes holdninger om psykiske sygdomme – og at de også ligefrem kan benyttes til at reducere stigma i stedet for at opbygge det.

Det er således særdeles relevant også at sætte den danske mediedækning af PTSD under lup for at undersøge, hvorvidt de samme problematikker gør sig gældende her.

3. Teoretisk fundament

I det følgende afsnit vil vi udlægge specialets teoretiske grundlag. Den beskrevne teori og de dertilhørende begreber vil blive anvendt i specialets analyse og diskussion. I det indledende afsnit redegøres for begrebet framing samt forholdet mellem framing og magt, hvor vi herunder beskriver journalistikkens demokratiske funktion samt de journalistiske idealer, da dette er relevant teori i forhold til specialets diskussion.

I dette speciale undersøger vi endvidere, hvilke kilder der benyttes i artiklerne, og undersøger både print- og netmedier i den kvantitative indholdsanalyse, hvorfor der kort redegøres for teori om kilder samt print- og netjournalistik. Herefter udlægges teori om agenda-setting, som også anvendes i specialets diskussion. Slutteligt rundes teori afsnittet af med en kort teoretisk afgrænsning.

I projektet benyttes teori af Robert M. Entman, Shanto Iyengar, Daniel Kahneman og Amos Tversky samt Stig Hjarvard til at forstå begrebet framing, mens agenda-setting udlægges ud fra teori af McCombs og Shaw samt Kim et. al. Specialets framing-analyse vil tage udgangspunkt i Robert M. Entmans teori om framing, hvorved teorien også vil fungere som et metodisk redskab.

3.1 Framing

Grundlæggende set handler framing om at fremhæve et bestemt udsnit af virkeligheden. Ifølge Entman hænger framing uløseligt sammen med kommunikation, da framing er en måde at beskrive, hvordan magt kan udøves gennem en kommunikerende tekst (Entman, 1993:116). Med dette speciale ønsker vi at undersøge, hvordan medierne dækker PTSD, hvorfor framing er en fordelagtig teori at bruge, da *“En framing-analyse belyser den præcise måde, hvorpå den menneskelige bevidsthed påvirkes gennem overførsel (eller kommunikation) af information fra et ’sted’ – som eksempelvis en tale, en ytring, en nyhedshistorie eller en roman – til bevidstheden”* (ibid.)

Ifølge Entman kan en frame have fire funktioner: Den kan definere problemer, diagnosticere årsager, foretage moralske vurderinger og/eller foreslå en behandling (ibid.:117). Her er det essentielt at påpege, at en tekst kan indeholde alle frame-funktionerne eller ingen af dem. En frame kan eksempelvis diagnosticere en årsag, men ikke foretage en moralsk vurdering. I

specialets analyse vil man se, at særligt problemdefinition, årsagsdiagnosticering og moralsk vurdering optræder i de analyserede artikler.

Endvidere påpeger Entman, at frames opstår forskellige steder i kommunikationsprocessen. En frame kan opstå hos *afsenderen*, der foretager bevidste eller ubevidste valg ved at præge teksten ud fra de frames, som findes i vedkommendes forestillingsunivers (ibid.). *Teksten* kan også indeholde frames, der kommer til udtryk ved tilstedeværelsen eller fraværet af bestemte nøgleord, faste vendinger eller stereotype billeder (ibid.). Derudover kan frames også findes hos *modtageren*, der gennem sin tænkning og konklusion kan udtrykke de frames, der er tilgængelige i teksten. Slutteligt kan frames også findes i *kulturen* i kommunikationsprocessen. Kulturen er nemlig “[...] *lageret af typisk påkaldte frames*” (Entman, 1993:58). En social grupperings kultur, eksempelvis politiske eliter eller journalister, kan nemlig komme til udtryk i den diskurs, der findes i den pågældende frame (Hjarvard, 2015:105).

I dette speciale vil vi fokusere på *teksten*, da vi udfører en dybdegående framinganalyse af en række af de artikler, som er udgivet i den undersøgte periode. Her vil vi tage udgangspunkt i Jim A. Kuypers (2010) udlægning af Entmans framingteori, hvori han beskriver, at frames kan findes ved at kigge på narrativets “[...] *keywords, metaphors, concepts, symbols, visual images, and names given to persons, ideas, and actions*” (Kuypers, 2010:301). Vi vil således have disse kategorier for øje, når vi udfører analysen.

Framing kan som nævnt komme til udtryk ved både inkluderede og ekskluderede informationer, udsagn eller andet i en tekst. Udelukkelsen af problemdefinitioner, tilhørende forklaringer, vurderinger og anbefalinger kan dermed også have en påvirkning på modtagerens forståelse (Entman, 1993:118). Dette er således en pointe, vi vil være opmærksomme på i specialets analyse.

Desuden argumenterer Entman for, at framing skal forstås som et produkt af interaktionen mellem tekster og modtagere, hvorfor vores identifikation af frames i de forskellige tekster *ikke* er en endegyldig konklusion og dermed ensbetydende med, at de forskellige frames påvirker modtagerens tænkning (ibid.). Alligevel fraråder framing-paradigmet forskningen i at finde andre fortolkninger, der modsiger den dominerende frame. Dette skyldes, at “*Hvis en tekst-frame på en række forskellige og gensidigt understøttende måder understreger, at glasset er halvt fyldt, peger*

samfundsvidenskabens resultater på, at relativt få blandt publikum vil konkludere, at det er halvt tomt” (Entman, 1993:120). Derfor kan vi i analysen og diskussionen ikke konkludere, at de fundne frames vil se præcis sådan ud hos modtageren, da tolkningen af frames kan karakteriseres som særdeles subjektiv – men vi kan dog formode, at de fundne frames kan betegnes som dominerende.

3.1.1 Episodisk og tematisk framing

Entmans begreber inden for framing-teorien fungerer som metodisk redskab i dette projekt, ligesom begreber fra Iyengars teori om kognitiv framing vil blive anvendt. Iyengar gør brug af to begreber, som er essentielle i vores analyse, nemlig *episodisk* og *tematisk framing*. Disse framing-begreber er udviklet ud fra hans forskning i tv-nyheders dækning af psykisk sygdom, men i dette speciale vil begreberne også anvendes med henblik på analyse af nyhedsartikler, som det ligeledes er blevet gjort i andre tidligere undersøgelser (Wu, 2016).

Episodisk framing afbilder problematikker ud fra specifikke situationer (Iyengar, 1996:62). Eksempler kan være en nyhedsartikel om enkeltstående situation, hvor en PTSD-ramt begår en kriminel handling, eller en caseartikel om, hvordan det føles at vende hjem fra krig og blive ramt af PTSD. *Tematisk framing* handler snarere om politiske problematikker og fokuserer i højere grad på at placere nyheden i en passende kontekst (ibid.). Hvor episodisk framing handler om en specifik situation, handler den tematiske framing således om et tema. I praksis kan der være mange nyheder, som er en blanding af de to former for framing. Eksempelvis kan en artikel, der behandler tematikken om, at flere får PTSD, stadig indeholde cases, der konkretiserer den politiske problematik.

De to framing-begreber kan være med til at sige noget om receptionen hos modtageren. Ved at bruge en episodisk framing vil dette skygge for, at samfundet eller staten har et ansvar, og ansvaret placeres i stedet af modtagerne hos individuelle aktører eller ofre. Tematisk framing vil derimod i højere grad placere et ansvar hos samfundet (ibid.: 70). Offentlighedens mening om ansvar er dermed modtagelig over for framing (ibid.).

3.1.2 Gain- og loss-framing

Hvor episodisk og tematisk framing kan defineres som kognitiv framing, vil det ligeledes være relevant i dette speciale at gøre brug af teori om affektiv framing. Affektiv framing kommer til udtryk i form af *gain-* og *loss frames* (Kahneman & Tversky, 1984:155). Gain- og

loss-framing har sin oprindelse i *prospect theory*, der er udviklet af Daniel Kahneman og Amos Tversky (1979; 1984). Af Jankowski et al. (2011) defineres gain-frames som positive frames, der fremhæver fordelene ved en handling – eksempelvis fortællinger om succeshistorier ift. behandlingen af PTSD – mens loss-frames defineres som frames, der fremhæver negative nyheder. Det kan eksempelvis være et studie, som viser en stigning i antallet af personer med PTSD. Modtagernes emotionelle reaktion på den enkelte nyheds budskab afhænger af den frame, der benyttes i nyheden. Tidligere forskning viser dog, at modtagerne reagerer mere intenst på negativ information end på positiv, også kendt som negativitets-biaset (Jankowski et al., 2011:10). Hertil viser forskning, at modtagerne tillægger negativt ladede nyheder større fokus, og at det er denne type nyheder, som fylder mest i de enkelte individers beslutningstagningsproces (ibid.).

Ved at inddrage begreberne gain- og loss-framing i vores undersøgelse, får vi således det affektive aspekt med. Det muliggør, at vi kan diskutere, hvilke konsekvenser den fundne framing har for modtagernes meningsdannelse. I vores kodning vil gain- og loss-framing således blive benyttet som variable.

3.2 Framing, magt og journalistiske idealer

Som tidligere beskrevet er framing en måde at beskrive den kommunikerende teksts magt på. Framing og magt hænger derfor også uløseligt sammen. Framing kan betragtes som et forskningsparadigme, “[...] *der informerer det meste af forskningen om funktionsmåden og konsekvenserne af givent system for tanke og handling*” (Entman, 1993:120). Inden for framing-paradigmet er det relevant at forstå journalistikkens demokratiske rolle samt idealerne om repræsentativitet og objektivitet i forhold til diskussionen om framing og magt. Entman (1993) beskæftiger sig netop også med denne problematik omhandlende forholdet mellem journalistisk objektivitet og i den journalistiske praksis (ibid.:121). Derfor vil de kommende afsnit beskrive journalistikkens demokratiske rolle samt journalistisk objektivitet og repræsentativitet, der videre vil stå som central teori i specialets diskussion.

3.2.1 Journalistikkens demokratiske rolle

Journalistik er frem for alt karakteriseret ved at have en samfundsmæssig forpligtelse: at understøtte demokratiet (Schmidt, 2011:11). Peter Kramhøft, forhenværende lektor på Danmarks Medie- og Journalisthøjskole, definerer således denne forpligtelse som at

informere borgerne om samfundets udvikling samt at agere samfundets vagthund ved at afdække kritisable forhold, hvorved borgerne gives mulighed for at træffe informerede valg (Kramhøft, 2010:14f) – ikke mindst ved at gøre folk klogere på egne og andres livsvilkår (Schmidt, 2011:12).

Ifølge Zaller (1992) kan framing forstås som en afgørende magt i den demokratiske proces (Entman, 1993:121). Her er det specielt eliterne, der kan præge framingen og have indflydelse på den generelle offentligheds mening. Spørgsmålet er så ifølge Zaller (1992), hvordan vi kan vide, hvad den “sande” offentlige mening er, når det netop er eliterne, der bestemmer denne? (Entman, 1993:122). Entman påpeger i den forbindelse, at fraværet af alternative frames til den dominerende frame kan svække den politiske meningsdannelse og dermed journalistikkens demokratiske funktion (ibid.:108).

Et af journalistikkens grundvilkår er dog, at nyhedsbilledet ikke er en 1:1-afspejling af virkeligheden, men i stedet en socialt konstrueret version af denne (Willig, 2011:15). Af samme grund opererer journalister med en række værdier og idealer, som de bør tage udgangspunkt i, når de udvælger, vinkler og prioriterer historier over andre – herunder idealer om tilstræbt objektivitet og repræsentativitet.

3.2.2 Objektivitetsidealet

Vi er opmærksomme på, at framing og objektivitetsidealet kan virke modstridende at kombinere eller holde op mod hinanden. Dette skyldes, at objektivitetsidealet henviser til, at journalister skal bestræbe sig på at lave så objektiv journalistik som muligt, mens vi i specialet arbejder med framing ud fra en socialkonstruktivistisk tilgang, hvor alt betragtes som socialt konstrueret. Det vil sige, at også framing vil forstås som social konstrueret, og at sandheden ligger i den sociale konstruktion mennesker imellem (Bryman, 2012:34). Det kan derfor virke svært at operere med begge begreber samtidig. Ikke desto mindre belyser Entman, at framing og journalistisk objektivitet begge findes side om side i den journalistiske praksis, hvorfor man som journalist er nødsaget til at forholde sig til begge begreber (Entman, 1993:121).

I journalistikken opereres der med et objektivitetsideal, hvor journalistikken forventes at være saglig, upartisk, neutral og balanceret (Handgaard et al., 2013:40). Særligt nyhedsjournalistik, frem for reportage- og andre former for featurejournalistik, forventes at leve op til dette ideal

ved at lade fakta tale for sig samt at belyse et fænomen fra flere sider (Handgaard et al, 2013:40). Af "Vejledning om god presseskik" (pressenaevnet.dk) fremgår det således også, at "Det er mediernes opgave at bringe korrekt [...] information [og kontrollere] om de oplysninger, der gives eller gengives, er korrekte", at en sag skal skildres fra flere sider ved at bringe angreb og svar "[...] i sammenhæng og på samme måde", samt at journalistikken bør være fri og uafhængig (pressenaevnet.dk).

Objektivitetsidealet er dog blevet et omstridt begreb, siden det kom til verden med 1960'ernes naturvidenskabelige videnskabssyn, hvor fakta var lig med sandhed (Handgaard et al, 2013:41). De kritiske røster lyder i dag på, at det i udgangspunktet fører til overfladisk journalistik, når journalister tilstræber objektivitet; blandt andet fordi kravet om balance kan føre til en overrepræsentation af elitekilder, samt at det blev svært for læserne at gennemskue, hvad der er rigtigt og forkert, når journalistikken sætter balance i højsædet uden hensyntagen til, hvad der er sandt og falsk. Med hensyn til kravet om, at journalisten bør sætte egne meninger til side, argumenterer andre også for, at det ikke kræver megen research for at finde en kilde, som kan udlægge journalistens egne holdninger (Schmidt, 2011:57). Ligeledes må det siges at være problematisk i sig selv at kalde en proces, hvor en journalist aktivt indsamler information, udvælger kilder og vinkler en historie, for objektiv, idet denne netop baserer sig på journalistens subjektive arbejde, som finder sted i en særlig forståelsesramme, der er et produkt af journalistens tid og kultur (ibid.:58).

Man skulle netop tænke, at der inden for journalistisk objektivitet ikke burde eksistere frames, idet journalisterne dermed ville følge reglerne for objektiv journalistik ved netop ikke at tage valg og fravalg i struktureringen af den enkelte artikel. Ifølge Entman kan journalister dog både følge reglerne for objektiv rapportering og samtidig foretage en framing, som kan forhindre modtagerne i at foretage en balanceret vurdering af eksempelvis en begivenhed eller person. Dette skyldes, at journalisterne ikke har en fælles forståelse for framing eller er opmærksomme på dens magt, hvorved udefrakommende elitekilder jævnligt præger nyhederne med deres dominerende frames (Entman, 1993:121). Endvidere peger Handgaard et al. på, at journalistisk objektivitet faktisk bruges som strategi for at beskytte journalister mod kritik, mere end det anvendes som en værktøjskasse af journalisterne (Handgaard et al., 2013:41).

Gaye Tuchman (1972) forstår ligeledes journalistik som en profession, hvor journalister udfører en bestemt praksis for at forsvare deres objektivitet – også kaldt ritualiseret objektivitet (Tuchman, 1972:660). Tuchman præsenterer fem ritualiserede strategier, som journalister bruger til at forsvare deres journalistiske objektivitet. Disse fem strategier udgøres af 1) Verifikation af fakta, hvor journalisten bruger fakta til at fremstå objektiv: *“The newsman navigates between libel and absurdity by identifying "objectivity" with "facts" which he or other newsmen observed or which may be verified”* (ibid.:663), 2) Præsentation af modstridende muligheder, hvor journalisten fremlægger to påstande, hvormed det er op til læseren at beslutte, hvilken påstand der er korrekt (ibid.: 665), 3) Præsentation af understøttende beviser: *“Of course, there are occasions when the newspapermen can obtain evidence to support a truth-claim”* (ibid.: 667), 4) Brugen af citater, da journalister ser brugen af andre menneskers holdninger og meninger som en form for støttende bevisførelse: *“By interjecting someone else's opinion, they (journalisterne red.) believe they are removing themselves from participation in the story, and they are letting the "facts" speak [...]"* (ibid.:668), 5) Strukturering af information i en passende rækkefølge ud fra nyhedstrekanten, da journalisten hermed kan forsvare, at valget af rubrik og vinkel er valideret af, hvilke fakta der er essentielle, hvormed strukturen i artiklen er udtryk for objektivitet: *“Invoking news judgment (professional acumen) is an inherently defensive stance, for "news judgment" is the ability to choose "objectively" between and among competing "facts," to decide which "facts" are more "important" or "interesting”* (ibid.:670). Disse fem strategier er således ritualiserede procedurer, som skal beskytte journalisterne mod eventuel kritik af, at de slækker på idealet om journalistisk objektivitet.

Objektivitetsidealet er altså stadig at finde blandt de journalistfaglige kvaliteter. Svein Brurås argumenterer dog for, at idealet i dag må begrænses til kun at omfatte sandhed og neutralitet (Handgaard et al., 2013:41). Endvidere pointerer han, at journalistikken altid skal være sand, men ikke nødvendigvis neutral. Idealet om objektivitet er altså endnu ikke uddødt, men har i stedet fået tilføjelsen ‘tilstræbt’ for at illustrere begrænsningerne (Schmidt, 2011:57f).

Tuchman (1978) argumenterer for, at journalistuddannelserne kan inddrages, hvis objektivitetsidealet skal ændres. Her kan journalisterne netop uddannes i at udfordre en dominerende framing, hvorved journalistikken ville komme til at bestå af artikler med flere

og lige fremtrædende fortolkninger af det samme problem. Det ville dog være en udfordring for den nuværende journalistiske praksis, da en sådan opgave ifølge Tuchman vil kræve, at:

“[...] journalisterne påtager sig en langt mere aktiv og kompleks rolle end tilfældet er i dag, men resultatet vil være en mere balanceret journalistik end den, der produceres efter den skabelonagtige norm om objektivitet” (Entman, 1993:121)

Modtagerne af nyhederne har også en mening om journalistikkens objektivitet. En dansk undersøgelse viser, at 50% af den danske befolkning mener, at nyhedsdækningen er for negativ, mens 83% gerne så flere nyheder, der inspirerer til løsninger på udfordringer i samfundet og hverdagen (Handgaard et al., 2013:49).

3.2.3 Repræsentativitet

Journalistikkens idealer dikterer ligeledes, at medierne bør afspejle *“[...] den kulturelle mangfoldighed og livsstil lokalt, nationalt og internationalt”* samt *“Formidle det befolkningen har brug for at vide om den sociale [...] virkelighed, for at den enkelte borger kan udøve sine civile, politiske og sociale rettigheder og pligter og deltage aktivt i samfundets beslutningsprocesser”* (Kramhøft, 2011:15).

Handgaard et al. understreger i tråd hermed, at kildekritik i høj grad handler om at overveje, hvilke kilder der kommer til orde i den offentlige debat – og at denne kildefordeling dermed er repræsentativ for det omgivende samfund. Det påpeges her, at valget af kilder dog ofte vil afspejle samfundets magtpositioner, men at mange redaktioner imidlertid har en ambition om at gøre kildebilledet så relevant, repræsentativt og mangfoldigt som muligt – herunder ved at inddrage flere kvinder og færre elitekilder (Handgaard et al., 2013:137f). Ligeledes understreges det, at ordentlig kildekritik indbefatter, at journalisten overvejer kildens repræsentativitet: Er han eller hun typisk for den gruppe af mennesker, personen taler på vegne af, eller falder personen uden for denne? (ibid.:134).

Kildekritik er således et centralt greb i den journalistiske praksis (ibid.:126). I det følgende afsnit vil vi dermed redegøre for den ideelle praksis, når det kommer til journalistens arbejde med kilder.

3.3 Arbejdet med kilder

Et vigtigt element i den kvantitative indholdsanalyse er en optælling af de forskellige kilder, som optræder i de undersøgte artikler. Resultaterne heraf viser, at erfaringskilder udgør en meget stor andel af det samlede antal kilder i de kodede artikler, og at disse kildetyper ofte optræder alene (se afsnit 3.1.1). I det følgende afsnit vil vi således kort redegøre for de forskellige kildetyper samt journalistens ideelle anvendelse af disse ud fra teori af Solveig Schmidt (2011).

Et centralt værktøj i den journalistiske værktøjskasse er at forholde sig kritisk til kildens kompetencer og interesser. Teoretisk set betyder det, at man opererer med to former for viden: *doxa* (Schmidt, 2011:98), eksempelvis en udokumenteret forestilling om at alle krigsveteraner har PTSD, og *episteme* (ibid.), eksempelvis konkrete tal eller statistikker, som viser en stigning i antallet af veteraner, som bliver diagnosticeret med PTSD.

Typisk inddeler man de journalistiske kilder i tre forskellige typer: ekspert-, parts- og erfaringskilder (ibid.:104). En pointe er dog her, at ingen kilder blot *er* en bestemt kildetype; i stedet afhænger det af en konkret vurdering i hvert eneste tilfælde (ibid.).

Centralt for ekspertkilden er, at han eller hun er uafhængig og dermed ikke bringer udsagn, som er farvede af personlige, arbejdsmæssige eller økonomiske interesser. Personen har desuden episteme, dvs. en dyb og grundlæggende viden om emnet. I modsætning hertil er partskilden afhængig i en eller anden grad, og personens udtalelser kan derfor være farvede heraf. Partskilden har derfor typisk en interesse i at fremstille en sag eller et emne i et bestemt lys, og af samme grund skal denne kildetype som oftest stilles over for en modpart. Mens partskilden taler ud fra holdninger til en aktuel sag og viden, som den ser ud fra en bestemt gruppes synspunkt, taler erfaringskilden i stedet ud fra egne oplevelser og giver historien identifikationsmuligheder (ibid.:104-108).

Den traditionelle tredeling af kildetyperne har som nævnt for øje, at nogle kilder – typisk partskilder – er *afhængige* frem for *uafhængige*, idet de har en dagsorden. Schmidts definition af en partskilde lyder således også på, at denne er bundet af en form for afhængighed og ikke kan udtale sig frit (ibid.:101,104), mens uafhængige kilder generelt kategoriseres som kilder, der “[...] udtaler sig på et grundlag, hvor en personlig, arbejdsmæssig og/eller økonomisk faktor indgår” (ibid.:101). En central pointe er her, at erfaringskilder kan have dagsordener

og af samme grund skal granskes lige så kritisk som de øvrige kildetyper (ibid.:108). I Pressenævnets *Vejledning om god presseskik* (pressenaevnet.dk) lyder det således, at det bør “[...] kontrolleres, om de oplysninger, der gives eller gengives, er korrekte” (pressenaevnet.dk), og at “Kritik bør udvises over for nyhedskilderne, i særdeleshed når disses udsagn kan være farvet af personlig interesse eller skadevoldende hensigt” (pressenaevnet.dk), ligesom at “Angreb og svar bør, hvor det er rimeligt, bringes i sammenhæng [...]” (pressenaevnet.dk).

I henhold til omgangen med erfaringskilder er en af Schmidts pointer ligeledes, at en erfaringskildes udsagn kan være farvet af et mål – og at også denne kildes fortælling ligefrem kan være påvirket af personlige og/eller organisatoriske interesser (Schmidt, 2011:108). Et afgørende element i brugen af erfaringskilder er derfor, at kilden skal skabe identifikation på vegne af sin egen historie – og at han/hun ikke må tale for et ‘vi’, ‘de’ eller ‘man’ (ibid.:107).

Det er således også værd at bemærke, at de tredelte kildeinddeling ikke medregner de utallige gråzoner, som kan opstå i den journalistiske praksis – og at ingen journalistiske kilder er en konkret kildetype, men i stedet skal vurderes fra tilfælde til tilfælde (ibid.:104).

3.4 Mediernes agenda-sættende funktion

Hjarvard foreslår, at framing-teori anvendes i samspil med anden teori, når det kommer til meningsdannelse, da framing-teori ikke kan udlede noget om, “[...] hvordan individuel og kollektiv opinionsdannelse finder sted” (Hjarvard, 2015:110). Her foreslås *agenda-setting* som en teori, der kan forklare, hvordan framing kan forstås i en proces, hvor dagsordener påvirker hinanden gensidigt (ibid.). I forlængelse af afsnittet om framing og magt vil vi således i det følgende præsentere og udfolde begrebet *agenda-setting* med henblik på at kunne reflektere over de eventuelle konsekvenser af de dominerende frames, vi ser i de undersøgte artikler, i specialets diskussion.

McCombs & Shaw beskrev allerede i 1972, hvordan massemedierne er dagsordensættende og dermed har en vis magt over, hvilke emner offentligheden skal eller bør vide, føle eller tænke noget om: “Readers learn not only about a given issue, but also how much importance to attach to that issue from the amount of information in a news story and its position” (McCombs & Shaw, 1972:176). Relateret til dette speciale betyder det, at medierne sætter PTSD på dagsordenen ved at skrive artikler om diagnosen og mere eller mindre indirekte

beslutter, at information herom har relevans for læserne – og at disse, alt efter emnets prominens på dagsordenen og dets positionering ift. andre nyheder, dermed vil være tilbøjelige til at tænke på dette emne som vigtigt (Kim et al., 2002:7).

Ifølge McCombs & Shaw har mediernes dagsordensættelse ikke indflydelse på modtagernes meningsdannelse om et givent emne (McCombs & Shaw, 1972:177). Nyere undersøgelser har dog udfoldet agenda-setting-begrebet og peger på en sammenhæng mellem, hvilke kvaliteter et emne tillægges i medierne, og modtagernes tanker om dette emnes kvaliteter eller egenskaber. Mens nogle teoretikere her anser framing som en naturlig forlængelse af agenda-setting, argumenterer Kim et al. (2002) for, at der bør skelnes mellem framing og begreberne agenda-setting, *priming* og *attribute-agenda-setting* (Kim et al., 2002:8). Ræsonnementet er her, at framing- og agenda-setting-teori har vidt forskellige udgangspunkter for, hvorvidt en given medierepræsentation influerer modtagernes holdninger. Mens framingteorien anser terminologi og semantik i beskrivelsen af et emne som afgørende for, hvordan modtagerne opfatter det pågældende emne (snarere end hyppigheden af emnet på mediernes dagsorden), er en central pointe i agenda-setting-teori, at det kun er de emner, som har været på mediernes dagsorden og dermed er mest fremtrædende i en persons bevidsthed, der vil påvirke dennes meningsdannelse: “[...] *decision making is to a large degree a function of how easily accessible certain relevant considerations are in a person’s mind when he or she makes the decision*” (ibid.:10). Effekterne af agenda-setting er dermed til en vis grad begrænset og afhængig af hyppigheden af et givent emne på mediernes dagsorden (ibid.:9).

Attribute-agenda-setting bruges her til at begrebsliggøre den formodede betydning af, hvilke karakteristika der tilskrives et givent emne på mediernes dagsorden: “[...] *attribute agenda-setting hypothesizes that certain issue attributes emphasized in the media becomes salient in the public mind*” (ibid.:11). Tidligere studier har i den forbindelse påvist, at der forekommer en høj grad af korrespondens mellem fremtrædende emnekaraktistika i medierne og modtagernes *agenda of attributes* (ibid.).

Iyengar og Kinder (2010) har tidligere argumenteret for, at en konsekvens af agenda-setting er, at et emnes ansete vigtighed har direkte indflydelse på offentlighedens bedømmelse af eksempelvis en politisk persona. De enkelte modtagere anvender således de emner, som på tidspunktet for evalueringen fremstår som de mest fremtrædende for dem, som basis for deres meningsdannelse – beskrevet med begrebet *priming* (Kim et al., 2002:7f).

Med andre ord vil kun de emner, som er mest fremtrædende i en persons bevidsthed, influere denne persons beslutningstagningsproces (ibid.:10). Kim et al. påpeger dog, at dette ikke nødvendigvis betyder, at modtagerne ikke kan danne meninger om andre og mindre prominente emner: “[...] *it can be assumed that individual’s attitudes on a particular issue are predicted by how salient various attributes of the issue or sub-issues are in public discourse*” (ibid.:11). En central konsekvens af attribute agenda-setting er således *attribute priming*, der slår sig op på, at bestemte emnekaraktistika, som fremhæves i medierne, danner grundlaget for modtagernes opfattelse af et givent emne (ibid.:11f).

3.5 Print versus net

Som beskrevet i metodeafsnittet (se afsnit 4.1) henter vi empiri fra både print- og netmedier, hvorfor det er relevant at redegøre for forskelle og ligheder mellem disse to typer platforme. Det skal dog understreges, at vores formål med denne undersøgelse ikke er at foretage en komparativ analyse af print- og netmediers dækning af PTSD, men hvor det findes relevant vil vi inddrage elementer fra det komparative design i analysen.

En af de væsentligste forskelle på journalistik på netmedier og printmedier er nyhedsproduktionen. Mens printmedier publicerer nyheder ud fra en deadline og en fast mængde spalteplads, publicerer nyhedsmedier deres nyheder løbende. På netmedier er der dermed ingen deadlines eller pladsbegrænsning (Hartley Møller, 2012:42). Endvidere har netjournalistikken i højere grad publikum med i planlægningen af nyhedsindholdet. Med dette menes, at netmedier har et kraftigere fokus på forholdet til læserne, hvormed dette medtages i planlægning af nyhedsartikler (ibid.:35). I den analoge journalistik opfattes læserne som passive modtagere af information, hvormed læserne ikke har en indflydelse på journalistikken (ibid.:35).

At de digitale medier har et større fokus på publikum kommer også til udtryk i valg af stofområder. Der er en stor forskel på, hvordan netmedier vælger at vægte de forskellige stofområder (ibid.:86). Netop på nettet vælger nogle netmedier bestemte stofområder for at få flere brugere. På Ekstra Bladets website, EB.dk, skrives der eksempelvis meget om kriminalstof, mens sites som pol.dk, b.dk og jp.dk har et stærkt fokus på kultur, politik, indland og udland. Dette tyder på, at de sidstnævnte netmedier er mindre afhængige af markedet sammenlignet med eb.dk (ibid.).

Netjournalister arbejder dermed med et anderledes væsentlighedskriterium end i den analoge journalistik, idet de udvælger nyheder efter devisen “det bør de (læserne) vide noget om” og “det vil de gerne vide noget om”. Det første punkt knytter sig til den traditionelle forståelse af væsentlighedskriteriet og er knyttet til de publicistiske demokratiske værdier, mens det andet punkt i stedet opererer med, hvad der er interessant for læseren, hvilket tegner et billede af læseren som en forbruger (ibid.:180). Dette understøtter den ovenstående pointe om, at nyhedsproduktionen planlægges efter læseren. Netjournalistik, der giver læseren en form for frikvarter i form af ‘underholdningsstof’ såsom kriminalitet, sladder, sport og lignende, er med til at opbygge netmediets økonomiske kapital, fordi disse stofområder har en høj læserappel (ibid.: 182).

Netjournalistikken synes at være mindre anerkendt sammenlignet med den analoge journalistik. Dette skyldes dagbladsjournalistikens fortolkning, dybde og grundighed, hvor den digitale journalistik i stedet betegnes som værende informerende og overfladisk (ibid.:31). Det vil sige, at normer inden for det journalistiske felt i høj grad influerer, hvordan netjournalistikken opfattes. At netjournalisterne opfattes som overfladiske i deres journalistik hænger sammen med, at deres hurtige arbejdsgang bliver deres måde at opnå eksklusivitetskriteriet. Jo hurtigere en journalist er på nettet, desto større chance er der for, at andre medier vil citere mediet (ibid.:204). For at opnå eksklusivitet og være en af de første med historierne, har netjournalisterne dermed også kortere tid til at interviewe enkelte kilder samt at samle informationer fra flere kilder (ibid.: 209).

Netjournalistik kritiseres ofte for ikke at leve op til journalistiske idealer (ibid.:43). Her er det dog essentielt at pointere, at anskuelsen af netjournalistik er kommet til på baggrund af en bestemt forståelse af nettet. Konklusionerne om netjournalistik er således præget af en forståelse af nyheder som en proces, der er et resultat af de muligheder, medieformen giver, hvilket svarer til at “[...] *undersøge kunstnerisk praksis med udgangspunkt i, hvad et lærred og en pensel er og kan*” (ibid.).

3.6 Teoretisk afgrænsning

I forhold til specialets anvendelse af framing-teori har vi afgrænset os fra at bruge Claes de Vreeses (2005) teori om generiske og emnespecifikke frames (De Vreese, 2005:51). Da vi har valgt at arbejde induktivt i forhold til framing, vil det ikke give mening at anvende generiske frames i specialet. Vi kunne have valgt en deduktiv tilgang til arbejdet med framing og

dermed opsat generiske frames i den kvantitative indholdsanalyse, men vi mener ikke, at dette ville udlede de præcise frames i forhold til framing af PTSD. De generiske frames er udarbejdet for at forstå differencer i mediedækningen, hvilket passer til vores undersøgelse, men vi mener ikke, at de generiske frames *conflict, human interest, attribution of responsibility, morality* og *economic consequences* (ibid.:56) ville give os en dybdegående forståelse af, hvordan PTSD frames i de udvalgte medier, da de generiske frames fra start ville resultere i særdeles faste kategorier og en forudindtagethed om disse.

Derudover har vi afgrænset os fra at gøre brug af Gamson og Mogdilianis (1989) *framing devices*. Dette skyldes, at vi gør brug af Kuypers udlægning af framingteori (se afsnit 3.1) ift. analysekategorier, hvorfor Gamson og Mogdilianis framing devices, der består af metaforer, eksempler, catch phrases, beskrivelser og visuelle virkemidler (Gamson & Mogdilianis, 1989:2) bliver overflødige.

Endvidere arbejder vi i dette speciale med teori om de to journalistiske idealer repræsentativitet og objektivitet. Det skal dog nævnes, at objektivitet er et meget omdiskuteret begreb og blandt andet kritiseres for at føre til overfladiskhed, en overvægt at kilder fra magteliten og balance uden hensyn til, hvad der er sandt og falsk (Schmidt, 2011:56f). Nogle teoretikere har derfor forsøgt sig med en redefinition af objektivitet, der faktisk endte med en tilbagevenden til 1920'ernes amerikanske journalistiks definition af objektivitet som *neutral* (ibid.). Det kunne således have været relevant at inddrage udviklingen af neutralitetsidealet i vores teoretiske grundlag. Vi har dog undladt dette, da objektivitet fortsat er et dominerende journalistisk ideal og bliver benyttet som rettesnor i undervisningen på de tre journalistiske uddannelser i Danmark.

4. Metode

Det følgende afsnit vil beskrive, hvilke metodiske overvejelser vi har gjort os i forhold til at indsamle og behandle specialets empiri. Indledningsvis vil vi beskrive vores forskningsdesign, samt hvorfor vi har valgt at arbejde med både kvantitative og kvalitative metoder. Hertil følger en beskrivelse af kvantitativ indholdsanalyse, herunder valg af tidsperiode og medier, samplingproces, pilottests samt kvalitet af data. De metodiske overvejelser vil blive beskrevet ud fra teori af Mikkel Eskjær og Rasmus Helles (2015) samt Alan Bryman (2012). Framing som analysemetode er blevet udlagt i teoriafsnittet (se afsnit 3.1), da framing – ud over at være en analysemetode – kan forstås som et teoretisk udgangspunkt for specialet.

4.1 Undersøgelsesdesign

I dette speciale består undersøgelsesdesignet af en kvantitativ indholdsanalyse, hvorved vi vil kunne klarlægge tendenser i mediedækningen af PTSD, samt en framinganalyse af udvalgte artikler, hvor vi vil kunne analysere de frames, vi finder i dækningen af PTSD, i dybden.

Inden for forskningsdesign gør fem forskellige typer sig gældende: det eksperimentelle design, det longitudinale, case-studiet, komparativt studie og tværsnitsstudiet. Vi gør i dette speciale brug af tværsnitsstudiet, også kaldt cross-sectional design (Bryman, 2012:50). I tværsnitsstudiet er forskerne interesserede i variation, mønstre og tendenser, og studiet har til formål at undersøge disse sammenhænge gennem kvantitativt indhold indsamlet fra flere cases i et givent tidsrum (ibid.:59). For at undersøge en variation, beskæftiger dette design sig derfor med mere end én case, hvilket også er en af fordelene ved designet, da man derigennem kan undersøge flere korrelationer. Svagheden ved designet er dog indsamlingen af data, da der ikke er tid til at kontrollere og dermed korrigere variable undervejs, da indsamlingen sker på en og samme tid (ibid.). Dog har vi i specialet foretaget en omfangsrig pilottest inden påbegyndelsen af den egentlige kvantitative indholdsanalyse, hvormed risikoen for “forkerte” variable mindskes (se afsnit 4.2.5).

I forhold til reliabilitet og replikabilitet er et tværsnitsstudie et stærkt design (Bryman, 2012:59), da indholdsanalyser let kan konstrueres til at være replikable for andre forskere. Netop replikabilitet bliver betragtet som vigtigt ved kvaliteten af kvantitativ research (ibid.:177), hvilket dermed styrker undersøgelsens reliabilitet. Selvom tværsnitsstudiet ofte

sættes i forbindelse med kvantitative indholdsanalyser (ibid.:50), indeholder dette speciales undersøgelsesdesign også kvalitativ metode, der udgøres af en framing-analyse, hvor bestemte cases – her i form af artikler – udvælges og fortolkes. Endvidere indebærer undersøgelsesdesignet også præg af elementer fra et komparativt design (ibid.:72), da vi i undersøgelsen har udvalgt flere forskellige medietyper – både tabloidaviser og kvalitetsaviser (Eskjær & Helles, 2015:57) – samt både net- og printartikler fra de udvalgte medier, hvorfor specialet på udvalgte tidspunkter vil sammenholde resultater fra eksempelvis net og print og dermed inddrage elementer af komparativ analyse. Det komparative design er dog ikke det dominerende forskningsdesign, da specialet har til formål at undersøge den generelle repræsentation af PTSD på tværs af medier frem for en sammenligning medierne imellem.

4.1.1 Kombination af kvantitativ og kvalitativ metode

For at kunne besvare vores problemformulering bedst muligt, har vi valgt at kombinere kvantitativ og kvalitativ metode i form af en kvantitativ indholdsanalyse og en framinganalyse.

Den kvantitative indholdsanalyse er “[...] *en velegnet metode til at dokumentere tilstedeværelsen af indholdselementer og på den baggrund drage slutninger om videre kommunikative forhold og processer*” (Eskjær & Helles, 2015:20). Den kvantitative indholdsanalyse kan således give os systematisk overblik over frekvensen af indholdselementer, men ud fra dette kan metoden ikke udlede noget om tekstens mening (ibid.). Det vil sige, at den kvantitative indholdsanalyse kan give os en forståelse for, hvem der udtaler sig om PTSD, hvilke temaer PTSD optræder i forbindelse med, og hvilke overordnede frames der bruges om PTSD og personer, der er ramt af den psykiske sygdom. Metoden kan dog ikke gå i dybden med, hvordan PTSD frames og endvidere, hvordan medier skildrer PTSD (Jensen, 2011:39). Derfor har vi valgt at kombinere den kvantitative metode med en kvalitativ metode i form af en framinganalyse.

Vi er opmærksomme på, at den kvantitative indholdsanalyse historisk udspringer af en positivistisk tradition (Eskjær & Helles, 2015:24) og har en deduktiv tilgang, hvorimod den kvantitative indholdsanalyse forstås som en hermeneutisk proces (ibid.:23) med en induktiv tilgang. Argumenter for ikke at kombinere de metoder går dermed på antagelsen om, at

metoderne bygger på to forskellige antagelser, nemlig ontologi og epistemologi (ibid.:125). Således opstår der en dikotomi mellem den kvantitative og den kvalitative indholdsanalyse (ibid.:22). I dette speciale har vi dog valgt at problematisere denne modstilling af kvantitativ og kvalitativ indholdsanalyse ud fra Klaus Krippendorffs refleksioner (2004). Eskjær og Helles udlægger hans argumentation for, at både den objektive databehandling og den tekstnære tilgang er nødvendige for tekstanalysen, og at “[...] *begge paradigmer deler flere af de samme ambitioner og strategier, skønt med forskellig vægtning*” (Eskjær & Helles, 2015:23). Ligeledes argumenterer Bryman for, at den kvantitative og kvalitative metode ikke udgør deciderede paradigmer, hvormed metoderne godt kan kombineres (ibid.:126).

Endeligt argumenterer Krippendorff for, at kvantitativ indholdsanalyse sjældent står alene, hvorimod metoden i stedet fungerer som et fundament for videre undersøgelser, hvor man søger at afdække, hvordan et givent medie dækker en nyhed, eller hvordan et givent medie italesætter bestemte temaer eller emner (ibid.:28) – her gennem en framinganalyse.

4.1.2 Kvantitativ indholdsanalyse

Som tidligere nævnt vil vi i dette speciale gøre brug af kvantitativ indholdsanalyse som en af de primære metoder. Det specielle ved metoden er, at den kvantificerer kommunikationsindhold, hvormed budskaber og kommunikationsindhold omsættes til koder, hvorefter der kan foretages beregninger på hyppighed, sandsynlighed og usikkerhed (Eskjær & Helles, 2015:11). Specialets hovedteoretikere i forhold til kvantitativ indholdsanalyse er Mikkel Eskjær og Rasmus Helles, der i *Kvantitativ indholdsanalyse* (2011) definerer metoden som følgende:

“En videnskabelig metode til kodning, kvantificering og systematisk analyse af såvel manifest som latent indhold i et tekstkorpus med henblik på at drage slutninger om 12 budskaber, kontekst og kommunikationsprocesser ved hjælp af statistiske metoder”
(Eskjær & Helles, 2015:11)

Som tidligere nævnt er kvantitativ indholdsanalyse endvidere valgt, da metoden fungerer udmærket som et fundament til videre undersøgelse af en given mediedækning (ibid.:28). Den indsamlede empiri i den kvantitative indholdsanalyse danner derudover grundlag for den deskriptive indholdsanalyse, der vil være anslaget i analyseafsnittet. Denne deskriptive

analyse vil medvirke til at give et overblik over datasættet (ibid.:83), så den videre framinganalyse kan foretages.

4.2 Kodning

Et kodningsskema og en kodningsmanual er ifølge Eskjær og Helles de grundlæggende elementer i forhold til at lave en kvantitativ indholdsanalyse (Eskjær & Helles, 2015:67). De to elementer omhandler egentlig det samme, men kodeskemaet angiver de variable, der kodes for i undersøgelsen, hvor kodemanualen definerer de enkelte variable og dermed ekspliciterer, hvordan der kodes for de forskellige variable (ibid.). I specialet er kodningsskemaet og kodningsmanualen udarbejdet samtidig, så der ikke kan opstå tvivl omkring kodningen af de forskellige variable. Da vi i dette speciale er to personer, som koder, er det særdeles vigtigt for undersøgelsens reliabilitet, at vi kan sikre en konsistent kodning, således at der kodes ud fra samme forudsætninger og principper (ibid.:68).

Kodeskemaet (bilag 2; bilag 3) er sat op i to Excel-ark opdelt efter print- og netartikler. De to ark tæller i alt 524 artikler, mens specialets kodemanual (bilag 1) beskriver variableerne. Specialets kodningsskema består af femten variable. Af den følgende tabel kan aflæses kodningsskemaets variable. De første variable nummer, medie, dato og rubrik fungerer som metainformation:

Variabel		
Nummer	Antal kilder i alt	Episodisk/tematisk <u>framing</u>
Medie	Overordnede kildetyper	<u>Gain/loss/neutral/blandet framing</u>
Dato	Kildeidentitet	PTSD frames
Rubrik	Hovedtema	
Primær/perifer	Case med erfaring med PTSD	
Årsag til PTSD	PTSD-køn	

Variablen *primær/perifer* udleder, om nyheden primært eller perifert omhandler PTSD. Denne kategori fik vi inspiration til fra specialet *Alternativets medvind og modvind i medierne* (Allen & Nordenskiöld, 2017). I specialet er vi interesserede i at kode artikler, der er centreret om PTSD og ikke blot nævner sygdommen kort. Vi kalder denne type artikler for primære. Gennem vores pilotundersøgelse fandt vi dog også ud af, at langt størstedelen af de primære artikler omhandlede veteraner med PTSD. Vi har derfor medtaget variabelen perifere artikler, som dermed giver os mulighed for at undersøge, hvilke øvrige kontekster PTSD

indgår i, men hvor sygdommen ikke er hovedtemaet. Denne variable kan således være med til at be- eller afkræfte vores hypotese om, at artikler om eksempelvis volds- eller voldtægts ofre langt oftere nævner PTSD som noget mindre centralt, end hvad tilfældet er i artikler om veteraner.

Variablen *årsag til PTSD* udleder, hvilken kontekst PTSD bliver omtalt i. Dermed kan det udledes, om PTSD forbindes med eksempelvis veteraner, seksuelle krænkelser, ulykker eller andet. Det ville naturligvis kunne lede til en fejlkodning af artikler, som omhandler PTSD mere generelt. Af vores kvantitative indholdsanalyse fandt vi dog, at PTSD i samtlige artikler forbindes med én specifik årsag, hvorfor dette ikke er problematisk for undersøgelsen.

Variablen *antal kilder* udleder, hvor mange kilder der i alt optræder i artiklen.

Variablen *overordnede kildetyper* dækker over ekspertkilder, partskilder og erfaringskilder (se afsnit 3.3). Denne variabel er medtaget for at undersøge, hvilke typer af kilder der hyppigst udtaler sig om PTSD i medierne og dermed indgår i repræsentationen.

Med variabelen *kildeidentitet* går vi et lag dybere ned end overordnede kildetyper og registrerer, hvilken identitet artiklernes kilder har. Det kan være politikere, erhvervs personer, organisations personer, embedsmænd og offentligt ansatte, kunstnere og kultur personer, forskere/eksperter og borgere uden portefølje. Disse kategorier er hentet fra rapporten *Journalistiske kvaliteter 1999-2014* (2015) af Willig et al. Borgere uden portefølje vil i vores tilfælde typisk være personer med PTSD eller pårørende til personer med PTSD, da denne kildetypes funktion netop er at udlægge deres egne personlige oplevelser med sygdommen.

Variablen *hovedtema* beskriver hvilket emne, der har fokus i artiklen.

Vi har dernæst kodet for, hvorvidt der optræder en *nuværende/tidligere PTSD-ramt*, eller en *pårørende* til en person, der er ramt af PTSD. Dette er gjort for at tydeliggøre, hvor mange, der selv har PTSD inde på livet, som får taletid i dækningen.

Hvis den ovennævnte undervariabel *nuværende/tidligere PTSD-ramte* er kodet, kodes der derudover for, om den PTSD-ramte er *kvinde* eller *mand*. Vi har opsat denne variabel for at finde ud af, om det typisk er kvindelige eller mandlige personer med PTSD, der udtaler sig om den psykiske sygdom.

Variablen *episodisk/tematisk framing* tæller, om artiklen benytter en episodisk eller tematisk frame. Episodisk og tematisk framing stammer fra Iyengars (2010) teori om framing, der er beskrevet i afsnittet om specialets teori (se afsnit 3.1.1).

Gain-/loss-framing er en variabel, der tæller, om den enkelte anlægger en gain-frame, loss-frame, en neutral frame eller en frame, der både er gain- og loss-præget. Gain- og loss-framing er tidligere blevet brugt som begreber i andre studier vedrørende framingen af PTSD (Jankowski et al., 2011), og denne framing-teori beskrives nærmere i specialets teori-afsnit (se afsnit 3.1.2). Neutral og blandet er undervariabler, som er medtaget, fordi nogle artikler er helt neutrale i deres framing af sygdommen, mens andre artikler indeholder både gain- og loss-framing.

Under variabelen *PTSD-frames* finder vi de forskellige fundne frames i kodningen. Dette er undervariablerne *tikkende bombe-frame*, *de bliver aldrig normale samfundsborgere-frame*, *systemet fejler-frame*, *survivor-frame*, *forskningsframe* samt undervariablen *andet*. Disse frames er fundet gennem vores indledende pilottest (4.2.5) vil blive defineret nærmere i specialets framing-analyse.

Som det ses ud fra kodemanualen (bilag 1) og kodeskemaerne (bilag 2; bilag 3), koder vi både for latent og manifest indhold (Eskjær & Helles, 2015:12) i den kvantitative indholdsanalyse. Manifest indhold ses i form af variabler såsom samlet antal kilder, kildetyper og kildeidentitet samt årsag til PTSD, mens latent indhold er de forskellige fundne frames, gain- og loss-framing samt episodisk og tematisk framing. Traditionelt set har det været den kvantitative indholdsanalyses formål at kode manifest indhold, da det er objektive indhold, der ikke individuelt kan fortolkes. Men vi koder også efter indhold, der er en del af artiklens budskab, som dog ikke står eksplicit i artiklen (ibid.:13). De latente variable indebærer brug af en subjektiv fortolkning, hvorfor en kodemanual her er særdeles vigtig for at opnå en ensidig forståelse af variablerne.

4.2.1 Indsamling af empiri

Specialets empiri består af i alt 524 kodede artikler fra perioden 1. januar 2017 til 31. december 2018. Når der er søgt på Informedia ift. de valgte sørgeord (se afsnit 4.2.4), er 1.394 artikler kommet frem. Af disse er 870 artikler blevet frasorteret, hvis det har været meningsstof, notitser eller ikke har omhandlet PTSD. Dermed er 524 artikler blevet kodet. Empirien udgør dermed 37,1% af de enheder, der kommer frem på databasen Infomedia, når de nedenstående nyhedsmedier og deres netsider udvælges:

- Politiken og politiken.dk

- Jyllands-Posten og jyllands-posten.dk
- Berlingske og b.dk
- Information og information.dk
- Kristeligt Dagblad og kristeligt-dagblad.dk
- BT og bt.dk
- Ekstra Bladet og ekstrabladet.dk

I de følgende afsnit vil vi beskrive valget af tidsperiode og nyhedsmedier samt samplingprocessen i specialet, interkoderreliabilitet og metodens validitet samt reliabilitet.

4.2.2 Valget af den undersøgte tidsperiode

I dette speciale ønsker vi at undersøge, hvordan den psykiske sygdom PTSD dækkes i det nuværende medie billede. Derfor har vi valgt en samplingstørrelse, der medtager alle artikler inden for de seneste to år. Det vil sige en periode, der løber fra og med den 1. januar 2017 til og med den 31. december 2018. 2017 er medtaget for at opnå en større datamængde. Da vi med specialet ønsker at undersøge de aktuelle frames af PTSD, er det relevant at udvælge samtlige artikler fra de udvalgte medier, som er blevet udgivet de seneste to år, da vi således får undersøgt alt relevant materiale og ikke fravælger elementer. I specialet har vi derfor foretaget en totaltælling af artiklerne fra de udvalgte medier, hvilket har den fordel, at undersøgelsen slipper for enhver tvivl om repræsentativitet i forhold til samplingperioden (Eskjær & Helles, 2015:53). Dette skyldes, at eftersom alle nyhedsartikler i den to-årige periode fra de udvalgte medier indgår i den kvantitative indholdsanalyse, så vil variationer i datamaterialet dermed også afspejle variationer i samplingperioden (ibid.).

Totaltællinger er kun mulige at foretage, når der undersøges mindre populationer (ibid.). Dette understreger, at PTSD er et emne, der ikke figurerer i toppen af de danske mediers dækning, men alligevel tillader mediedækningen en totaltælling, da PTSD optræder i 1.394 enheder i de udvalgte medier i samplingperioden.

4.2.3 Valg af medier

Specialets empiri er udvalgt med formålet om at kortlægge den generelle, brede mediedækning af PTSD så godt som muligt. Det har dog været nødvendigt at foretage en

afgrænsning i forhold til valg af medier ud fra den mængde ressourcer, som har været tilgængelige ift. at udføre den kvantitative indholdsanalyse.

Nyhedsmediernes Politiken, Jyllands-Posten, Berlingske, Information, Kristeligt Dagblad, Ekstra Bladet og BT er udvalgt for at sikre en repræsentation af hele den danske mediedækning, og medierne er udvalgt af forskellige årsager, hvilket beskrives i det følgende afsnit.

De udvalgte landsdækkende dagblade - Politiken, Jyllands-Posten og Berlingske, Information, Kristeligt Dagblad, BT og Ekstra Bladet - kan alle karakteriseres som landsdækkende dagblade, mens BT og Ekstra Bladet også betegnes som tabloidaviser (mediernesudvikling.dk¹). Således vil det også være muligt at afdække, om der er forskellige tilgange til dækningen af PTSD medietyperne imellem.

Endvidere repræsenterer de landsdækkende omnibusaviser også forskellige ideologier. Vi har derfor valgt at medtage medier med forskellige ideologiske ståsteder for at sikre en ligevægt mellem højre- og venstreorienterede medier, som henvender sig til forskellige målgrupper, i mediedækningen. Politiken er eksempelvis en venstreorienteret avis, mens Berlingske kan karakteriseres som en avis, der appellerer til borgerlige vælgere (Hjarvard, 2007:36).

Yderligere er de ovenstående medier udvalgt, da de står for en stor del af mediedækningen i Danmark. Ifølge rapporten *Mediernes udvikling i Danmark 2018* (mediernesudvikling.dk³) er printavisernes læsertal generelt faldende. Men alligevel læste knapt 1,3 millioner danskere i alderen 12 år og derover dagligt et landsdækkende dagblad i 2017 (mediernesudvikling.dk¹). Politiken havde et gennemsnitligt læsertal på printudgivelsen på 267.000 læsere, Jyllands-Posten havde 205.000 læsere, Berlingske cirka 160.000 læsere, Kristeligt Dagblad havde cirka 100.000 læsere, mens Information havde cirka 90.000 læsere. Både Ekstra Bladet og BT holder begge det gennemsnitlige læsertal på over 100.000 (mediernesudvikling.dk¹). Det er derfor særdeles relevant at undersøge disse mediers repræsentation af PTSD, da der netop er potentiale for at eksponere en stor del af danskerne for en bestemt måde at anskue personer med PTSD på.

Derudover har de landsdækkende dagblade derudover særdeles stærke tilbud på den digitale front, som fortsat også tiltrækker mange brugere (mediernesudvikling.dk¹). Hele 44% af de danskere internetbrugere besøgte et af disse netsider i løbet af en uge – et tal, der sandsynligvis ville have været højere, såfremt politiken.dk, jp.dk og eb.dk havde været medtaget i beregningen (mediernesudvikling.dk²). De landsdækkende dagblades netsider står således for en stor del af danskernes nyhedsbrug, hvorfor det er relevant at inddrage disse netsider i specialet.

I den kvantitative indholdsanalyse er der en række faktorer, som man er nødsaget til at overveje inden kodningen. Tid er en ressource, der er en afgørende faktor (Eskjær & Helles, 2015:62), hvormed vi også har været nødsaget til at erkende, at vi ikke har kunne kode alle artikler fra alle danske nyhedsmedier skrevet om PTSD i 2017 og 2018. Vi har derfor været nødsaget til at afgrænse os i forhold til medievalg. Som tidligere beskrevet opnår vi med de udvalgte medier en samplingmængde på 1.394 enheder med 524 kodede artikler, hvor Eskjær og Helles kategoriserer mellem 200 og 250 samplingsenheder som et solidt grundlag for en undersøgelse (ibid.).

I specialet har vi derfor afgrænset os fra at undersøge øvrige landsdækkende dagblade som erhvervsavisen Børsen, da dette medie kan kategoriseres som værende nichepræget (aiu.dk¹). Børsens hovedfokus er netop finans og erhverv (borsen.dk), hvormed vi vil argumentere for, at denne avis ikke på samme måde som de øvrige aviser dækker PTSD på et mere generelt plan.

Derudover har vi afgrænset os fra public service-medier, da et public service-medie som DR “[...] er uafhængig af økonomiske, kommercielle og politiske interesser” (kum.dk). Landsdækkende dagblade har ofte et ideologisk ståsted, og er ikke på, som DR, bundet op på en kontrakt om deres mediedækning. At inddrage DR vil derfor indlede en helt ny diskussion om public service og framing, som vi ikke ønsker at undersøge i dette speciale.

4.2.4 Samplingprocessen

I dette speciale ønsker vi at undersøge dækningen af PTSD. Forinden udførelsen af den kvantitative indholdsanalyse undersøgte vi derfor, hvilke søgeord der ville give os relevante resultater i artikeldatabasen Infomedia. Her kom vi frem til, at en søgning på søgeordene

“PTSD”, “posttraumatisk stresssyndrom” og “posttraumatisk stresslidelse” ville frembringe de artikler, som var mest relevante for indeværende specialet. Vi har dermed foretaget en relevanssamling, da vi har benyttet en database til at hjælpe undersøgelsen med at udvælge relevant materiale (Eskjær & Helles, 2015:60).

Ved hjælp af søgeordene blev der fundet 1.394 artikler i den udvalgte tidsperiode fra de udvalgte medier. Alle disse artikler er blevet læst, hvormed vi kan argumentere for, at vi i den kvantitative indholdsanalyse har foretaget en totaltælling. I kodningen har det alligevel været nødvendigt at foretage en frasortering af artikler uden relevans for undersøgelsen, selvom vi har benyttet relevante søgeord og har foretaget en relevanssamling. Artikler er blevet frasorteret, hvis de ikke har handlet om PTSD – eksempelvis hvis lidelsen blot nævnes i en sidebemærkning – eller hvis det har været notitser eller meningsstof såsom kronikker, debatter, ledere og anmeldelser. Valget om at frasortere meningsstof baserer vi på vores ønske om at undersøge *mediernes* dækning af PTSD. Meningsstof repræsenterer netop ikke nødvendigvis mediets holdning til emnet, men er i stedet udtryk for (ofte) udefrakommende skribenters tanker. Samtidig er notitser kendetegnet ved at være særdeles korte og gør oftest ikke brug af kilder, hvilket ville skævvride vores kvantitative indholdsanalyse ift. det gennemsnitlige antal kilder per artikel. Vi har derfor valgt at frasortere disse to teksttyper.

I alt har vi frasorteret 870 artikler (bilag 4; bilag 5). Samplingstørrelsen er derfor endt på 524 artikler. Her er 225 artikler kodet fra de landsdækkende dagblade (bilag 2), mens 299 er kodet fra de landsdækkende dagblades netsider (bilag 3). Af de 524 artikler er 228 blevet kategoriseret som primære artikler, hvormed de er blevet kodet for alle variabler, mens 296 artikler er blevet karakteriseret som perifere, hvormed disse kun er kodet for variabelen “årsag til PTSD”.

4.2.5 Pilottest

I specialet er der foretaget en pilotundersøgelse inden selve kodningen af nyhedsartiklerne blev påbegyndt. Pilotundersøgelsen er den sidste chance for at kontrollere, at kodeskemaet og undersøgelsen er designet korrekt (Eskjær & Helles, 2015:49). I pilotundersøgelsen blev der indledningsvist kodet 100 tilfældigt udvalgte artikler fra 2018 for at fastlægge, hvilke frames der var til stede i dækningen af PTSD. Her traf vi også valget om ikke at medtage *PTSD er en militær- og mandesygdom* i den kvantitative indholdsanalyse. Dette skyldes, at

framen ville komme til at dominere kodningen, fordi særdeles mange af artiklerne vil kunne kodes som denne frame. Militær- og mandesygdom-framen ville dermed underminere de andre tilstedeværende frames, som vi fandt frem til at være *personer med PTSD er tikkende bomber*, *personer med PTSD er unormale samfundsborgere*, *systemet fejler*, *personer med PTSD er survivors* samt en *forskningsframe*. Vi valgte derfor at beskrive og analysere denne mere overordnede framing i selve framinganalysen og altså ikke kode for denne frame i selve den kvantitative indholdsanalyse, da den vil resultere i unuancerede og ensidige resultater.

Derudover foretog vi pilottesten for at gøre det klart, hvorvidt de valgte variabler var meningsfulde i forhold til undersøgelsen. Efter pilotundersøgelsen revurderede vi forskellige variabler. Eksempelvis slettede vi variabelen *negativ/positiv frame* og tilføjede i stedet variabelen *gain-* og *loss-frame*, da vi mente, at denne latente variabel var lettere for os at opnå konsensus omkring, idet vi kunne læne os op ad tidligere forskning. Derudover tilføjede vi variabelen *episodisk/tematisk framing* samt variablerne for de frames, der optrådte hyppigst i pilottesten. Desuden gav pilottesten os den indsigt, at flere af artiklerne omhandlede PTSD perifert, hvorfor variabelen *primær/perifer* blev tilføjet. Efter pilotundersøgelsen blev hele kodningsskemaet derfor tilpasset, så den endelige kodning kunne påbegyndes. Pilottesten har været yderst betydningsfuld for den kvantitative indholdsanalyse, da forundersøgelsen gav klarhed om manglende variabler og hvilke frames der skulle kodes for i den kvantitative indholdsanalyse.

4.3 Kvaliteten af specialets data

I det følgende afsnit vil reflektere over kvaliteten af den data, som specialet bygger på. Gennem begreberne interkoderreliabilitet og koderkonsensus samt validitet og reliabilitet vil vi beskrive overvejelserne omhandlende den indsamlede empiri.

4.3.1 Interkoderreliabilitet og koderkonsensus

En problematik, vi i specialet har været nødsaget til at tage højde for, er interkoderreliabilitet, som omhandler, hvorvidt forskellige kodere foretager den samme kodning (Eskjær & Helles, 2015:78). Selvom vi inden påbegyndelsen af den kvantitative indholdsanalyse havde udarbejdet en udførlig kodningsmanual (bilag 1), er det ikke en selvfølge, at vi vil foretage den samme kodning. Men for at specialet skal have en høj reliabilitet, skal der være en “[...] *overensstemmelse mellem de involverede koders klassificering af*

kommunikationsindhold” (Eskjær & Helles, 2015:78). For at sikre dette, har vi indledningsvis foretaget en pilottest, hvor vi sammen har kodet 100 artikler. Derudover har vi fysisk siddet i samme rum og kodet, så det har været muligt at diskutere og besvare diverse tvivlsspørgsmål om kodningen.

For at højne den kvantitative indholdsanalyseres reliabilitet, har vi foretaget en stikprøve efter kodningens afslutning. Her brugte vi en talgenerator (random.org) til at udvælge syv artikler fra de landsdækkende dagblade og syv fra de landsdækkende dagblades netsider. Vi er to kodere og har begge kodet de fjorten artikler. I stikprøvekontrollen var tolv ud af fjorten artikler kodet ens. I de to artikler, der ikke var kodet ens, var der fejl i enkelte variabler. En koder havde eksempelvis kodet artiklens hovedtema som *erfaring med PTSD*, mens den anden koder havde kodet hovedtema som *psykiatrien/konkrete tilbud/behandlingssteder*. Ifølge Eskjær og Helles bliver undersøgelsens datakvalitet ikke kompromitteret, hvis der er et sammenfald på mindst 85% (Eskjær & Helles, 2015.:78). Denne kvantitative indholdsanalyse har resulteret i et sammenfald på 88%, hvorfor man kan argumentere for, at undersøgelsens data har en høj reliabilitet.

Da vi har udarbejdet kodeskemaet og kodningsmanualen sammen, er endnu en mulig problematik koderkonsensus (ibid.:77). Det vil sige, at undersøgelsen ikke vil nå frem til samme resultat, hvis undersøgelsen skulle gentages af andre kodere, idet de to nuværende kodere har foretaget dataregistrering ud fra implicite forudsætninger. Hvis dette var tilfældet, ville det mindske undersøgelsens reliabilitet. Derfor bør kodemanual og kodeskema i princippet være udført af en anden end den, der foretager kodningen, men det har ikke været muligt i dette speciale (ibid.). Vi har dog bestræbt os på at undgå koderkonsensus ved at foretage kodningen i samme rum og forsøgt at huske hinanden på den objektive forståelse af variablerne gennem kodningen.

4.3.2 Validitet og reliabilitet

Som beskrevet ovenfor har vi i specialet gjort os forskellige overvejelser for at højne den kvantitative indholdsanalyseres reliabilitet. Til kodningen er der blevet udarbejdet en udførlig kodningsmanual (bilag 1). Denne manual har til formål at få begge kodere til at kode efter de samme principper, hvilket højner undersøgelsens reliabilitet. Som tidligere nævnt har vi endvidere foretaget en stikprøvekontrol, der viser et sammenfald på 88% i

interkoderreliabiliteten, hvilket ifølge Eskjær og Helles er en acceptabel andel (Eskjær & Helles, 2015:78).

I kodeskemaet har vi brugt variabler, der er blevet brugt i andre undersøgelser. Variablen *kildeidentitet* er ligeledes set i rapporten *Journalistiske kvaliteter 1999-2014* (2015) af Willig et al., mens datakategorien *hovedtema* tidligere er brugt i rapporten *En af os - En agenda-analyse af mediedækningen af psykisk sygdom* (en-af-os.dk). Derudover har vi selv byttet variabelen *psykisk sygdom* ud med variabelen *erfaring med PTSD* samt tilføjet *forskning* som et muligt valg af fokus. Endvidere er variabelen *episodisk/tematisk framing* hentet fra undersøgelsen *US media representation of post-traumatic stress disorder: a comparative study of regional newspapers and national newspapers* (Wu, 2016), mens variabelen *gain- og loss-framing* er replikeret fra rapporten *The Sources and Frames Used to Tell Stories About Depression and Anxiety: A Content Analysis of 18 Years of National Television News Coverage* (Myrick et al., 2014). Disse forskellige variabler har indgået i andre undersøgelser, hvormed de kan være med til at højne denne undersøgelses reliabilitet, da variablerne er blevet benyttet før, hvormed de må forstås som nemme at replikere. De selvfundne frames vil sandsynligvis ikke have en tydelig kvalitet for fremtidige undersøgelser, da de er særdeles emnespecifikke i forhold til framing af PTSD i netop disse år. Undersøgelsens reliabilitet højnes derfor af de tidligere brugte variabler.

Validitet er et af de vigtigste kriterier indenfor for forskning (Bryman, 2012:47). Bryman opererer med fire forskellige former for validitet, der kan oversættes til *målingsvaliditet*, *intern validitet*, *ekstern validitet* samt *økologisk validitet* (ibid.).

Målingsvaliditet handler om, hvorvidt en måling af et koncept virkelig reflekterer det koncept, der skal undersøges. I den forbindelse kan der her stilles spørgsmål ved specialets kvantitative måling, og hvorvidt denne egentlig måler det, den skal (ibid.). Her vil vi dog argumentere for, at vi højner målingsvaliditeten ved at argumentere for, hvorfor de forskellige variable er udvalgt tidligere i metodeafsnittet. Endvidere er variablene udformet med specialets problemformulering for øje, hvilket vil højne validiteten.

Den interne validitet beskæftiger sig i stedet med om konklusionen inkorporerer kausalitet mellem enkelte variable: “*If we suggest that x causes y, can we be sure that it is x that is responsible for variation in y and not something else that is producing an apparent causal relationship*” (ibid.). Derfor er det vigtigt i forhold til specialets interne validitet, at vi

belyser, at resultatet er et udtryk for en korrelation og ikke en kausalitet variable imellem (ibid.). Dette speciale har dermed fundet korrelationer gennem krydstabuleringer (Eskjær & Helles, 2015:103), hvilket er et udtryk for en høj intern validitet.

Dernæst kommer den eksterne validitet, der omhandler, hvorvidt undersøgelsens resultater kan blive brugt til at generalisere ud over studiets specifikke kontekst (Bryman, 2012:47). Dataindsamlingen har stor betydning for undersøgelsens eksterne validitet (Eskjær & Helles, 2015:49). Her kan vi diskutere, hvorvidt den kvantitative indholdsanalyses eksterne validitet påvirkes af den valgte sampling. En totaltælling er normalt en måde undgå tvivl om repræsentativitet, men da specialet “kun” laver en totaltælling af syv mediers dækning og framing af PTSD, vil validiteten ikke være høj med henblik på generaliserbarhed i forhold til det samlede danske mediebillede. Til gengæld har undersøgelsen en høj validitet inden for de syv udvalgte medier, hvor der vil kunne udledes noget generelt ud fra de syv mediers dækning.

Slutteligt beskæftiger økologisk validitet sig med spørgsmålet om, hvorvidt resultatet kan overføres til folks hverdag og deres naturlige habitat. Kriteriet sætter derfor spørgsmål ved, om resultatet er validt på et teknisk plan, men ikke har noget at gøre med den hverdag, der ses hos den sociale gruppering, som undersøges (Bryman, 2012:58). En af fordelene ved den kvantitative indholdsanalyse er, at den er nonreaktiv, hvilket betyder, at metoden ikke påvirker data (Eskjær & Helles, 2015:131). Herimod kan laboratorieundersøgelser og omgivelserne i et interview gøre, at den økologiske validitet svækkes (Bryman, 2012:48). Vi må derfor antage, at dette speciale har en fornuftig økologisk validitet, da den kvantitative indholdsanalyse ikke påvirker data.

4.4 Metodisk afgrænsning

Som beskrevet i specialets metode har vi foretaget en række valg og fravalg, der har indflydelse på specialets endelige resultater. Vi har foretaget afgrænsninger i forhold til sampling i form af valg af tidsperiode, valg af medier og dermed samplingprocessen, men vi har overordnet set også foretaget metodiske afgrænsninger.

Som undersøgelsesdesign kunne vi eksempelvis i stedet for at udarbejde framinganalysen have foretaget forskningsinterviews med journalister fra de forskellige medier for at opnå en forståelse for, hvorfor de framer, som de gør. Dermed ville vi også have større incitament til at behandle den journalistiske praksis i diskussionen, hvilket ligeledes er

en relevant diskussion inden for framing-paradigmet. Ligeledes ville dette kunne belyse den journalistiske praksis ift. repræsentativitetsidealet og journalistisk objektivitet.

Endvidere har vi afgrænset os fra at udarbejde en receptionsanalyse. Den kvantitative indholdsanalyse hjælper med at give os et systematisk overblik over, hvilke frames der er at finde i mediedækningen i de valgte medier, men metoden udleder ikke noget om, hvordan påvirker eller modtages hos modtageren. I forhold til framing af PTSD kunne det ligeledes have været interessant at få en forståelse for receptionen hos modtageren. Endvidere om modtageren mener, at de samme frames gør sig gældende, som den kvantitative indholdsanalyse når frem til og videre om de mener, at dækningen er udtryk for en repræsentativ og objektiv journalistik. Vores fokus er dog netop selve teksten i kommunikationskæden, hvorfor vi valgt ikke at udarbejde en sådan analyse.

5. Analyse

I følgende analyse vil vi indlede med at besvare arbejdsspørgsmålet *hvilke kilder udtaler sig om PTSD?* gennem en præsentation af den kildekodning, vi har foretaget i de undersøgte artikler i perioden 2017 til 2018.

De enkelte artikler er ligeledes blevet kodet for, hvilke frames der kommer til udtryk her, for at kunne besvare arbejdsspørgsmålet *hvilke frames benyttes til at fortælle om PTSD i de danske landsdækkende dagblade?* Den kvantitative indholdsanalyse vil således afsluttes med en deskriptiv analyse af resultaterne heraf og lede op til analysens kvalitative element, som består af en framinganalyse af de enkelte dominerende frames, vi har fremanalysert i dækningen af PTSD.

5.1 Dækningen af PTSD i tal og store træk

I de følgende afsnit præsenterer vi således resultaterne af vores kvantitative indholdsanalyse. Hvor det findes relevant, vil vi sammenholde vores resultater med tal fra rapporten *Journalistiske kvaliteter 1999-2014* (2015) fra Kulturstyrelsen for at kunne påpege eventuelle forskelle og/eller ligheder med den generelle danske mediedækning. Ligeledes vil undersøgelser og statistikker om PTSD blive inddraget for at undersøge, hvilke sider af sygdommen der skrives frem i det undersøgte medie billede.

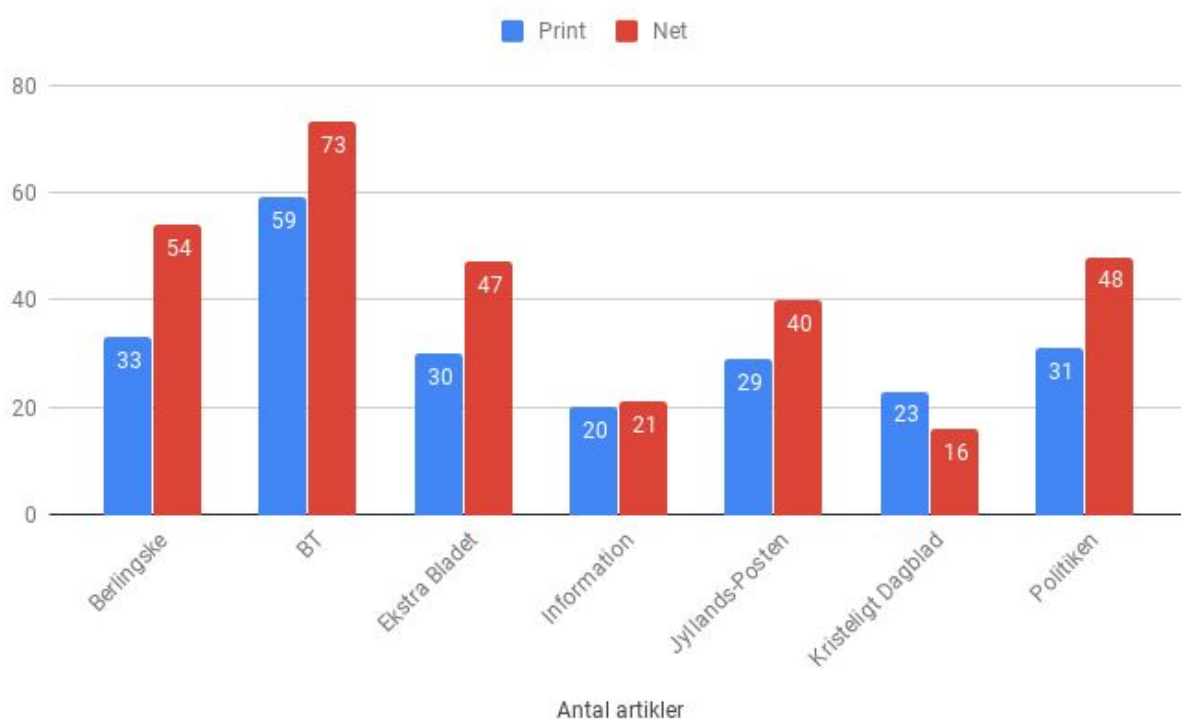
5.1.1 Medier og kilder: PTSD på dagsordenen

Den første del af vores kvantitative indholdsanalyse består i en optælling af, hvilke kildetyper der er citeret i de enkelte artikler. I det følgende afsnit vil vi således præsentere disse resultater for at kunne kaste lys over, hvor meget de enkelte undersøgte medier har dækket PTSD i perioden, samt hvilke kilder der har fået taletid i denne forbindelse.

I HVILKE MEDIER ER DER MEST FOKUS PÅ PTSD?

Af de i alt 299 netartikler fremgår det, at bt.dk er afsender på det største antal artikler omhandlende PTSD i årene 2017 og 2018, idet mediet har udgivet i alt 73 netartikler om emnet i denne periode. Ekstrabladet.dk, jyllands-posten.dk samt politiken.dk ligger nogenlunde lige ift. antal udgivne netartikler om PTSD med 40 til 48 artikler per medie. De

medier, som har skrevet færrest primære artikler om emnet i den givne periode, er information.dk samt kristeligt-dagblad.dk med henholdsvis 21 og 16 netartikler (figur 1).

Figur 1: Antal print- og netartikler fordelt på medier

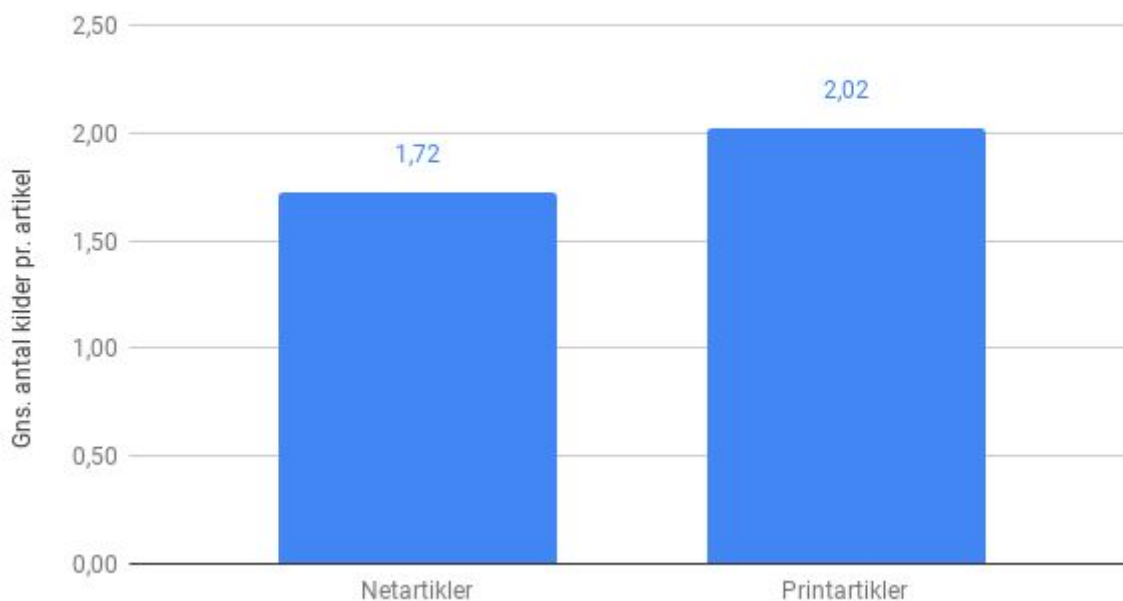
Når det gælder de undersøgte printmedier (i alt 225 artikler), scorer BT ligeledes højest i antal artikler om PTSD i perioden 2017 til 2018 med 59 artikler. De øvrige medier fordeler sig nogenlunde ligeligt med mellem 29 og 33 artikler om emnet. Dog er Information og Kristeligt Dagblad ligeledes de printmedier, som har skrevet mindst om emnet i perioden, med blot 20 og 23 udgivne artikler i den undersøgte periode (figur 1).

En generel tendens er desuden, at de udvalgte netmedier har skrevet mere om emnet sammenlignet med deres print-pendant – dog med undtagelse af Kristeligt Dagblad, hvor denne tendens viser sig omvendt (figur 1).

HVEM UDTALER SIG OM PTSD?

Det er som nævnt udelukkende de primære artikler, som er blevet kodet ift. antal kilder samt kildetyper (se afsnit 4.2). Opgjort i de tre hovedkildetyper (ekspert-, erfarings- og partskilder, se afsnit 3.4) ses det, at partskilder er den dominerende gruppe i de primære printartikler (50,5%) efterfulgt af erfaringskilder (42%) og dernæst ekspertkilder (7,5%). Det samme

billede tegner sig i de kodede primære netartikler, hvor partskilder udgør 48,6% af det samlede antal kilder, mens ekspertkilder udgør 7,2% og erfaringskilder udgør 44,1% (bilag 2; bilag 3). Det gennemsnitlige antal kilder per primær netartikel er desuden 1,72, mens det for de primære netartikler er 2,02 (figur 2).

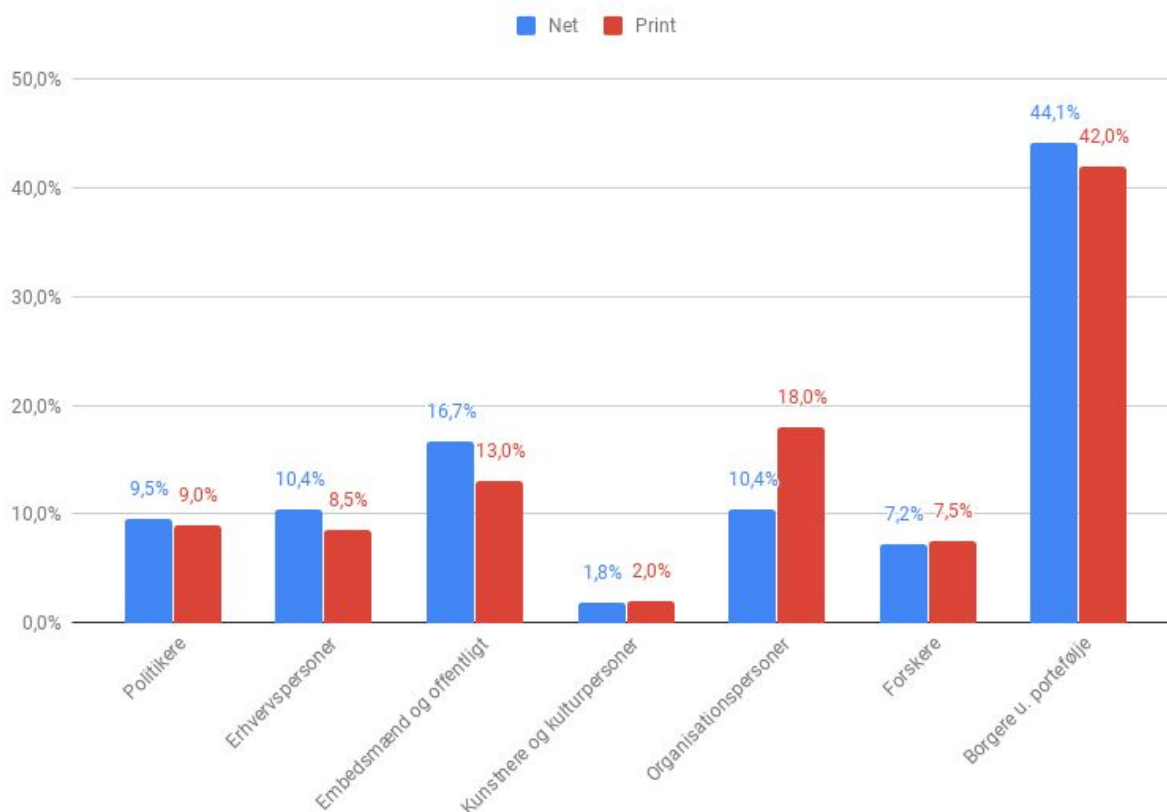

Figur 2: Gennemsnitligt antal kilder per primær net- og printartikel

Dykker man ned i den tredelte kildeinddelings underkategorier (se afsnit 4.2), tydeliggøres det, at borgere uden portefølje udgør den markant største kildegruppe i de kodede artikler i både print- og netmedierne (hhv. 42% og 44,1%) (figur 3). Borgere uden portefølje er i udgangspunktet en broget kategori, men i de kodede artikler forekommer denne kildetype som oftest i form af mandlig veteran – en pointe, vi vil uddybe i afsnit 5.1.2.

I printartiklerne udgør den næststørste kildegruppe desuden organisationspersoner (18%), mens det for netartiklerne er embedsmænd og offentligt ansatte (16,7%) (figur 3).

Dette billede adskiller sig betydeligt fra den nævnte rapport fra Kulturstyrelsen, hvor borgere uden portefølje udgjorde blot 9% af det samlede antal kilder i mediedækningen i 2012 (Willig et. al., 2015:32). Ligeledes adskiller dækningen af PTSD sig markant fra den generelle mediedækning, som den udlægges i Kulturstyrelsens rapport, idet politikere i sidstnævnte udgjorde 19% af kilderne i 2012 (ibid.), mens de udgør blot 9,5% og 9% i de net- og printmedier, som undersøges i dette speciale (figur 3).

Figur 3: Kildetyper fordelt på net- og printmedier

Sammenligner vi de undersøgte print- og netmedier, tydeliggøres det, at net- og printmedierne har benyttet et nogenlunde lige stor andel af hhv. politikere, erhvervspersoner, kunstnere og kulturpersoner, forskere samt borgere uden portefølje. Platformene adskiller sig dog betragteligt ift. antallet af citerede organisationspersoner, idet andelen af denne kildetype er 7,6% større i printmedierne end i netmedierne. Der er omvendt en større tendens til at benytte embedsmænd og offentligt ansatte som kilder i netmedierne (16,7%) end i printmedierne (13%) (figur 3).

Ift. de primære artikler er det også blevet undersøgt, i hvor stor en andel af artiklerne der indgår erfaringskilder. Resultaterne heraf viser, at erfaringskilder indgår i hele 85,3% af de kodede primære netartikler og 67,7% af de primære printartikler (bilag 2). Således kan vi konkludere, at erfaringskilder ikke blot er den næststørste kildegruppe jf. ovenstående, men at denne kildetype også indgår i langt størstedelen af de kodede primære artikler.

Det er ligeledes blevet undersøgt, hvor ofte én eller flere erfaringskilder udtaler sig i en artikel, uden at (en) ekspert- eller partskilde(r) også er citeret. Resultatet heraf viser, at

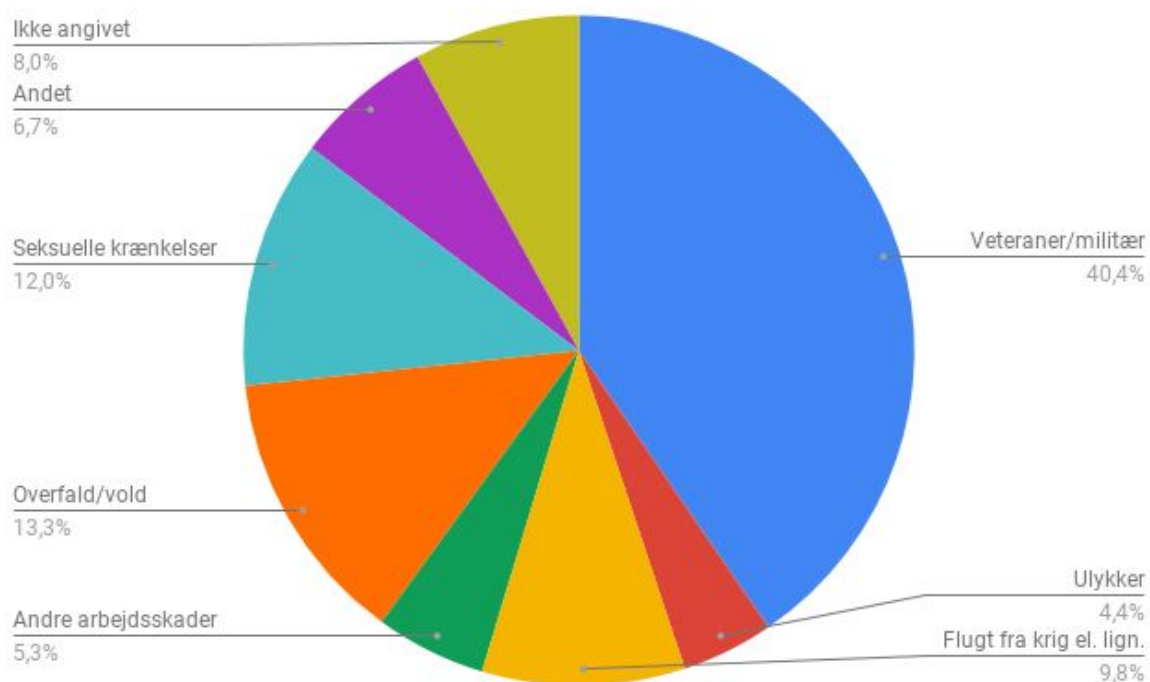
erfaringskilder indgår som den *eneste* kildetype i 40,4% af de kodede printartikler og 39,5% af de kodede netartikler (bilag 2; bilag 3). Deraf kan det udledes, at erfaringskilder i høj grad dominerer i de undersøgte mediers dækning af PTSD – og at disse i cirka to ud af fem tilfælde udtaler sig, uden at deres udsagn bliver nuanceret af ekspert- eller partskilder.

5.1.2 Emner og årsager: *Hvad taler vi om, når vi taler om PTSD?*

Med dette speciale ønsker vi at undersøge, hvordan PTSD italesættes i de undersøgte medier. Første skridt til at forstå dette er at se nærmere på, *hvilke emner* der bliver bragt på mediernes dagsorden, når der skrives om PTSD. I det følgende afsnit vil vi således slå ned på de tendenser, der gør sig gældende inden for dette felt, herunder med fokus på, hvilke årsager til PTSD der hyppigst – og mest sjældent – italesættes, samt hvilke emner der har fået spalteplads i de undersøgte medier.

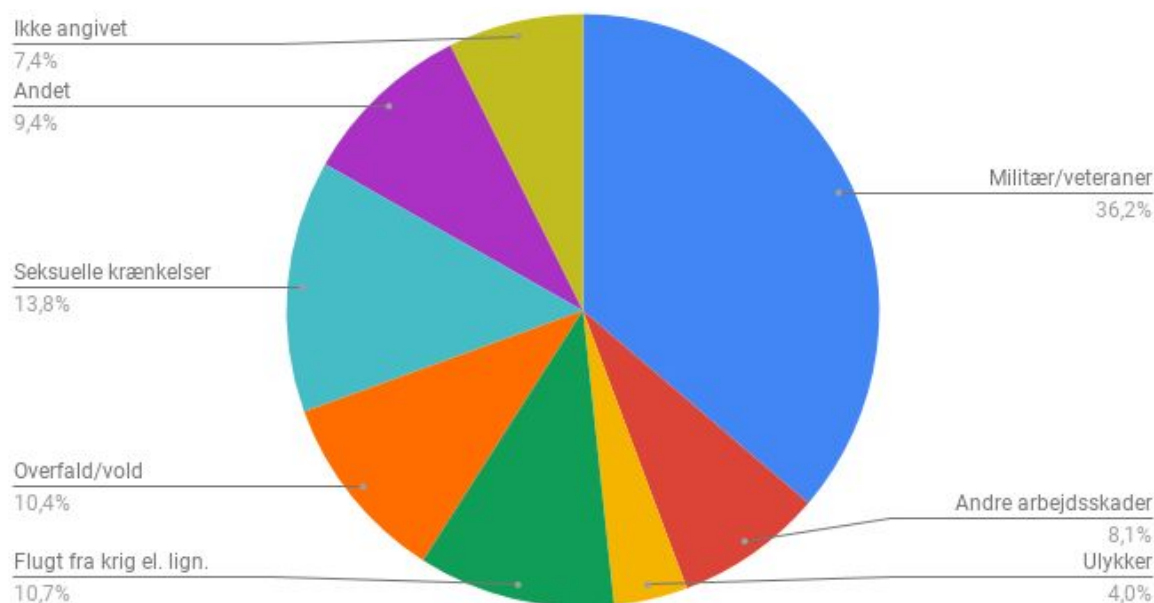
ÅRSAGER TIL PTSD: EN VETERAN- OG MANDESYGDOM

Når man undersøger de angivne årsager til PTSD i de undersøgte printmedier, fremgår det af vores kodning, at kategorien militær/veteraner italesættes som årsag til diagnosen i hele 40,4% af de primære og perifere artikler. Den næsthypigste årsag er overfald/vold (13,3%) efterfulgt af seksuelle krænkelser (12%) (figur 4).

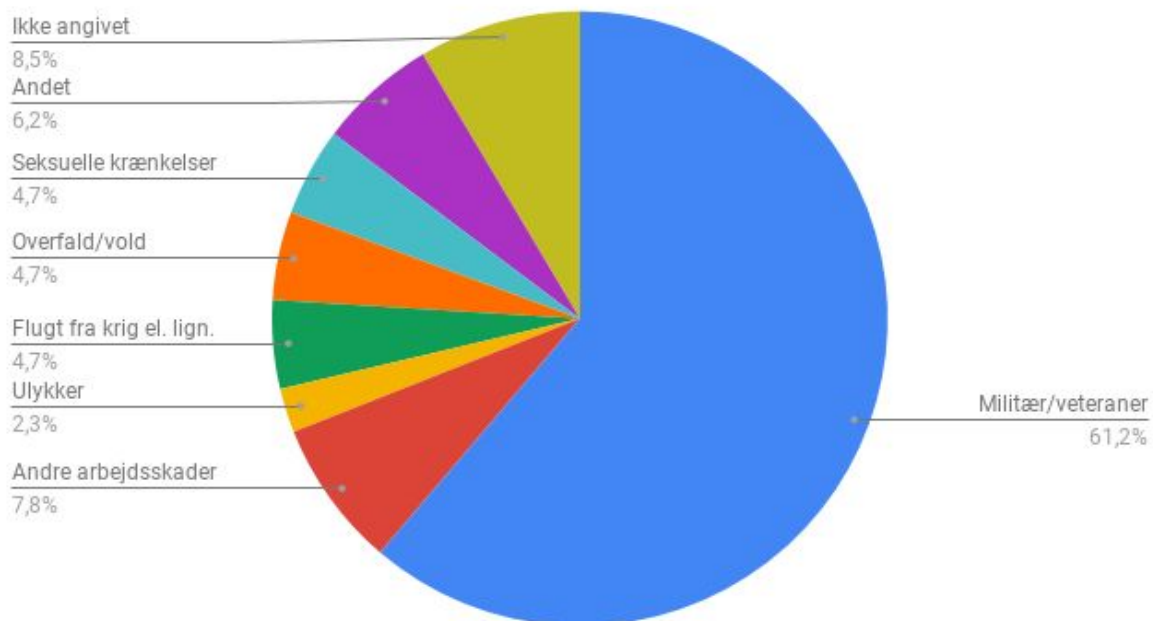
Figur 4: Årsager til PTSD i primære og perifere artikler (print)

Militær/veteraner udgør ligeledes den hyppigst angivne årsag til PTSD i de kodede primære samt perifere netartikler (36,2%). I modsætning til printartiklerne er seksuelle krænkelser dog her den næsthøypigste angivne årsag til diagnosen, mens flugt fra krig el. lignende placerer sig på en tredjeplads (figur 5).

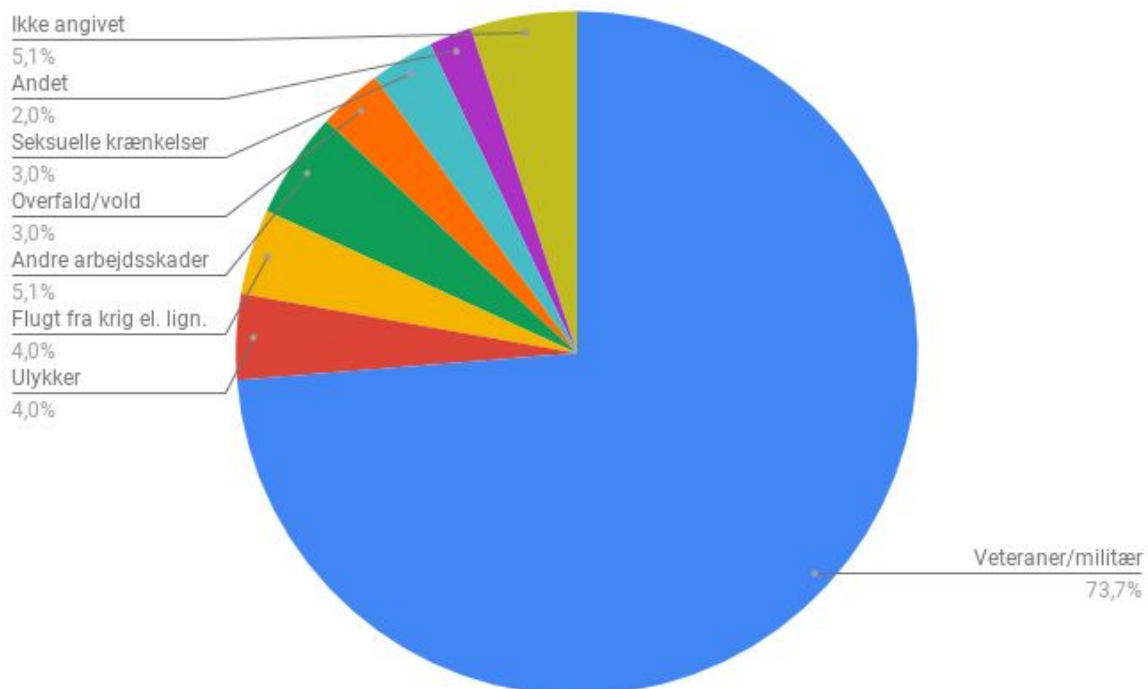
Figur 5: Årsager til PTSD i primære og perifere artikler (net)

Fokuserer man udelukkende på de primære artikler, hvor PTSD er hovedfokus og ikke blot kort berøres, ses det, at militær/veteraner angives som årsag til PTSD i hele 61,2% af netartiklerne. I 8,5% af artiklerne er en specifik årsag ikke angivet, mens andre arbejdsskader er den tredjehyppigste angivne årsag i de undersøgte artikler (7,8%). Samtidig ses det, at seksuelle krænkelser, overfald/vold og flugt fra krig el. lignende hver især udgør en andel på 4,7% (figur 6).

Figur 6: Årsager til PTSD i primære artikler (net)

Et lignende billede tegner sig i de primære printartikler, hvor militær/veteraner angives som årsag til PTSD i hele 73,7% af artiklerne (figur 7). Andelen af artikler, hvor øvrige årsager angives, er således som i tilfældet med netartiklerne ganske lav (figur 7).

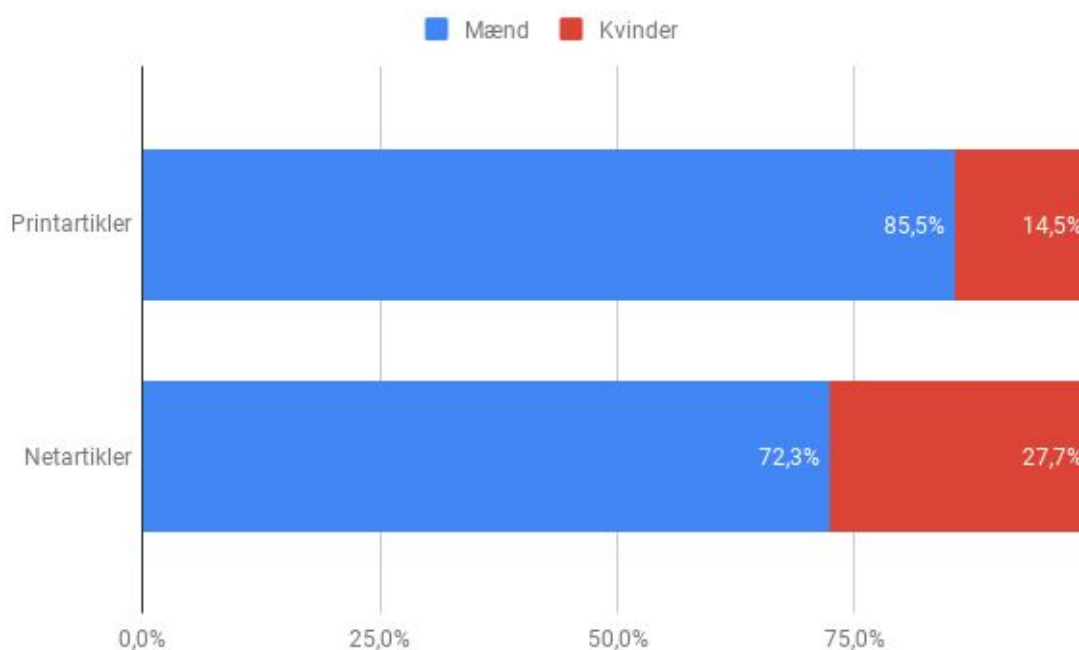

Figur 7: Årsager til PTSD i primære artikler (print)

Af ovenstående resultater kan det således udledes, at militær/veteraner i høj grad dominerer som årsag til PTSD i de undersøgte medier – særligt i de primære artikler i både net- og printmedierne. Man må derfor antage, at veteraner i særdeleshed bliver ansigtet på diagnosen i de undersøgte medier, mens andre – eksempelvis voldtægtsofre – træder i baggrunden, idet artikler omhandlende disse ofte ikke vinkler direkte på sygdommen, men i stedet blot nævner lidelsen i en sidekommentar i en given artikel.

Dette er en interessant pointe sammenholdt med statistikker om, hvad der udløser PTSD. Ifølge tal fra Veterancenteret har 1.145 danske veteraner, som har været udsendt en eller flere gange mellem 1992 og 2016, fået en PTSD-diagnose (b.dk). Til sammenligning viser tal fra Psykiatrifonden fra 2015, at cirka 5.000 danskere gennem de seneste 10 år har udviklet PTSD efter voldtægter og andre seksuelle overgreb (bt.dk). Vores resultater peger således på, at særligt én side af PTSD skrives frem i den undersøgte mediedækning – militær/veteraner – sammenlignet med øvrige nuancer af diagnosen.

I vores kodning har vi ligeledes undersøgt, hvorvidt de kilder, som er citeret for at have eller betegnes som diagnosticeret med PTSD, er mænd eller kvinder. Resultatet af dette ses i figur 8. Det fremgår heraf, at mandlige kilder dominerer i både net- og printmedierne, idet denne gruppe udgør hhv. 72,3% (net) og 85,5% (print) af de kodede artikler. Kvindelige kilder udgør til sammenligning 27,7% og 14,5% for hhv. net- og printmedierne (figur 8).

Figur 8: Andelen af hhv. mandlige og kvindelige kilder med PTSD, fordelt på print- og netartikler

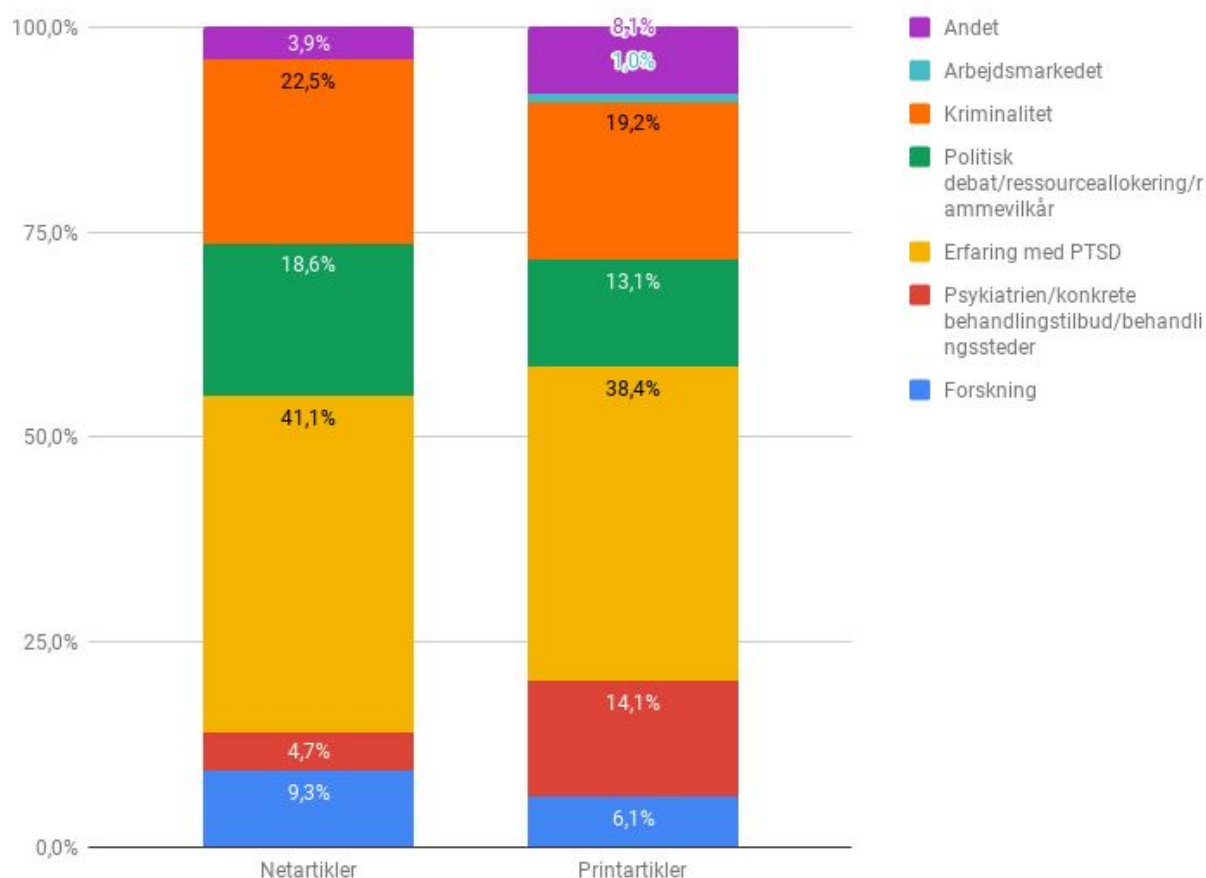
Sammenholder man disse resultater med Kulturstyrelsens rapport, ses det, at andelen af kvinder er større i netmediernes dækning af PTSD end i den generelle mediedækning, hvor kvindelige kilder udgør 22% (Willig et al., 2015:31). Det ses dog også, at andelen af kvinder er mindre i printmediernes dækning af PTSD (14,5%) end i den generelle mediedækning. Der skal dog tages forbehold for, at der i dette speciale kun er kodet for køn ift. personer med PTSD og ikke for samtlige kilder, fordi vi ønsker at belyse, hvilke køn der skrives frem ift., hver der bliver ansigt på den psykiske sygdom.

Sammenholder man resultatet med forskningen inden for PTSD som psykisk diagnose, tegner der sig ligeledes et billede af, at særligt én nuance af sygdommen skrives frem i dækningen; nemlig at PTSD er en 'mande-sygdom' frem for en 'kvinde-sygdom'. I udgivelsen *Information om PTSD hos voksne – Sygdommen, behandling og forebyggelse* (psykiatrien.rm.dk) anslår Psykiatrien i Region Midtjylland dog, at dobbelt så mange kvindelige som mandlige veteraner rammes af sygdommen (psykiatrien.rm.dk). Flere studier viser ligeledes, at dobbelt så mange kvinder som mænd udvikler PTSD, hvis ikke flere (sdu.dk; Wittchen et al., 2011:669). Man kan således udlede, at andelen af kvinder, der bruges til at sætte ansigt på sygdommen i de kodede artikler, er lav ift. kønsfordelingen inden for sygdommen.

EMNER: CASEFORTÆLLINGENS HJEMMEBANE

Af figur 9 fremgår det, at *erfaring med PTSD* er det hyppigst forekommende emne i både primære net- og printartiklerne, idet denne kategori udgør hhv. 41,1% og 38,4% af det samlede antal artikler. Dette stemmer godt overens med, at en stor del af de undersøgte artikler udgøres af casehistorier, hvor blot én erfaringskilde er citeret (se afsnit 5.1.1).

Ligeledes fremgår det af figur 9, at der skrives mere om *psykiatrien, konkrete tilbud og behandlingssteder* i de primære printartikler (14,1%) end i netartiklerne (4,7%). Samtidig optræder kriminalitet i omtrent en femtedel af de kodede artikler på tværs af print- og netmedierne. Der er desuden større fokus på både forskning samt politisk debat/ressourcer/rammevilkår i printartiklerne (hhv. 6,1% og 13,1%) end i netartiklerne (hhv. 9,3% og 18,6%) (figur 9). Vi kan således konkludere, at casefortællinger i høj grad dominerer i både print- og netmedierne sammenlignet med øvrige emner.

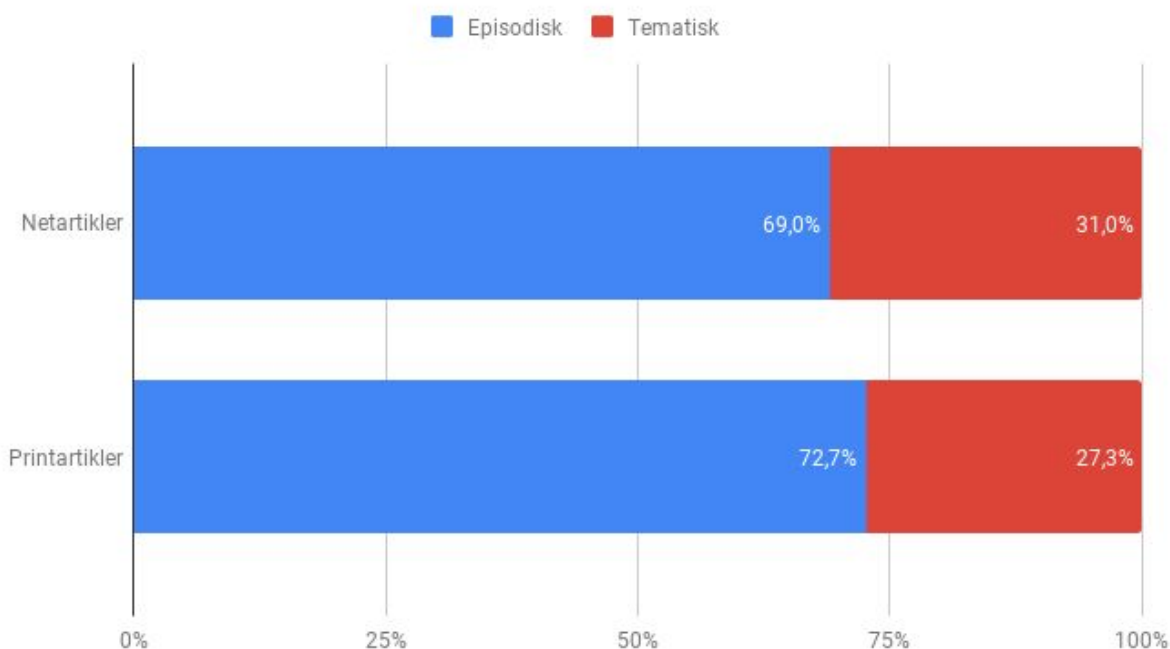
Figur 9: Emner fordelt i procent i primære hhv. net- og printartikler

5.1.3 Framing: Hvordan italesættes PTSD?

I ovenstående afsnit har vi klarlagt, *hvilke* emner der italesættes ift. PTSD i de undersøgte medier. I det følgende afsnit vil vi således undersøge, *hvordan* disse emner italesættes – herunder gennem episodisk og tematisk framing, gain- og loss-framing samt de fem dominerende frames, vi har fundet i vores pilottest (se afsnit 4.2.5).

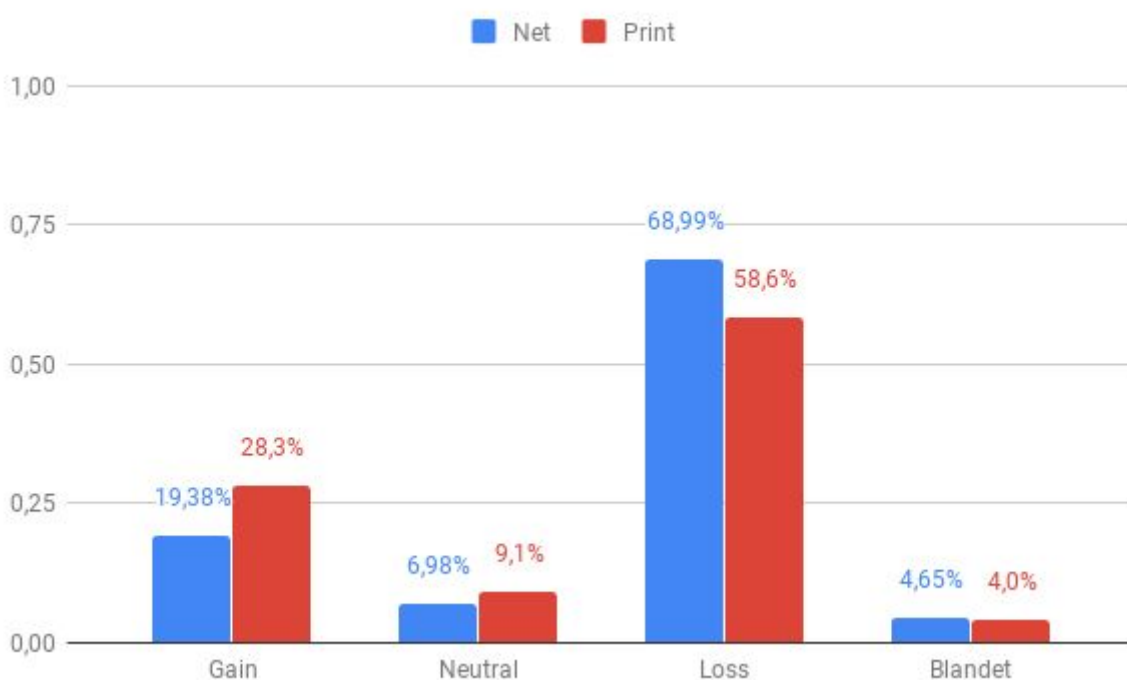
EPISODISK OG TEMATISK FRAMING

De primære artikler er som nævnt blevet kodet for, hvorvidt de er framet episodisk eller tematisk. Af figur 10 ses det således, at en episodisk framing er hyppigst forekommende i både net- og printartiklerne med hhv. 69% og 72,7% af de kodede artikler (figur 10). Atter må det siges at stemme godt overens med, at vi ser en stor forekomst af enkeltfortællinger i form af casehistorier.

Figur 10: Fordeling af episodisk og tematisk framing i print- og netartikler

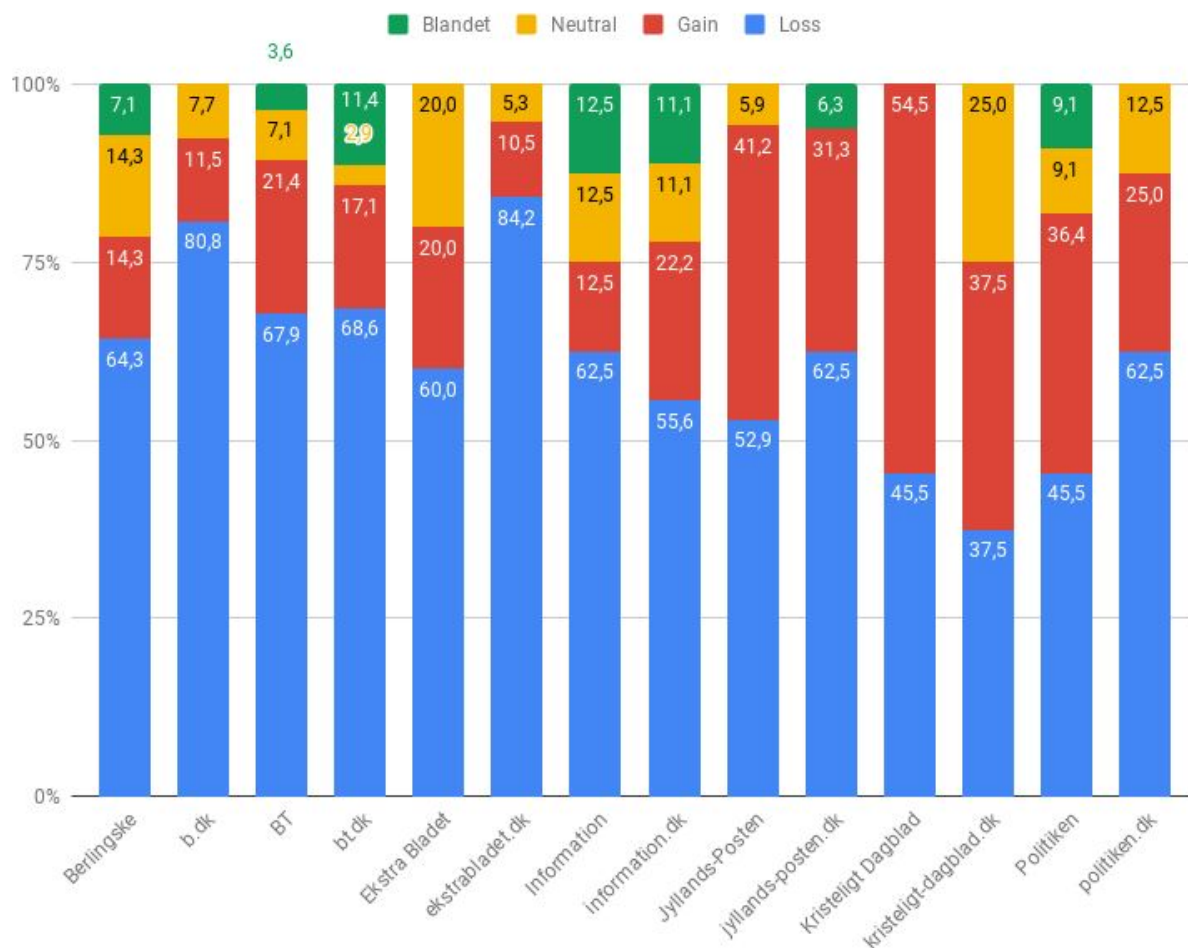
De primære artikler er ligeledes blevet kodet for, hvorvidt artiklerne er fremet med fokus på *gain* eller *loss*, en blanding heraf eller neutralt. Resultaterne viser her, at *loss* er den dominerende frame i både print- og netmedierne (hhv. 58,6% og 68,99%). *Loss*-rammen benyttes således oftere på de undersøgte netmedier end i deres pendanter print (figur 11).

Figur 11: Gain-, neutral-, loss- og blandet-frame fordelt på net- og printformat

Ift. netop gain- og loss-framing er der store forskelle medier og platforme imellem. Det ses af figur 12, at ekstrabladet.dk har den største andel af loss-framede artikler (84,2%). Bt.dk følger trop med 80,8% loss-framede artikler. Samtidig har kristeligt-dagblad.dk den laveste andel af loss-framede artikler, idet blot 37,5% af artiklerne herfra kan kategoriseres som tilhørende denne frame (figur 12). Samtidig har Kristeligt Dagblad den største andel af gain-framede artikler (54,5%), mens ekstrabladet.dk har den mindste andel heraf (10,5%) (figur 12).

En generel pointe ift. dette resultat er desuden, at loss-framing i højere grad er tilstedeværende på netmedierne end på printmedierne – dog med undtagelse af Information og Kristeligt Dagblad (figur 12).

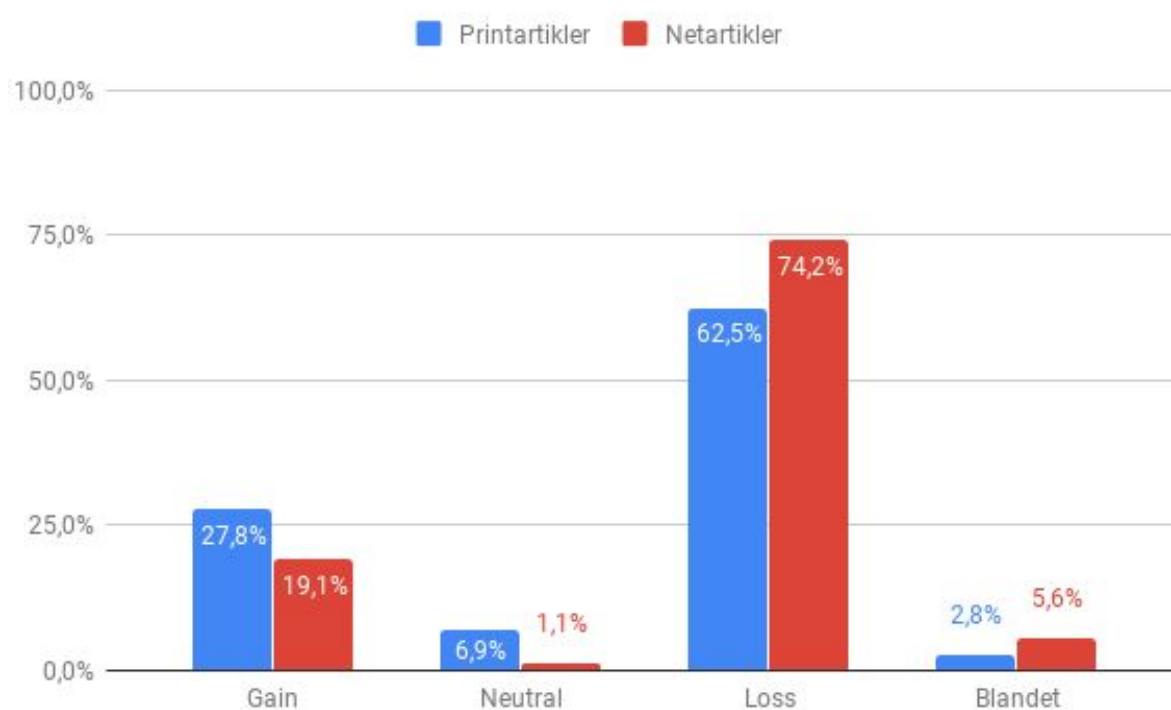

Figur 12: Fordelingen af loss-, gain-, blandet og neutral framing fordelt på medieplatforme, angivet i procent

Zoomer vi ind på de episodisk framede artikler, ses det, at hele 62,5% af printartiklerne og 74,2% af netartiklerne lægger sig inden for loss-framing (figur 13). Gain-framede artikler

udgør til sammenligning hhv. 27,8% og 19,1% af hhv. episodiske print- og netartikler (figur 13).

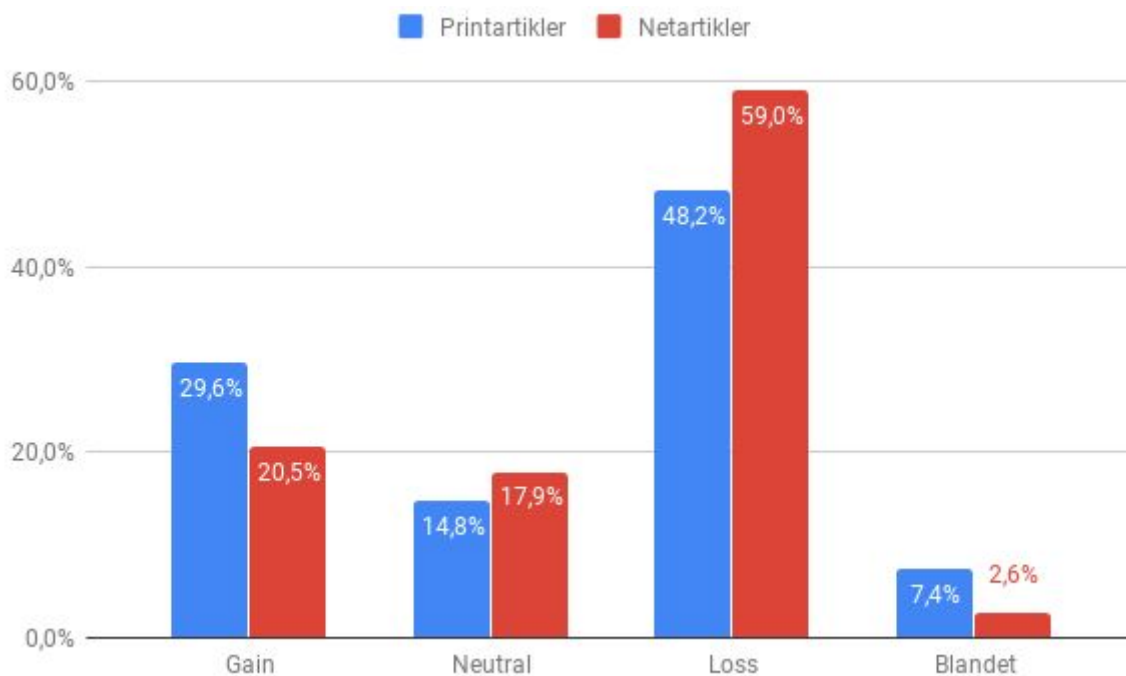
Deraf kan vi således udlede, at der blandt de episodiske artikler er en stor tendens til at frame på *loss*. Eksempler på artikler, som hører under denne frame, er “Den gamle Kasper kommer aldrig tilbage” (printartikel 66) fra BT og b.dk-artiklen “Gustav skærer tænder, så de knuses. Han var soldat i Kosovo, og i dag føler han sig tabt i systemet” (netartikel 122). Den dominerende tone i disse artikler er således negativ og efterlader læseren med eksempelvis et indtryk af, at en specifik person med PTSD aldrig vil kunne blive ‘normal’ igen. Dette vil blive behandlet i analysens kvalitative del (se afsnit 5.2).

Figur 13: Andel gain-, loss-, neutralt og blandet framede episodiske artikler

Zoomer vi i stedet ind på de tematisk framede artikler, fremgår det af figur 14, at andelen af loss-framede artikler her er betragteligt mindre end i de episodiske artikler – hhv. 48,2% og 59% for print- og netartiklerne. Samtidig er andelen af neutrale artikler en del højere blandt de tematiske artikler end de episodiske (hhv. 14,8% for printartiklerne og 17,9% for netartiklerne) (figur 14).

Deraf kan vi således udlede, at der er en tendens til, at der i de episodiske artikler er større fokus på *loss* – og at der blandt de tematiske artikler omvendt er en større tendens til at frame neutralt.

Figur 14: Andel gain-, loss-, neutralt og blandet framede tematiske artikler

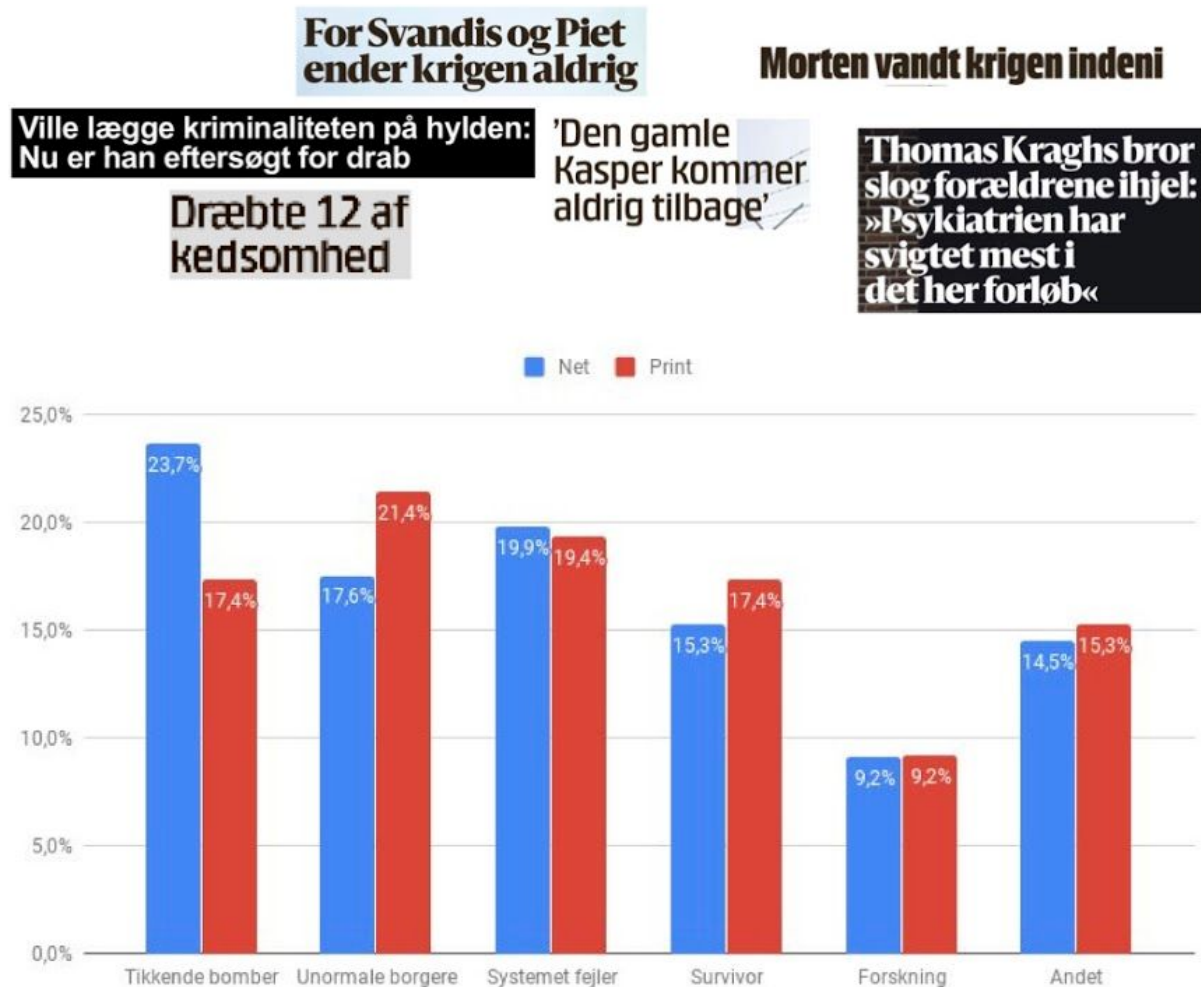
FRAMING: DE NEGATIVE FORTÆLLINGER VINDER FREM

De primære artikler er ligeledes blevet kodet for deres dominerende frame. Disse frames' opbygning vil blive gennemgået i analysens anden og kvalitative del. I det følgende afsnit vil vi dog først kort opridse, hvor meget de enkelte frames fylder i den samlede undersøgte dækning i perioden.

Af figur 15 ses det, at *personer med PTSD er tikkende bomber* er den hyppigst forekommende frame i de kodede netartikler, mens *personer med PTSD kan aldrig blive normale samfundsborgere igen* (i figuren forkortet 'unormale borgere') er den hyppigst anvendte frame i de kodede printartikler. *Personer med PTSD er survivors*-ramen anvendes i 15,3% og 17,4% af hhv. net- og printartiklerne. *Forsknings*ramen er den mindst anvendte frame i både net- og printmedierne (figur 15).

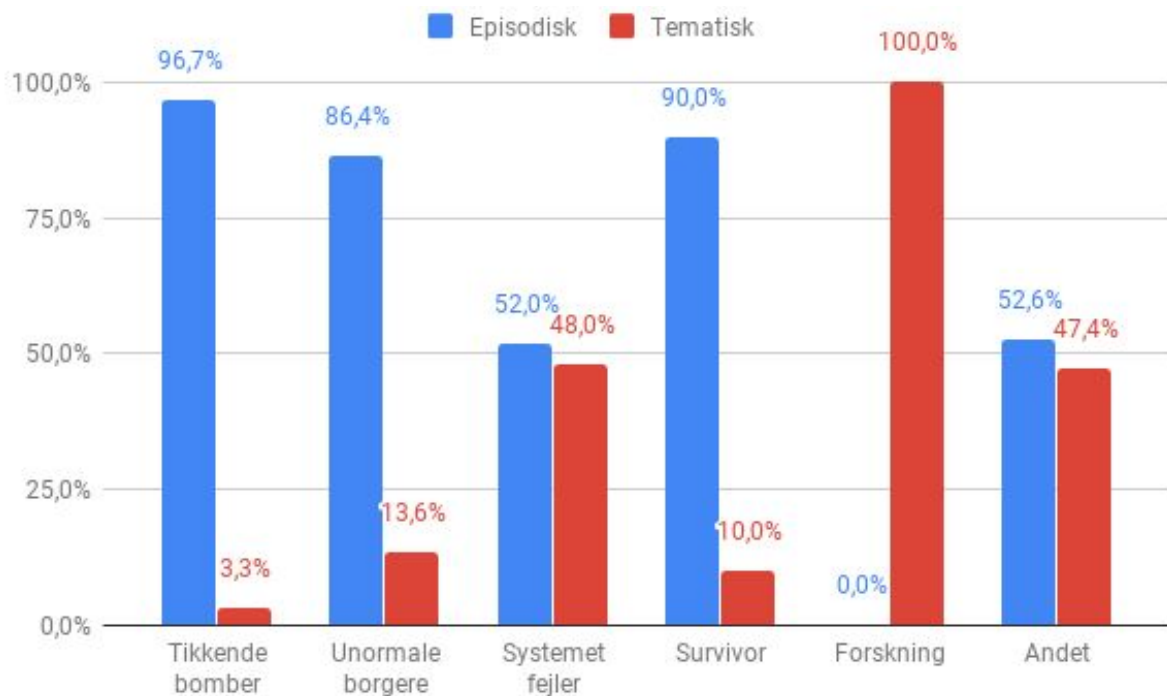
Dette resultat underbygger på sin vis resultatet af kodningen for gain- og loss-framing. Tikkende bomber, unormale borgere og systemet fejler er jf. figur 15 netop nogle af de mest dominerende frames i de kodede primære artikler – og disse frames må i udgangspunktet siges at være loss-fokuserede, idet der her er fokus på eksempelvis en person med PTSD, der er 'gået amok' eller aldrig vil kunne varetage et 'normalt' job igen (se afsnit 5.2.2 og 5.2.3). At disse frames er dominerende stemmer således godt overens med, at vi i

vores undersøgelse har fundet, at loss-framede artikler udgør en stor andel af det samlede antal artikler i flere af de undersøgte medier (figur 12).

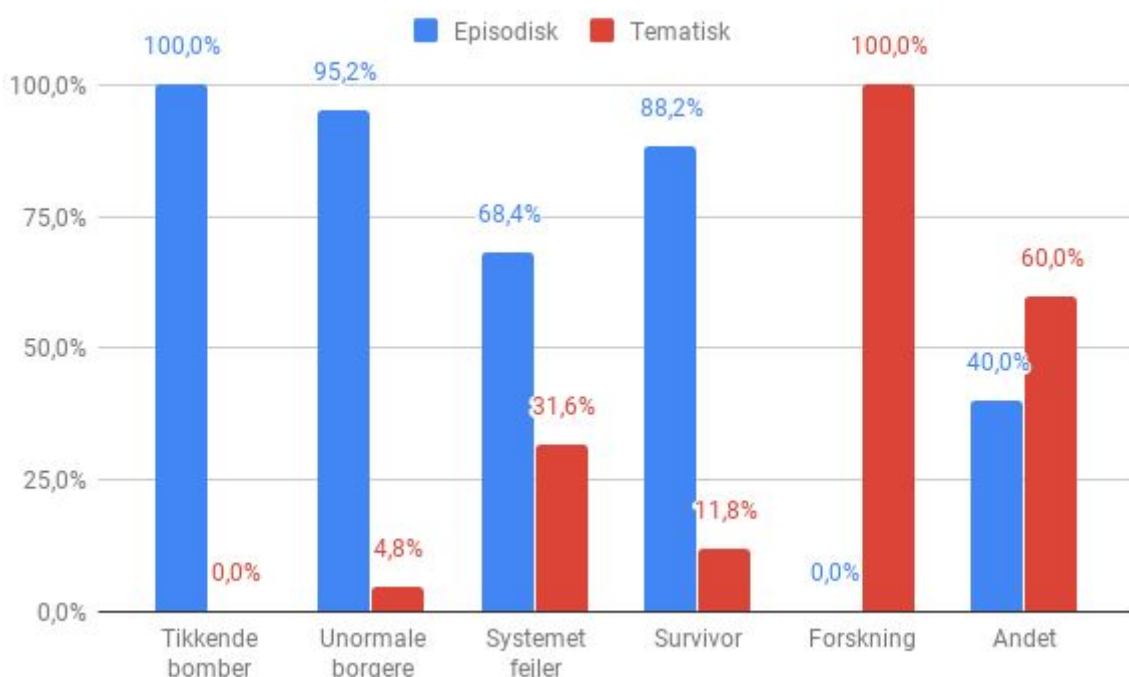
Figur 15: Andel artikler med tikkende bomber-, de kan aldrig blive normale borgere igen-, systemet fejler-, survivor- og forskningsframe samt anden framing, fordelt på net- og printartikler

Iyengar påpeger som nævnt, at episodisk framing af en given problematik kan føre til, at modtagerne af et medieprodukt ikke placerer et ansvar for eksempelvis forbedring af forholdene for personer med psykiske sygdomme (se afsnit 3.1.1). Det er derfor også interessant at undersøge, hvor mange artikler inden for de enkelte frames som er henholdsvis episodisk og tematisk framed. Resultaterne heraf ses i figur 16 og 17.

Figur 16: Fordelingen af episodisk og tematisk orienterede artikler fordelt på frames (net)

I de kodede netartikler er episodisk framing generelt dominerende. Særligt *tikkende bomber*-rammen, *survivor*-rammen og *unormale borgere*-rammen er baseret på episodiske enkeltfortællinger (figur 16). Det ses dog også, at andelen af episodiske og tematiske artikler er nogenlunde ligeligt fordelt i *systemet fejler*-rammen.

Figur 17: Fordelingen af episodisk og tematisk orienterede artikler fordelt på frames (print)

Anderledes forholder det sig i printartiklerne. Af figur 17 ses det, at episodiske artikler udgør hele 68,4% af de artikler, der er kodet som hørende under systemet fejler-ramen (figur 17). Deraf kan det udledes, at der i printartiklerne oftere fokuseres på enkeltfortællinger i systemkritiske historier end i netartiklerne.

5.1.4 Opsamling

I ovenstående analysedel har vi præsenteret resultaterne af vores kvalitative indholdsanalyse. Resultaterne heraf viser, at borgere uden portefølje er stærkt dominerende som kildegruppe i det undersøgte udsnit af medie billedet. Dette kommer også til udtryk ved, at erfaringskilder optræder i en stor del af artiklerne, ligesom en stor del af artiklerne ikke supplerer erfaringskilders udsagn med citater fra øvrige kildetyper. Erfaringskildernes dominans kan også ses ved, at dækningen af PTSD i den undersøgte periode i de givne medier i høj grad bærer præg af enkeltfortællinger i form af episodisk framing.

Vi har ligeledes fremlagt vores resultater ift. den dominerende framing i de enkelte artikler. En pointe er her, at negative fortællinger om eksempelvis personer, som er blevet 'ødelagt' af PTSD, vinder frem, mens historier om forskning, som i udgangspunktet må siges at være mere oplysende, træder i baggrunden. Vi har samtidig fundet, at mediedækningen af sygdommen i høj grad fokuserer på veteraner sammenlignet med øvrige grupper, som også er udsatte for sygdommen. Ligeledes viser den kvantitative indholdsanalyse, at dækningen i langt højere grad skriver mænd frem ift. kvinder, når det kommer til, hvilke personer der rammes af PTSD.

5.2 Framinganalyse

I det følgende afsnit vil vi foretage en dybdegående analyse af de frames, der er fundet i den kvantitative indholdsanalyse, herunder *personer med PTSD er tikkende bomber*, *personer med PTSD er unormale samfundsborgere*, *systemet fejler*, *personer med PTSD er survivors* samt *forskning*. Endvidere vil vi indledningsvis udlægge en overordnet frame, som vi har valgt at kalde *PTSD er en militær- og mandesygdom*.

I indholdsanalysen har vi været åbne overfor, at enkelte artikler ikke vil falde ind under nogen af disse fem frames, ved at tilføje kategorien *andet*. Som det ses af den deskriptive indholdsanalyse, har vi kategoriseret hhv. 14,5% og 15,3% af net- og printartiklerne som

andet under frame-variablen. Disse artikler har omhandlet eksempelvis forbedringer i forholdene for PTSD-ramte. Modsat de øvrige frames er der dog ingen af disse emner, som har haft en så hyppig forekomst blandt artiklerne, at vi har fundet det nødvendigt at give dem en selvstændig kodningsvariabel, hvorfor de også er udeladt i følgende framinganalyse.

5.2.1 PTSD er en militær- og mandesygdom

I den forudgående pilottest kunne vi særdeles hurtigt konstatere, at størstedelen af de kodede artikler var med til at skabe et billede af, at PTSD er en psykisk sygdom, som kun rammer mænd i militæret. I artiklerne ligger således en socialt konstrueret repræsentation af, at *PTSD er en militær- og mandesygdom*.

Vi har dog valgt ikke at inddrage denne frame som en variabel i vores kvantitative kildekodning. Dette valg er taget på baggrund af, at *PTSD er en militær- og mandesygdom* nærmere skal ses som et overordnet, men meget dominerende tema, som langt størstedelen af de kodede artikler ville høre ind under, idet mandlige kilder og militærrelateret PTSD netop er meget hyppigt forekommende her i forhold til hhv. kvinder og øvrige årsager til PTSD. For at give et mere nuanceret billede af sygdommen gennem de øvrige frames, hvoraf flere artikler hører ind under dette tema, har vi således valgt at udelade *militær- og mandesygdom* fra vores kodeskema og i stedet gennemgå den i følgende afsnit.

OPBYGNING AF FRAMEN: PTSD, MILITÆRET OG MÆND KÆDES SAMMEN

Af den deskriptive analyse fremgår det, at 61,2% af de primære netartikler og hele 73,7% af de primære printartikler har angivet militær/veteraner som årsag til PTSD. Endvidere udgør kvindelige kilder blot 27,7% og 14,5% af det samlede antal kilder, der betegnes som PTSD-ramte, i hhv. net- og printartiklerne. Den deskriptive analyse er dermed med til at fastslå, at PTSD bliver fremstillet som en psykisk sygdom, som (næsten) udelukkende mænd og soldater bliver ramt af, ligesom disse to variable oftest kombineres.

Ud fra Entmans definition af en frames fire betydningsmæssige funktioner er det vanskeligt at give et samlet bud på denne frames *problemdefinition*, idet artiklerne inden for dette tema omfavner en bred palette af problematikker. Der findes dog i langt de fleste af disse artikler en *årsagsdiagnosticering* (Entman, 1993:117). Denne årsag er, at soldater og/eller veteraner ofte får PTSD: Personen har fået diagnosen, fordi personen har været udsendt.

Denne årsagsdiagnosticering kommer ofte til udtryk i form af en sproglig, eksplicit kobling mellem diagnosen og dét at være eller at have været udsendt som soldat. Et eksempel herpå ses i artiklen “Traumer er krigens uundgåelige konsekvens” (printartikel 23) fra Kristeligt Dagblad. Traumer forstås her som PTSD, og det ses, hvordan sygdommen i rubrikken bliver fremstillet som en naturlig medfølge, hvis man er udsendt som soldat. Dermed sættes der lighedstegn mellem PTSD og dét at deltage i krig, uden at der tages højde for de mange tusinde soldater, som udsendes uden efterfølgende traumer.

Dette er også en interessant pointe set i lyset af, at vi ikke ser den samme eksplicite kobling mellem sygdom og årsag i de artikler, som omhandler eksempelvis volds- eller voldtægtsofre eller flygtninge. I denne type artikler benyttes ord som ‘traumer’ eller ‘psykiske efterveer’ i artiklens rubrikken og indledning i stedet for ‘PTSD’, og PTSD nævnes ofte meget sent i artiklen. Omvendt ser vi ofte, at PTSD er noget af de første, som bliver nævnt i artikler, hvor militær/veteraner er angivet som sygdommens årsag.

Supplerende eksempler herpå ses i rubrikker som “Krigsveteran med ptsd: »Hvor mange flere lægers ord vil de have på, at jeg ikke er rask i hovedet?«” (netartikel 119) fra Politiken samt “PTSD-ramt krigsveteran sendte bombemail” (netartikel 31) fra b.dk. Som journalist kunne man her have valgt at undlade at nævne ordet ‘krigsveteran’ – et fravalg, som tydeligvis ikke er blevet taget i de nævnte eksempler. Man kan således udlede, at PTSD ofte forbindes med krigsveteraner og militæret allerede i rubrik og/eller indledning, mens det samme ikke gør sig gældende, når artiklerne omhandler øvrige årsager til PTSD. Dette understøtter således vores pointe om, at PTSD primært repræsenteres som en militær-sygdom.

Hvis årsagsdiagnosticeringen til framen *PTSD er en militær- og mandesygdom* ikke allerede er angivet i rubrikken, skrives den hurtigt frem i selve brødteksten. Dette ses eksempelvis i artiklen “Kone til veteran: De har taget deres kampe i Afghanistan, men vi har kampen på hjemmefronten” (netartikel 106) fra bt.dk. I underrubrikken står der følgende:

“Det er ikke kun veteranerne, der oplever, at deres udsendelse giver dybe ar på sjælen. Deres pårørende kæmper for at passe på deres veteran og med samtidig at få en hverdag til at hænge sammen. En af dem, der kæmper, er Ketty Stølting, hvis

mand lider af posttraumatisk stress som en efterreaktion på sin udsendelse i 2014”
(ibid.)

Her ses det igen, at PTSD (her omtalt som ‘dybe ar på sjælen’) kobles til veteraner som helhed (“veteranerne oplever”) frem for blot at relatere sygdommen til de enkelte individer, artiklen omhandler.

Selvom de enkelte artikler ikke er blevet kodet for det, er det vores oplevelse, at denne type artikler oftest undlader at pointere, at PTSD også kan udløses af andre hændelser end krigsdeltagelse. Eksempelvis står der følgende i bt.dk-artiklen “Afghanistan-veteraner bliver syge flere år efter udsendelse” (netartikel 28): “*PTSD er en psykisk lidelse. PTSD kan optræde, efter at en person har været vidne til eller selv deltaget i livstruende hændelser såsom krigshandlinger*” (ibid.). Veteraner med PTSD er denne artikels fokus, hvorved det forekommer nærliggende at nævne netop krigshandlinger som et eksempel. Man kan dog argumentere for, at det som journalist er nærliggende også at oplyse om andre og mere hyppigt forekommende årsager til sygdommen – for ifølge Entman kan udelukkelse af definitioner og tilhørende forklaringer nemlig også påvirke modtagerens forståelse og konstruktionen af en frame (Entman, 1993:118) på lige fod med de informationer og karakteristika, der *inkluderes*. Idet mange af de artikler, som omhandler militær og/eller veteraner udelader information om øvrige årsager – og da at disse artikler må siges at være i overtal – kan man således argumentere for, at de undersøgte medier er med til at konstruere et billede af, at PTSD er en militær-sygdom.

Som nævnt fremstilles PTSD dog ikke blot som en militærrelateret sygdom, men også som en sygdom, der primært rammer mænd. Vi understøtte dette argument med, at langt størstedelen af de kilder, som er citeret for at have PTSD, som nævnt udgøres af mænd. Det er dog også bemærkelsesværdigt, at næsten samtlige artikler, som har angivet militær/veteraner som årsag til PTSD – og som har citeret en tidligere/nuværende bruger af systemet – benytter mandlige kilder. Faktisk er der kun fem artikler ud af alle de kodede artikler (printartikel 60; printartikel 64; printartikel 99; netartikel 92; netartikel 99), som angiver militær/veteraner som årsag til PTSD, og som samtidig citerer en kvindelig caseperson (bilag 2; bilag 3). Dermed ser vi et stor tendens til, at PTSD skrives frem i de undersøgte artikler som en

‘mandesygdning’ frem for en sygdom, som rammer både kvinder og mænd – og faktisk hyppigst kvinder.

Det skal nævnes, at blot 7,6% af de ansatte i forsvaret er kvinder per 1. januar 2019 (forpers.dk), hvormed det kan ses som naturligt, at mænd fylder mere i dækningen af PTSD. Ikke desto mindre er det en interessant pointe, at der i de undersøgte artikler i høj grad fokuseres på sygdommen i relation til mandlige militæransatte/veteraner, hvormed man kan argumentere for, at kvinderne med PTSD kommer til at stå i skyggen af deres mandlige kolleger.

5.2.2 PTSD-ramte er tikkende bomber

Som nævnt i den foregående analysedel er det den hyppigst forekommende frame i de kodede primære netartikler (23,7%), at *personer med PTSD er tikkende bomber*. Andelen af printartiklerne, som er kodet under denne frame, udgør til sammenligning 17,4% (se figur 12). I det følgende afsnit vil vi således analysere, hvordan denne frames opbygges i de kodede artikler.

OPBYGNING AF FRAMEN: KRIMINALITET OG BLODIGE DETALJER

Artikler, der er kodet som *tikkende bomber*, er ofte lette at genkende på emnet; en stor del af disse omhandler nemlig kriminalitet. Dette ses ofte allerede tydeligt i rubrik og underrubrik – eksempelvis i artikler som “PTSD-ramt krigsveteran sendte bombemail” (netartikel 31) fra b.dk og “PTSD-ramte Lars er tiltalt for drab på sine forældre: Nu fortæller broderen om afgørende episode” (netartikel 68), ligeledes fra b.dk.

Det interessante i disse artiklers rubrikker er koblingen mellem den begåede kriminalitet og personernes sygdom: I stedet for blot at skrive, at en person er dømt eller tiltalt for en forbrydelse, vælger man at bruge betegnelsen ‘PTSD-ramt’. Det skal dog også nævnes, at der findes enkelte eksempler blandt de kodede artikler, hvor sygdommen er holdt ude af rubrikken; eksempelvis “Dansker truede med at bombe shoppingcentre: Nu har han fået sin dom” (netartikel 50) fra bt.dk og “Mand anholdt i Randers: Truede med at skyde politifolk” (netartikel 53) fra b.dk. Disse artikler er dog klart i undertal, og det beskrives desuden i underrubrik og/eller indledning, at gerningsmanden bag de enkelte forbrydelser har PTSD, hvorved sygdommen atter knyttes til de kriminelle handlinger.

Med udgangspunkt i Entmans fire framing-funktioner bliver det således tydeligt, at problem- og årsagsdefinitionen i denne frame er tæt knyttet sammen: Personer med PTSD begår voldelig kriminalitet – og det gør de, fordi personer med PTSD er psykotiske og når som helst kan ‘slå klik’.

Tikkende bomber-artiklerne er ofte letgenkendelige i deres ordlyd. Betegnelser, ord og beskrivelser (Kuypers, 2010:301), der får PTSD-ramte til at fremstå som netop tikkende bomber, er nemlig yndede virkemidler i disse artikler. Dette ses eksempelvis i rubrikker som “Amok på hotel: Nødvendigt at lægge min mand i håndjern” (netartikel 104) fra ekstrabladet.dk samt “Hendes mand fik anfald, råbte og skreg: Nu deler konen opråb” (netartikel 97) fra bt.dk. Det er her værd at bide mærke i ord som ‘amok’, ‘anfald’, der er med til at tegne et billede af personer med PTSD som ustabile eller ligefrem utilregnelige.

I mange af disse artikler bruges de stigmatiserende betegnelser ikke blot i rubrikkerne, men også i brødteksten. Et eksempel herpå er politiken.dk-artiklen “Truede med at skyde politiet: Veteraners angreb på myndighederne er et råb om hjælp” (netartikel 56), hvor det i underrubrikken beskrives, at anholdelsen af en 42-årig mand i Randers, som i 2017 truede med at skyde en gruppe betjente, “[...] blot [er] det seneste eksempel på udsatte krigsveteraner, der reagerer udadtil med vold og trusler” (ibid.). Den pågældende journalist skriver ligeledes, at der findes “[...] flere opsigtsvækkende sager, hvor udsatte veteraner med eksempelvis ptsd reagerer voldsomt udadtil” (ibid.). Der beskrives herefter en række forskellige sager, hvor krigsveteraner med PTSD har begået kriminalitet – og her er det interessant at lægge mærke til ordvalget. Eksempelvis beskriver journalisten med billedsprog, hvordan, at en Balkan-veteran, som i sommeren 2016 slog sine forældre ihjel, “[...] gradvist bevægede sig mod kanten” (ibid.). I artiklen udtaler Claus Stenberg, talsmand for Veteranalliancen, at han ofte hører om veteraner, der ‘går amok’ og ‘slår klik’.

Et andet eksempel herpå er den førnævnte artikel “Hendes mand fik anfald, råbte og skreg: Nu deler konen et opråb” (netartikel 97) fra bt.dk. Artiklen består af et interview med Svandis Funder Svendsen, som er kone til en tidligere Afghanistan-soldat med PTSD. Journalisten beskriver her i den indledende tekst, at Svandis og hendes mand skulle have haft en romantisk weekend på et hotel, men at det “[...] kammede over for Svandis Funder Svendsens mand, og han fik et psykotisk anfald” (ibid.).

Beskrivelser og ord som disse – at ‘kamme over’ og ‘få anfald’ – er i høj grad med til at bygge denne frame op i de enkelte artikler; veteraner – og det er kun veteraner – med PTSD er tikkende bomber, der blot venter på at eksplodere.

En anden tendens, der gør sig gældende i de artikler, der er kodet som hørende under *tikkende bomber*-ramen, er de makabre beskrivelser af detaljer af kriminelle handlinger. Særligt sagen om veteranen Lars Kragh, som i sommeren 2016 slog sine forældre ihjel med en økse, har fået meget spalteplads i den undersøgte periode – og vi ser her flere eksempler på, at beskrivelser af den begåede forbrydelse er meget maleriske. Valget af ordet ‘huggede’ i rubrikken “Lars huggede sine forældre ihjel med en økse: Nu fortæller broderen om den ene episode, der ødelagde alt” (netartikel 69) fra bt.dk er et eksempel herpå; det tegner et billede af gerningsmanden som kynisk og ligefrem barbarisk.

Også artiklen “Jeg havde kramper af sorg” (printartikel 88) fra Ekstra Bladet omtaler Lars Kragh-sagen i meget maleriske vendinger. Det beskrives eksempelvis, hvordan gerningsmanden forvandlede dele af forældres hus til ‘et slagtehus’, og episoden omtales som “[...] *det brutale, blodige dobbeltdrab*” (ibid.), ligesom ordet ‘blodbad’ og ‘rædselsscenario’ bruges indimellem de meget voldsomme detaljer om, hvordan Lars Kragh begik drabet.

At han lider af PTSD bliver nævnt flere gange i artiklen – blandt andet i billedteksten til artiklens primære billede, der viser retsteknikere i færd med at arbejde uden for forældrenes hus, hvor drabet fandt sted. Under overskriften “Myrdede sine forældre” står der følgende tekst:

“Krigsveteranen Lars Kragh, som var udsendt som soldat på Balkan og lider af ptsd, blev efter tre dages eftersøgning anholdt 12. juli 2016, hvor politiet gjorde et uhyggeligt fund bag i bilen: Begge hans forældre var blevet dræbt med en økse og de bare næver” (ibid.).

Der tegnes her atter et billede af gerningsmanden som barbarisk; at dræbe nogen, og endda sine egne forældre, med ‘de bare næver’ er et meget voldsomt billede at kreere hos læserne og foreslår en koldblodethed, som adskiller sig betragteligt fra ‘almindelige’ mennesker – forstået som mennesker, der ikke er psykisk ‘ustabile’.

Denne frames moralske vurdering jf. Entmans fire framingfunktioner bærer således præg af en slags fordømmelse over for de enkelte gerningsmænd, som alle er diagnosticeret med PTSD; de er psykotiske og utilregnelige individer, som ikke uden omtanke kan slippes løs i samfundet. Og enkelte artikler, som den ovenstående fra politiken.dk – “Truede med at skyde politiet: Veteraners angreb på myndighederne er et råb om hjælp” (netartikel 56) – går endda så langt som at indikere, at alle PTSD-ramte veteraner har potentiale for at ‘kamme over’ ved som nævnt at beskrive, at sagen om en veteran, som truede med at skyde politiet, ‘blot er det seneste eksempel’ på voldelige episoder, der har involveret en person, der lider af sygdommen. Derved foreslås det, at der vil komme mange flere lignende sager, hvor veteraner med PTSD ‘slår klik’.

Karakteriserende for *tikkende bomber*-artiklerne er desuden, at der i en stor del af dem ikke foreslås en problemløsning jf. Entmans fjerde og sidste analysefunktion; i stedet holder de sig til de maleriske beskrivelser af de enkelte forbrydelser. Dette er særligt interessant set i lyset af, at det gennemsnitlige antal kilder per artikel, der er kodet under *tikkende bomber*-ramen, er betragteligt lavere end det gennemsnitlige antal kilder i det samlede antal artikler. Det er ligeledes interessant at pointere, at der ikke er citeret ekspertkilder i nogen af de net- eller printartikler, som er kodet under denne frame. De voldelige detaljer får således lov til at stå alene, ofte akkompagneret af udsagn fra gerningsmanden selv fra eksempelvis retssalen.

Vi ser således også, at kun en meget lille andel af *tikkende bomber*-artiklerne giver anledning til politisk debat om eventuelle muligheder for hjælp til PTSD-ramte; faktisk er det kun en enkelt artikel, “Truede med at skyde politiet: Veteraners angreb på myndighederne er et råb om hjælp” (netartikel 56) fra politiken.dk, som gør dette. Her diskuterer en leder af et værested for tidligere udsendte, talsmanden for Veteranalliancen og en militærpsykolog, hvordan det kan opleves for tidligere udsendte at have PTSD, og hvilke udfordringer de kan støde på som følge af sygdommen.

Af vores deskriptive analyse ses det således også, at hele 96,7% af de artikler, som er kodet under *tikkende bomber*, er episodiske (se afsnit 5.1.3). Sammenholdt med de opdagelser, vi har gjort i ovenstående analyse, kan dette således siges at være særligt problematisk; for hvis ingen holdes til ansvar for problematikken om udsatte veteraner (jf. Iyengars teori om episodisk og tematisk framing, se afsnit 3.1.1), og der samtidig som vist forekommer

beskrivelser af personer med PTSD som ‘sindssyge’ og i risikozonen for at begå kriminelle handlinger, kan der siges at være en stor risiko for, at disse stigmatiserende billeder af personer med sygdommen bliver præsenteret for modtagerne. Denne problematik vil blive behandlet yderligere i specialets diskussion.

5.2.3 Personer med PTSD er unormale samfundsborgere

Blandt de kodede printartikler er den næsthøypigste frame, at *personer med PTSD aldrig kan blive normale samfundsborgere igen* (21,4%). I de kodede netartikler er denne frame fundet i 17,6% af artiklerne (se figur 15). Jf. Entmans framing-funktioner er problemdefinitionen i denne frame, at personer med PTSD ikke fungerer optimalt i det danske samfund. I det følgende vil vi således udlægge, hvordan denne repræsentation opstilles i de undersøgte artikler.

OPBYGNING AF FRAMEN: EN NORMAL-UNORMAL-DIKOTOMI OG PATOS

Valget af ordet ‘samfundsborgere’ i *unormale samfundsborgere*-ramen er meget bevidst; i denne frame lægges der nemlig stor vægt på, at personer med PTSD ikke kan fungere i det danske samfund som ‘normale’, ydende borgere, der varetager et arbejde og bidrager til fællesskabet.

Et eksempel herpå ser vi i artiklen “Han var livvagt for Anders Fogh i flere år: Han endte som hjemløs” (netartikel 80) fra bt.dk. Læseren bliver her introduceret for Anders Foghs tidligere livvagt, Frank Martinsen, som er blevet diagnosticeret med PTSD efter en opgave i Gaza. Efterfølgende gik det, som den pågældende journalist skriver, ‘galt for ham’, idet han fik konstateret PTSD – en retorik, som også er særdeles interessant set i lyset af den tidligere beskrevne *tikkende bomber*-frame (se afsnit 5.2.2). Rubrikken demonstrerer også den moralske vurdering (jf. Entman), som typisk finder sted i de artikler, der er vinklet på, at personer med PTSD er unormale samfundsborgere; nemlig at Frank Martinsen tidligere havde en højtstående stilling, men at han nu er ‘endt som hjemløs’. I underrubrikken beskrives det, hvordan han har varetaget andre velrespekterede jobs – fra en karriere i det danske forsvar til en chefstilling hos Politiets Aktionsstyrke – inden han fik konstateret PTSD. Ved eksplicit at opstille denne dikotomi mellem flotte titler og mærkatet som en arbejdsløs hjemløs, det er ‘gået galt’ for, placerer journalisten i den pågældende artikel

således personer med PTSD, som ikke ‘fungerer normalt’, på samfundets bund – og kan endda siges at gøre dem til stakler, der ikke kan tage vare på sig selv.

Den samme retorik ses ofte tydeligt i rubrikkerne blandt de artikler, som er kodet under denne frame; blandt andet i BT-artiklen “Den gamle Kasper kommer aldrig tilbage” (printartikel 66) og “Unik gennemgang afslører: Voldtægts ofre får smadret deres liv efter overgreb” (netartikel 2) fra bt.dk. Det konstateres her, at personer med PTSD aldrig igen kan blive ‘de samme’ som efter sygdommen: Lidelsen er blevet en så integreret del af dem, at den definerer dem som personer og lægger kimen til resten af deres liv.

Denne tankegang gør sig i høj grad også gældende i artiklen “For Svandis og Piet ender krigen aldrig” (printartikel 72) fra Berlingske. Igen bruges ‘aldrig’ som en meget definitiv vending, der tegner et billede af en tilværelse, hvor PTSD vil fylde resten af livet. Ordvalget igennem denne artikel er også interessant at kigge nærmere på: Blandt andet skriver den pågældende journalist, at Piet Funder Svendsens liv “[...] *næppe nogensinde for alvor kommer på fode igen*” (ibid.), efter han var udsendt til Afghanistan i et halvt år – ligesom at det beskrives, at krigen “[...] *aldrig [ender] for dem, der får den ind på livet*” (ibid.), og hvor “[...] *invaliderende et liv med PTSD er for både veteranerne og deres familier*” (ibid.). Atter dannes et billede af, at PTSD-ramte personer aldrig vil blive ‘normale’ igen – sygdommen vil altid definere disse personers liv og gøre. Dette ekspliciteres af, at journalisten skriver, at Piet Funder Pedersen nogle dage “[...] *formår at fungere nogenlunde normalt*” (ibid.). En dikotomi mellem normal og unormal opstilles dermed direkte i teksten, hvor personer med PTSD kategoriseres under sidstnævnte.

Et eksempel på denne normal-unormal-dikotomi ses også i artiklen “Invictus Games: »Selvfølgelig ville jeg gerne undvære mareridtene«” (netartikel 98) fra information.dk, som omhandler Kim Wilsborg, der efter en udstationering i Irak er blevet diagnosticeret med PTSD. Under underrubrikken “Opbygger ny identitet” står følgende:

“Tidligere havde han en klar identitet. Han var eventyrlysten, udødelig og havde flere timer i døgnet end de fleste. Han var ønsket, værdsat og vigtig. Nu er han i fleksjob og passer have fem timer om ugen. Han tænker ikke over sin identitet, før nogen spørger” (ibid.)

Her opstilles atter et modsætningsforhold mellem Kim Wilsborg pre-PTSD og så Kim Wilsborg post-PTSD: Hvor han før var ‘ønsket, værdsat og vigtig’, ser han nu sig selv som “[...] *en snylter i fleksjob*” (ibid.). Atter får man som læser en opfattelse af, at ‘normale’ samfundsborgere har jobs, er værdsat og vigtige, mens ‘unormale’ samfundsborgere netop *ikke* er værdsat og vigtige, men i stedet er identitetsløse eksistenser, som ikke kan varetage et ‘normalt’ job, men ‘kun’ et fleksjob – noget, der bliver gjort til noget mindre prestigøst sammenlignet med et ‘normalt’ arbejde.

I artiklen – og i *unormale samfundsborgere*-rammen generelt – er der desuden en stor tendens til at drage på det retoriske virkemiddel *pathos* (Gabrielsen & Christiansen, 2010:18). I ovenstående artikel beskrives det eksempelvis, hvordan PTSD “[...] *slog bunden ud af Kim*” (netartikel 98) og at han må stoppe sin fortælling til journalisten om udsendelsen – “*Ellers knækker stemmen*” (ibid.).

I den førnævnte artikel om Svandis og Piet Funder Pedersen beskrives det i samme tone, hvordan Svandis – Piets kone – ‘smiler stille’ og “[...] *ligner en 12-tals pige, der er blevet ramt af livet*” (printartikel 58). Det beskrives ligeledes, at Piet er ‘magtesløs’, og at hans sygdom er “[...] *det mest sårbare i hendes liv*” (ibid.). For læseren tegnes der derved et billede af de PTSD-ramte – og endda også af deres familier som konsekvens af sygdommen – som nogle hjælpeløse stakler.

Det er dog interessant, at der i størstedelen af disse artikler ikke foreligger et løsningsforslag jf. Entmans framing-funktioner. Langt de fleste af artiklerne er baseret på casefortællinger, mens ganske få er suppleret af eksempelvis ekspert- eller partskilder (bilag 2; bilag 3). Fortællingen om den sørgelige skæbne, som de PTSD-ramte og deres familier lider under, får dermed lov til at stå alene.

Dette stemmer godt overens med, at hele 86,4% af de netartikler, der er kodet for *unormale borgere*-rammen, er episodiske (se figur 16). Når en stor del af artiklerne omhandler specifikke cases, vil de nemlig naturligt være episodiske – især, når disse casefortællinger ikke indeholder supplerende eller nuancerede udsagn fra andre kilder. Dette er således en pointe, der vil blive vendt i specialets afsluttende diskussion.

5.2.4 PTSD-ramte er survivors

Som det ses i den deskriptive analysedel, optræder framing af PTSD-ramte som *survivors* mindre hyppigt end både *tikkende bomber*-ramen, *unormale borgere*-ramen og *systemet fejler*-ramen. Survivor-ramen er fundet i 17,4% af printartiklerne og 15,3% af netartiklerne (se figur 15). Den fylder derfor stadig sin andel, men forekommer ikke lige så hyppigt, når det kommer til netjournalistikken.

OPBYGNING AF FRAMEN: OVERLEVERE, DER KÆMPER SELV

Artikler, hvor PTSD-ramte frames som survivors, er ikke nødvendigvis lette at genkende alene ud fra rubrikken. I nogle artikler vil framingen tydeligt fremstå af rubrikken, men i andre artikler er det selve brødteksten, der får de PTSD-ramte til at fremstå som survivors.

Et eksempel på dette er artiklen “Hvorfor give op? Mit liv sluttede jo heldigvis ikke 16. november 2009” (printartikel 57) fra Politiken, som omhandler casepersonen Helle Thestrup, der ikke har givet op på livet og bekæmpe sin PTSD efter et voldtægtsforsøg. Her fremgår det allerede i rubrikken, at personen er en survivor, da der vinkles på, at Helle ikke har ‘givet op’ – og dermed sættes Helle også i opposition til de, der har ‘givet op’, forstået som de personer, der ikke har kunnet overkomme deres sygdom.

Den samme tendens ser vi i en artikel som “Tidligere jægersoldat endte i misbrug og tyveri: »PTSD var noget soldater fik, så blev de kasseret og flyttede ud i en skov«” (netartikel 85) fra jyllands-posten.dk. Artiklen er vinklet på ekssoldaten Magnus’ erfaring med PTSD, som ledte til en turbulent periode med bl.a. kriminalitet. I artiklen bliver det også beskrevet, at han siden har formået at ‘kæmpe sig tilbage til livet’:

“Tilbage står et personligt genopbygningsarbejde. For selv om Magnus er kravlet op af hullet, er der stadig dage, hvor mørket sænker sig over ham. »Jeg har endnu ikke mødt nogen, som har haft PTSD, kun nogle, som har det. Men det skal ikke dominere resten af mit liv, og jeg tror på, at det kan behandles til fulde.«” (ibid.)

At overkomme PTSD bliver her beskrevet med metaforen ‘at kravle op ad hullet’ – en aktiv handling, der overlades til individet selv. På samme måde refererer det ‘personlige genopbygningsarbejde’ til, at den enkelte person selv må tage affære og ‘gøre noget ved’ sin sygdom, hvilket ligger med i tråd med Iyengars definition af episodisk framing (se afsnit

3.1.1). Citatet understreger ligeledes en ‘mod alle odds-diskurs’, da Magnus er ‘på vej op af hullet’, men aldrig selv har mødt nogen, som har bekæmpet PTSD. Dermed fremlægges PTSD som en psykisk sygdom, der er særdeles svær at bekæmpe, og hvor oddsene er imod dem, der udvikler PTSD – et billede, som ligeledes tegnede sig i *unormale samfundsborgere*-ramen.

Jf. Entmans fire framing-funktioner foretages der i *survivor*-ramen en problemdefinition, her forstået som et emne snarere end en problematik; nemlig at dem, der overkommer PTSD eller kan fungere i hverdagen med sygdommen og ‘kæmper mod’ den, er survivors, hvilket ovenstående eksempler således underbygger.

I ramen optræder ligeledes en årsagsdiagnosticering (ibid.), som kan siges at være, at de PTSD-ramte har formået at ‘kommet tilbage’ i samfundet og fungerer som – eller så godt som muligt som – ‘normale’ samfundsborgere. Årsagsdiagnosticeringen bygger dermed på den samme tankegang, som findes i *unormale borgere*-ramen - nemlig at man er unormal, hvis man ikke kan fungere i samfundet eller varetage et job. Således kommer survivor-ramen til at forstærke *unormale borgere*-ramen, idet survivor-ramen ligeledes er med til at pege på, at nogle personer med den psykiske sygdom ikke kan blive ‘normale’ eller kæmpe imod PTSD. Dermed påvirker de forskellige frames også hinanden på et mere generelt plan, og den ene frame forstærker den anden.

Survivor-ramens årsagsdiagnosticering kommer blandt andet til udtryk i artiklen “Morten vandt krigen indeni” (printartikel 47) fra BT, der omhandler den tidligere soldat Morten, der har kæmpet mod sin PTSD siden hjemkomst. I artiklen står følgende:

“I en alder af 31 år er han et forandret menneske. Det erkender han. [...] Han har gennemgået en uddannelse på Aalborg Sportshøjskole. Kan kalde sig coach, klatre-, snowboard-, windsurfing-, MTB-, teambuilding, kano- og kajakinstruktør. [...] I dag arbejder han som instruktør på Lanzarote. »Jeg lever livet i bare tæer. Jeg har kun sko på, når jeg henter og bringer gæsterne til lufthavnen,« griner han glad på telefonen. Kalder sig privilegeret” (ibid.)

I ovenstående citat ses det, hvordan casepersonen Morten beskrives som et ‘forandret’ menneske, som har ‘formået’ at vende tilbage til livet efter en udsendelse, hvor artiklen

fokuserer på, at han har taget en uddannelse, har opnået flere forskellige instruktørtitler, og at han varetager et job. Hans arbejdsliv bliver dermed katalysator for, at han defineres som en overlever og som én, der har formået at komme om på den anden side af sin PTSD, forstået i et modsætningsforhold til de personer, som lider af sygdommen og ikke har gjort det samme. Årsagsdiagnosticeringen bliver dermed, at han har ‘taget sig sammen’ og atter er vendt tilbage til sin status som ‘normal’ samfundsborger.

Vi ser ligeledes, at der foretages en moralsk vurdering i survivor-rammen: At de personer, som lærer at leve med PTSD eller kæmper mod sygdommen, er stærke karakterer. Læserne efterlades dermed også med et indtryk af, at de, som *ikke* lykkes med at ‘komme over’ sygdommen, er svage. Et eksempel på den moralske vurdering findes i den førnævnte artikel fra BT om krigsveteranen Morten, hvor den pågældende journalist skriver følgende i underrubrikken: *“Han overlevede krigen i Afghanistan, men blev en del af statistikken over veteraner med PTSD. Men Morten ville det anderledes og tog kampen op”* (ibid.). Gennem formuleringen ‘at tage kampen op’ bliver casepersonen således atter fremstillet som én, der har taget et aktivt valg om at overkomme sin psykiske lidelse, – modsat de mange andre, der er ‘en del af statistikken’, som bare ‘lader stå til’ og ikke har viljen til at forandre sig.

Denne moralske vurdering kommer ligeledes til udtryk i følgende citat i den tidligere nævnte artikel om Helle Thestrup, som er udgivet i Politiken: *“Man hører tit om folk, der har været udsat for grumme ting, at de giver op. Det er trist, for før eller senere er livet jo alligevel slut, modsat i sendefloden på tv er der ingen genudsendelser, så hvorfor give op?”* (printartikel 57). Artiklen er her bygget op omkring casepersonen Helle Thestrups oplevelse af at få PTSD efter et voldtægtsforsøg. Artiklen er dermed skrevet i jeg-person, og ovenstående citat er derfor også noget, som casepersonen selv udtaler. Ikke desto mindre er det alligevel interessant, at journalisten har valgt at inddrage netop dette citat. At ‘give op’ konnoterer svaghed. Ved at lade casepersonen fremstå som en af dem, der netop ikke giver op, opstilles der også en kategorisering af de personer, som ikke kæmper og dermed er ‘svage’.

Gennem formuleringer og metaforer som at ‘vinde kampen’, ‘give op’ og ‘kravle op af hullet’ er denne frame med til at skabe et billede af, at personer med PTSD, der kæmper mod

sygdommen, er stærke survivors, mens de personer med psykiske lidelser, som ikke aktivt kæmper imod deres sygdom, bliver fremstillet som svage og opgivende.

Dette er særligt problematisk set i lyset af, at *survivor*-rammen som vist i den deskriptive analyse (se figur 16) meget hyppigt kommer til udtryk i episodiske artikler. Risikoen er herved ifølge Iyengar, at ansvaret placeres hos den enkelte, og at samfundets ansvar samtidig står i skyggen heraf. Dette vil vi videre behandle i diskussionen.

5.2.5 Systemet fejler

I både print- og netmedierne blev rammen *systemet fejler* benyttet i lige under en femtedel af de kodede artikler (figur 15). I denne frame fokuseres der på, hvordan personer med PTSD – oftest veteraner – eller pårørende har oplevet psykiatriens ageren i forhold til behandlingen. Pointen er her, at det danske psykiatriske system har fejlet i forhold til at hjælpe personen eller yde den behandling, der har været behov for. I det følgende vil vi således gennemgå denne frames opbygning, som den ses i en række af de kodede artikler.

OPBYGNING AF RAMMEN: UNUANCERET KRITIK & POLITISK DEBAT

Systemet fejler-rammen adskiller sig betragteligt fra frames som *tikkende bomber*, *unormale borgere* og *survivors*, idet knapt halvdelen af netartiklerne, som er kodet under denne frame, er tematiske (figur 16). I printartiklerne forholder det sig dog anderledes, idet det her blot er 31,6% af artiklerne, som er tematiske (figur 17). Dette må ses som et tegn på, at der i den undersøgte periode er blevet udgivet færre portræt- og caseartikler på nettet end i printmedierne.

På de undersøgte netmedier er der i stedet ofte større fokus på artikler, som udlægger konkrete politiske forslag og kritik fra forskellige parter – eksempelvis “Veteranforslag falder til jorden, hvis praksis fastholdes” (netartikel 71) fra politiken.dk og “Efter otte år med en veteranpolitik: Veteraner bliver behandlet »skamløst ringe« i Danmark” (netartikel 123) fra bt.dk. Til sammenligning er der i printmedierne et større fokus på artikler, hvor en enkelt persons skæbne er i fokus – eksempelvis “Thomas Kraghs bror slog forældrene ihjel: Psykiatrien har svigtet mest i det her forløb” (printartikel 9) fra Berlingske.

Uanset om fokus er på enkeltpersoner eller generelle problematikker, er problemdefinitionen i disse artikler jf. Entmans framing-funktioner, at det danske system – enten i form af

psykiatrien eller Veterancenteret – ikke har udført deres opgave med at stå til rådighed for psykisk syge veteraner til fulde. Årsagsdiagnosticeringen varierer en smule fra artikel til artikel; enten bliver problematikken repræsenteret som en administrativ konflikt i og med, at der ikke afgives nok midler til disse instanser, eller også har ‘samfundet’ med nærmest fuldt overlæg besværliggjort, at en PTSD-ramt person eller dennes familie har fået støtte i form af eksempelvis psykologhjælp.

Særligt sidstnævnte gør sig gældende i en stor del af de kodede artikler. Et eksempel herpå er artiklen “Veteraner svigtes” (printartikel 5) fra BT, som tager udgangspunkt i en kritik fra Flemming Vinther, formand for Hærens Konstabel- og Korporalforening, der mener, at psykiatrien er ‘for presset’ til at kunne hjælpe danske PTSD-ramte soldater, som vender hjem fra krig. Det er her særligt interessant at bide mærke i ordvalget i artiklen: Danske hjemvendte soldater “[...] *udsættes for opslidende kommunale jobprøvningsforløb*” (ibid.) og “[...] *tvinges igennem en række forløb, som skal afdække deres arbejdsevne*” (ibid.). Psykiatrien gøres her til en ekstern aktør, som aktivt udsætter PTSD-ramte personer for forskellige prøvelser.

Det samme gør sig gældende i artiklen “De svageste veteraner lades stadig i stikken” (printartikel 3) fra Berlingske, hvor forhenværende oberst Lars Møller kritiserer et ifølge ham manglende politisk ansvar, når det kommer til støtte til veteraner. Som i de to førnævnte rubrikker indikerer handlingen, her ‘at lade nogen i stikken’, at der er nogen, som aktivt fralægger sig et ansvar om at støtte veteraner, som lider af psykiske sygdomme. Underrubrikken i denne artikel er desuden interessant at kigge nærmere på ift. denne pointe, idet det her beskrives, at “[...] *Tidligere udsendte soldater med PTSD bliver sendt rundt mellem kommuner, regioner, forsvaret og Arbejdsmarkedets Erhvervssikring*” (ibid.). Denne er i virkeligheden baseret på Lars Møllers udsagn, men der tages ikke forbehold for, at der er tale om én enkelt persons kritik. Eksempelvis kunne journalisten tilføje ordene ‘mener oberst Lars Møller’ eller lignende. Derved kommer kritikken til at fremstå som en objektiv sandhed, hvilket ikke bliver underbygget i artiklen ved hjælp af fakta eller lignende.

Vi ser dog, at artikler der er vinklet på, at systemet fejler, ofte – i modsætning til eksempelvis *unormale borgere*-ramen – bliver afsat til en politisk debat i selve artiklen. Dette underbygges af, at det gennemsnitlige antal kilder per artikel i *systemet fejler*-ramen er henholdsvis 2,8 kilder for netartiklerne og 3,8 kilder for printartiklerne (bilag 2; bilag 3),

mens det for det samlede antal artikler gælder 1,72 kilder på nettet og 2,02 kilder artikler i printmedierne (figur 2). Særligt partskilder fylder meget i de artikler, der er kodet som *systemet fejler*. Her er det gennemsnitlige antal partskilder per artikel er her 1,8 for netmedierne og 2,6 for printmedierne (bilag 2; bilag 3). Sammenlagt med, at *systemet fejler*-ramen langt oftere bliver fremet tematisk, bør der således jf. Iyengars teori være langt bedre mulighed for, at de enkelte borgere bliver oplyst om, hvor ansvaret for forbedring af forholdene ligger – i stedet for, som i episodisk framing, at ansvaret ses som tilhørende det enkelte individ (se afsnit 3.1.1).

I de artikler, der er fremet som *systemet fejler*, er der jf. Entmans framing-funktioner således også en større tilbøjelighed til at bringe løsningsforslag på banen. Her nævnes det ofte, at psykiatrien er presset og derfor må tildeles flere ressourcer, så der hurtigere kan ‘gribes ind’ over for personer, som lider af PTSD.

Systemet fejler-ramen bliver nemlig ofte også koblet til en af de frames, vi tidligere har gennemgået i denne analyse; nemlig *tikkende bomber*. Dette ses eksempelvis i den førnævnte artikel “Veteraner svigtes” (printartikel 14) fra BT. Artiklen er her bygget om op Flemming Vinthers kritik samt en efterfølgende debat mellem Danske Regioner og Kommunernes Landsforening, som diskuterer, hvordan man kan forbedre behandlingstilbuddene for danske veteraner med psykiske sygdomme.

I artiklen, i en faktaboks under overskriften “*Episoder med krigsveteraner*”, er der oplistet fem hændelser, hvor danske krigsveteraner har begået voldelig kriminalitet, ligesom følgende afsnit efterfølger Flemming Vinthers kritik:

“Flemming Vinthers udtalelser kommer samtidigt med, at DR1 tirsdag aften bringer dokumentaren ‘Hvorfor slog du mor og far ihjel?’ om den danske krigsveteran Lars Kragh. Lars Kragh dræbte i juli 2016 sine forældre med en økse som følge af sine fremskredne sindslidelser” (ibid.)

Dette er særligt interessant, idet Flemming Vinther i artiklen netop understreger, at han ikke udtaler sig om Lars Kragh-sagen, men at hans kritik i højere grad går på de eksisterende psykiatriske behandlingstilbud; særligt de danske kommuners håndtering af krigsveteraner, som de ifølge Flemming Vinther forsøger at ‘presse’ ud i jobs, selvom de ikke er

arbejdsdygtige. Alligevel kobler den pågældende journalist her den konkrete sag til kritikken, som derved kommer til at fremstå som en advarsel om, at de danske veteraner, hvis ikke de får den nødvendige hjælp, kan ‘slå klik’, som vi så det i *tikkende bomber*-ramen.

En lignende kobling mellem *systemet fejler*-ramen og en tankegang om, at veteraner kan ‘gå amok’, forekommer i artiklen “Katastrofen spøger stadig efter 21 år” (printartikel 18) fra Jyllands-Posten. Læseren bliver her introduceret for flere af de personer, som blev sat til at rydde op efter en ulykke i august 1996, hvor daværende forsvarschef Hans Jørgen Gardes fly styrtede ned. Artiklens fokus er, at flere fra opryddningsholdet efterfølgende har fået PTSD, men har haft svært ved at få tilkendt arbejdsskadeerstatning. Det interessante er her, at den pågældende journalist beskriver, at Jens Tømmerup – en af disse PTSD-ramte personer – “[...] *I modsætning til andre, der er ramt af PTSD, [...] ikke [er] gået i hundene*” (ibid.). Atter knyttes PTSD, som vi så det i det forrige eksempel samt i *tikkende bomber*-ramen generelt, til forestillingen om at ‘kamme over’ eller lignende. Samme retorik ses alene i rubrikkerne i flere af de artikler, der er kodet under *systemet fejler*. Eksempler herpå findes i “De tikkende bomber: Danske krigsveteraner svigtes” (netartikel 77) fra bt.dk og “Veteranforening: Dobbelt drab blev tragisk øjenåbner” (netartikel 115) fra jyllands-posten.dk. Kriminelle voldelige handlinger bliver således her atter afsæt for en politisk diskussion om, hvordan man kan hjælpe psykisk udsatte veteraner.

5.2.6 Forskningsframe

Forskning omhandlende PTSD er et emne, som udgør en betydelig andel i den undersøgte mediedækning af PTSD. Alligevel forekommer denne frame forholdsvis sjældent i de kodede artikler sammenlignet med de øvrige frames – nemlig 9,2% i både net- og netartiklerne (figur 15). Det er således den frame, som er mindst hyppigt anvendt i de undersøgte medier. Dette kan siges at hænge godt sammen med, at andelen af ekspertkilder er relativt lav sammenlignet med andre kildetyper (figur 3), da det typisk er ekspertkilder i form af forskere, som optræder i sådanne artikler.

Forskningsramen blev inddraget som undervariabel i den kvantitative indholdsanalyse for at muliggøre en kategorisering af de artikler, som omhandler forskning eller ny viden, og som ikke nødvendigvis er lige så ‘holdningsprægede’ som de øvrige artikler. I det følgende vil vi således uddybe, hvordan denne frame kommer til udtryk.

OPBYGNING AF FRAMEN: OBJEKTIV OG TEMATISK FRAMING

Kendetegnende for forskningsrammen er, at denne frame i højere grad kommer til udtryk som emne, hvor de andre frames i størstedelen har vist sig gennem sprogbrug og vinkling. Dette ses blandt andet i netartiklen “Tetris kan modvirke post-traumatisk stress” (netartikel 27) fra jyllands-posten.dk, hvor der står følgende i underrubrikken: “*Det klassiske computerspil Tetris kan mindske symptomerne på post-traumatisk stress efter et færdselsuheld, konkluderer forskere i et nyt studie*” (ibid.). Citatet understreger, hvordan at det ikke er sprogbrugen, der konstruerer denne frame, men i stedet emnet. Vi ser således ikke, at der som i de øvrige frames gøres brug af eksempelvis voldsomt sprogbrug og stigmatiserende metaforer. I stedet forklares det ‘objektivt’ i underrubrikken, at forskere har fundet frem til, at tetris kan hjælpe PTSD-ramte.

Selvom denne type artikler ofte forekommer neutrale ved første øjekast, forekommer gain- og loss-framing også her. Dette skyldes, at en forskningsartikel omhandlende en positiv nyhed – eksempelvis at man har fundet en ny type stof, som kan lindre symptomer på PTSD – har en vis grad af positivitet over sig, ligesom nogle artikler – eksempelvis en artikel om, at flere personer har fået PTSD – kan kategoriseres som negativ jf. Jankowski et al.s udlægning af affektiv framing (se afsnit 3.1.2). Den førnævnte artikel er derfor også udtryk for en gain-frame, da mediet oplyser om, at et computerspil kan lindre PTSD-symptomer, hvilket må forstås som positivt, idet dette potentielt kan hjælpe personer, som er ramt af sygdommen, til en lettere hverdag.

Et modsat eksempel på en ‘negativ historie’ findes i artiklen “Stadig flere Afghanistan-soldater får PTSD” (printartikel 22) fra Kristeligt Dagblad. Mediet fokuserer her på, at flere danske soldater får PTSD, hvilket må siges at være en loss-framet nyhed, idet det er negativt, at flere bliver ramt af sygdommen. Den negative tone – at flere får PTSD – sætter her rammen for fortællingen og kan jf. teori om gain- og loss-framing påvirke læseren emotionelt, ligesom modtagerne tillægger negative nyheder som ovennævnte eksempel større fokus end positive (se afsnit 3.1.2).

Selvom vi har fundet både gain- og loss-framede artikler, som er kodet under forskningsrammen, er der ligeledes flere artikler, som fremstår neutrale. Det vil sige, at ikke er domineret af en positiv eller negativ tone. Dette er artiklen “Lars Kragh-sagen: Kan krigstraumer udvikle sig til skizofreni?” (netartikel 35) fra Berlingske et eksempel på. Gennem artiklen udlægger forskellige forskere objektiv ekspertviden om, hvorvidt

krigstraumer kan udvikle sig til skizofreni. Der forekommer således hverken en positiv eller negativ vurdering af emnet, hvormed artiklen fremstår som mere neutral end de førnævnte artikler, hvilket al journalistisk rapportering netop burde være jf. objektivitetsidealet.

Endvidere består forskningsrammen udelukkende af tematiske artikler (se figur 16). Dette kan eksempelvis illustreres gennem artiklen “Ecstasy i sidste godkendelsesrunde som PTSD-behandling i USA” (netartikel 27) fra jyllands-posten.dk, idet artiklen her fokuserer på, at krigsveteraner med PTSD måske fremover skal behandles med stoffet ecstasy. Det er værd at bemærke, at PTSD og behandlingen heraf her sættes ind i en samfundsmæssig, tematisk kontekst. Jf. teori af Iyengar (se afsnit 3.1.1) placeres ansvaret således på systemniveau frem for hos individet. Man kan dermed også argumentere for, at forskningsrammede artikler – netop fordi de er tematiske – i højere grad er med til at oplyse om den psykiske lidelse PTSD og samfundets ansvar for at hjælpe personer, som lider heraf.

5.3 Delkonklusion

I ovenstående framinganalyse har vi foretaget en dybdegående analyse af følgende dominerende frames, som er fundet i de kodede artikler: *Personer med PTSD er tikkende bomber, personer med PTSD er unormale borgere, survivor, systemet fejler samt forskning.* Derudover analyserede vi indledningsvis rammen *PTSD er en militær- og mandesygdom*, som vi har kategoriseret som et overordnet tema, der dækker over flere af de øvrige frames.

I denne ‘frame’ fremstår det at være soldat eller veteran som katalysatoren til, at man bliver ramt af PTSD. Dette sker ved, at PTSD sprogligt kædes sammen med veteraner i de enkelte artikler som en ‘uundgåelig konsekvens’ af at være ansat i militæret. Endvidere undlader artikler under denne frame at berette om, at PTSD også kan opstå af andre årsager end militærtjeneste. Derudover bliver PTSD i høj grad framet som en mandesygdom, idet kvinder sjældent benyttes som casepersoner.

I tikkende bomber-rammen er problem- og årsagsdefinitionen knyttet tæt sammen. Her frames personer med PTSD nemlig som voldelige, kriminelle og psykotiske individer, der når som helst kan ‘slå klik’. Endvidere er særligt stigmatiserende betegnelser og ord med til at konstruere denne frame. En anden tendens i denne frame er detaljegraden i forhold til de drabelige og makabre detaljer, som endvidere er med til at fremstille de PTSD-ramte som

utilregnelige og voldsomme. I denne frame vil størstedelen af artiklerne heller ikke foreslå en løsning af problemet, og i stedet fokuseres der på maleriske beskrivelser af forbrydelserne.

Hos framen *unormale borgere* fremstilles personer med PTSD i stedet som mennesker, der ikke kan fungere i det 'normale' samfund. Her fokuseres på, at personer med PTSD ikke kan varetage en almindelig hverdag med arbejde, og endvidere bruges sproget til at udpensle, at de aldrig vil vende tilbage til deres 'tidligere jeg'. Derudover er framen med til at skabe en dikotomi mellem det normale og unormale i forhold til det at være samfundsborger. I denne frame ses ligeledes, at der ikke fokuseres på en løsning, eksempelvis i form af behandling.

I framen *survivor* ligger årsagsdiagnostiseringen sig op af den samme tankegang, der ses i framen *unormale borgere*. Her er årsagen til, at personer med PTSD betegnes som survivors, at de fungerer i hverdagen og optræder som 'normale' samfundsborgere med arbejde eller forsøg på det. Endvidere foretager denne frame en moralsk vurdering ved at fremstille personer, der lykkes med at kæmpe mod den psykiske sygdom, som survivors, hvormed andre PTSD-ramte fremstilles som svage og opgivende.

Framen *systemet fejler* fremstiller psykiatrien, kommunerne eller det danske samfund som fejlslagne i forhold til at hjælpe veteraner – og få andre grupper af PTSD-ramte – til at blive raske og give dem flere muligheder. Artiklerne i denne frame lægger typisk op til en politisk diskussion i forsøget på at finde løsninger. Dermed besidder framen også løsningsforslag som framing-funktion. Typisk for denne frame er, at kritikken ikke er baseret på fakta, men i stedet holdninger. Endvidere findes der i denne frame en reference til *tikkende bomber*-frame. Artiklerne underbygger nemlig ofte deres argument for, at der skal gøres noget for personer med PTSD, med henvisninger til, at personer med PTSD kan ende med at 'gå amok'.

*Forsknings*framen adskiller sig en smule fra de øvrige ved i høj grad at komme til udtryk gennem artiklens emne frem for sprogbrug. Selvom denne frame ofte vil fremstå objektiv, indeholder en stor del af artiklerne med denne frame også enten gain- eller loss-framing. Endvidere indeholder alle artikler under forskningsframe også tematisk framing, hvormed ansvaret for eksempelvis behandling placeres hos samfundet i stedet for hos de individuelle personer med PTSD.

I specialets analyse har vi dermed beskæftiget os med fem fundne frames fra den kvantitative indholdsanalyse samt en mere overordnet fram eller særdeles dominerende frame

militær- og mandesygsom. Mediernes dækning og framing af PTSD vil behandles videre i specialets diskussion.

6. Diskussion

I de følgende diskussionsafsnit vil vi behandle nogle af de væsentlige pointer, vi har indsamlet fra specialets empiri og analyse. I diskussionen vil vi vende, hvordan repræsentativitetsidealet bliver udfordret af de fundne frames, og ligeledes hvordan framingen af PTSD i de udvalgte medier udfordrer den journalistiske objektivitet. Slutteligt diskuteres, hvilke konsekvenser denne dækning kan have ud fra teori om framing og mediernes dagsordensættende funktion.

6.1.1 Er dækningen af PTSD repræsentativ?

Af vores deskriptive analyse samt vores framinganalyse fremgår det, at framingen af PTSD i de undersøgte medier i den udvalgte periode i høj grad bærer præg af mandlige casepersoner samt historier, som relaterer sig til militæret. I det følgende afsnit vil vi således diskutere, hvorvidt denne repræsentation af den psykiske sygdom lever op til journalistikkens ideal om repræsentativitet.

Ifølge Kramhøft (2011) dikterer mediernes demokratiske funktion nemlig, at medierne skal afspejle “[...] *den kulturelle mangfoldighed og livsstil lokalt, nationalt og internationalt*” (Kramhøft 2011:15). Man kan i høj grad kritisere den undersøgte dækning for fremskrive et særdeles ensidigt billede af sygdommen, hvor der lægges stor vægt på bestemte repræsentationer frem end andre – herunder i form af det store fokus på PTSD som en militær- og mandesygdom. Dermed må dækningen siges ikke at være repræsentativ.

Da specialet har sit videnskabsteoretiske udgangspunkt i socialkonstruktivismen, er vi klar over, at det er modstridende at udlede, at der er en ‘sandhed’ om sygdommen, da sandheden altid skal forstås som socialt konstrueret. Dette speciale har dog fremanalyseret en særdeles ensidig repræsentation af PTSD, der ikke afspejler den tidligere forskning, der foreligger om PTSD og er inddraget i specialet. Dækningen af PTSD i de landsdækkende medier samt tidligere undersøgelser er dermed udtryk for to mere eller mindre modstridende billeder af den psykiske sygdom.

Dette modsætningsforhold kommer som nævnt blandt andet til udtryk ved den store andel af mandlige casepersoner. I de udvalgte medier udgør mænd nemlig langt størstedelen af disse,

mens kvinder i bedste tilfælde udgør lidt under en tredjedel; samtidig ved vi som nævnt, at dobbelt så mange kvinder som mænd rammes af sygdommen (se afsnit 1.3).

I artikler er militæret derudover den hyppigst nævnte årsag til PTSD i både de primære og perifere artikler (se afsnit 5.1.2); men ifølge tal fra Psykiatrifonden giver andre traumatiske hændelser såsom voldtægt langt flere ofre PTSD efterfølgende (se afsnit 1). De undersøgte medier kan således siges at efterlade et (i sammenhold med statistikker og undersøgelser om PTSD) ensidigt billede af sygdommen, hvorved bestemte sider af den psykiske sygdom skrives mere frem end andre. Man kan dermed argumentere for, at dækningen i en vis grad kommer i karambolage med Pressenævnets “Vejledning om god presseskik” (pressenaevnet.dk), som slår fast, at det er “[...] *mediernes opgave at viderebringe korrekt [...] information*” (pressenaevnet.dk). Det skal her understreges, at vi ikke har observeret decideret misinformation i de enkelte artikler, vi har kodet i undersøgelsen, men at det nærmere er det samlede billede, som har et disproportionalt stort fokus på bestemte sider af sygdommen.

Det er dog også centralt at argumentere for vigtigheden af, at PTSD er et emne, som overhovedet bliver sat på mediernes dagsorden. Denne diskussion vil vi dykke dybere ned i gennem det afsluttende diskussionsafsnit (se afsnit 6.2). Særligt positivt må det siges at være, at der optræder særdeles mange erfaringskilder inden for dette emne sammenlignet med den generelle mediedækning (se afsnit 5.1.1). Medierne er netop blevet kritiseret for at være for tilbøjelige til at lade elitekilder i form af eksempelvis politikere og organisationspersoner komme til orde i samfundsdebatten, mens den almene borger ikke i samme grad er repræsenteret her (Willig et al., 2015:32). I dette perspektiv er det netop positivt, at borgere uden portefølje, der forstås som casepersoner med PTSD, så ofte får mulighed for at ytre sig i den pågældende debat. Denne kildetype kan nemlig være med til at sætte ansigt på og skabe et nuanceret billede af PTSD ved at lade de personer, der i særdeleshed kender sygdommen, komme til orde.

Mænd og militær som årsag til PTSD skrives frem i den undersøgte mediedækning, hvilket kan forstås som problematisk, da tidligere undersøgelser peger på, at medier såsom aviser er den generelle offentligheds primære kilde til information (se afsnit 2.2.1). Det skal understreges, at den mediedækning, der undersøges i dette speciale, blot er et lille udsnit af

den samlede danske mediedækning. Disse medier, de landsdækkende dagblade, skal dog netop forestille at være “[...] *den måske største journalistiske motor, der holder den del [at oplyse og skabe debat] af demokratiets økosystem kørende*” (aiu.dk²). Den repræsentation af sygdommen, som vi har kortlagt i vores deskriptive indholdsanalyse og framinganalyse, må i højere grad siges at være misledende end oplysende, idet nogle bestemte aspekter af sygdommen dominerer i mediedækningen. Dermed er der potentielt mange læsere, der bliver præsenteret for et særdeles bestemt repræsentation af PTSD, hvor de andre sider kommer til at stå i skyggen.

Da vi ikke har undersøgt receptionssiden af kommunikationskæden, kan vi ikke i dette speciale fastslå, hvilke effekter denne (mis)repræsentation kan have. Man kan dog ud fra ovenstående argumentere for, at konsekvensen i værste fald kan være, at nogle grupper i høj grad overses og ikke tildeles taletid i dækningen af PTSD.

Det er ligeledes værd at nævne det store fokus, vi har observeret på negativt ladede frames og emner i de undersøgte artikler. Særligt i de undersøgte netmedier er der en tendens til at omtale kriminalitet, mens de to frames *tikkende bomber* samt *unormale borgere* er nogle af de mest benyttede på tværs af print- og netplatformene (se afsnit 3.1.3). Man kan således argumentere for, at det for læserne skaber et billede af, at personer med PTSD meget hyppigere begår kriminalitet og voldelige handlinger, end hvad undersøgelser hidtil har peget på.

Der findes ingen opgørelser over, hvor stor en andel af personer med PTSD, som begår kriminalitet. Undersøgelser viser dog, at antallet af retspsykiatriske patienter i 2008 var 2.058 (regioner.dk), mens det til sammenligning anslås, at cirka 500.000 danskere dagligt er berørt af psykisk sygdom (en-af-os.dk²). Hvis den samme fordeling af personer med psykiske diagnoser vs. personer med psykiske diagnoser, som går kriminalitet, gør sig bare den mindste smule gældende inden for PTSD, må det fokus på kriminalitet og personer, som ‘slår klik’, siges at være disproportionalt stort i de undersøgte medier. Dermed er dækningen langt fra repræsentativ. Dette stemmer således godt overens med resultaterne af tidligere undersøgelser, hvor man har fundet, at der er et enormt fokus på psykotiske træk ved psykisk syge personer samt negative og sensationelle nyheder herom i print- såvel som tv-medier (se afsnit 2.2.2). I vores undersøgelse har vi særligt set denne type historier i form af episodiske fortællinger. Her kan Lars Kragh-sagen, som har optaget mange medier i den undersøgte

periode, nævnes. Man kan desuden forstå den hyppige forekomst af artikler om kriminalitet som et udtryk for mediernes higen efter nyhedskriteriet *sensation*, hvor det usædvanlige og uventede er i fokus, ofte i form af ulykkelige begivenheder (Schmidt, 2011:74). Desuden vil netjournalistikken jf. teori af Hartley Møller (2010) også oftere behandle kriminalitet end printmedier (se afsnit 3.5), hvilket ligeledes stemmer overens med resultaterne af vores indholdsanalyse, hvor de undersøgte netplatforme en smule oftere end printmedierne beskæftigede med dette emne (se afsnit 3.1.2).

Man kan dog omvendt argumentere for, at det er vigtigt, at netop kriminalitet og psykisk sygdom er et emne, som bliver omtalt i den offentlige debat. Tal fra Danske Regioner viser, at antallet af retspsykiatriske patienter er steget med 44% fra 2004 til 2008 (en-af-os.dk²). Samtidig kunne Politiken i april 2019 løfte sløret for en hidtil uudgivet rapport fra Danske Regioner om vold begået af personer med psykisk sygdom. Heri fastslås det, at sigtede personer med psykiske lidelser har modtaget utilstrækkelig behandling i 74% af 218 undersøgte sager fra 2016, og at 11 ud af i alt 13 drab og drabsforsøg kunne have været forhindret, hvis den psykiatriske behandling forinden havde været tilstrækkelig (politiken.dk). Det tyder således på, at netop psykisk sygdom og kriminalitet er et emne, som jf. journalistikkens demokratiske ideal om oplysning af borgerne bør figurere på mediernes dagsorden.

I vores undersøgelse har vi dog ikke observeret, at artikler omhandlende kriminalitet og/eller voldelige handlinger typisk har lagt op til politisk diskussion; tværtimod tager denne type artikler sig oftest ud som sensationelle, episodisk framede nyheder, som bliver en form for offerfortællinger på den psykisk syge persons bekostning (se afsnit 5.2.2 og 5.2.3). Konsekvensen af denne misrepræsentation af forbindelsen mellem personer med PTSD og kriminelle handlinger kan således være, at der jf. tidligere undersøgelser skabes negative billeder af og afvisende holdninger til personer, som er ramt af denne sygdom (se afsnit 2.2.3). Dette er en pointe, vi ligeledes vil behandle i det følgende diskussionsafsnit om objektivitet.

6.1.2 Objektivitet i den journalistiske praksis

I dette afsnit vil vi diskutere, hvordan gain- og loss-framing samt episodisk og tematisk framing, som det kommer til udtryk i de kodede artikler, kan udfordre journalistikkens

objektivitetsideal. Slutteligt diskuteres på et mere generelt plan, hvorvidt objektiv journalistik kan indeholde framing.

JOURNALISTISK OBJEKTIVITET MØDER FRAMING

Gennem den deskriptive analyse og framing-analysen har vi fokuseret på, hvordan gain- og loss-framing kommer til udtryk i de kodede artikler. Denne type framing kan forstås som værende ikke-objektiv, idet gain-framing jf. teori af Kahneman og Tversky fremhæver fordelene ved en handling, mens loss-framing typisk fremhæver skader og/eller omkostninger ved en given handling (Myrick et al., 2014:52). Af specialets deskriptive analyse fremgår det, at loss-framing dominerer i det undersøgte medie billede sammenlignet med gain-framing. Det er således en særligt negativt ladet dækning af PTSD, som fremkommer i de udvalgte medier i den undersøgte periode 2017 og 2018.

Vi så endvidere i framinganalysen, at mange artikler er særdeles ladede i ordvalg og formuleringer, når det kommer til PTSD. Den negative dækning vil sandsynligvis resultere i, at publikum vil udlede stærkere følelser omkring PTSD, da loss-frames gør mere 'ondt', end gain-frames gør godt (Jankowski et al., 2011:10). Loss-framing har således en større påvirkning på læseren, hvorfor man kan forestille sig, at publikum måske vil være mere tilbøjelige til at danne særdeles negative associationer til personer med PTSD. Omvendt kan man dog argumentere for, at en stærkere emotionel reaktion på PTSD, som skyldes loss-framing, også kan resultere i, at publikum måske i højere grad vil være tilbøjelige til at være handlekraftige og få større incitament til at ønske at skabe en forbedring for PTSD-ramte (Druckman & McDermott, 2008:299). Dermed kan loss-framing også føre til stærkere reaktioner, som kan resultere i større incitament til at foretage handling.

Denne pointe kan dog tilbagevises, idet vi netop har observeret, at episodisk framing er langt mere hyppigt forekommende i den undersøgte mediedækning end tematisk framing (se afsnit 3.1.3). I de fundne frames, herunder *tikkende bombe*, *unormale borgere* samt *survivor*, forekommer der episodisk framing i langt størstedelen af de kodede artikler, idet hele 69% af alle netartikler og 72,7% af printartiklerne placerer sig under episodisk framing (se afsnit 5.1). Jf. teori af Iyengar vil episodisk framing resultere i, at ansvaret for 'problematikken' tillægges det enkelte individ – i dette tilfælde de enkelte personer med PTSD – hvormed samfundet ikke står til ansvar (Iyengar, 1996:70). Det vil sige, at det er den PTSD-ramte selv, der skal stå til regnskab for sygdommen, og at samfundet dermed ikke på samme måde ses

som forpligtet til at hjælpe samfundets 'svageste'. Dermed vil loss-framing, der resulterer i en stærkere emotionel reaktion, måske ikke bevirke, at publikum får større incitament til at ønske en forbedring for PTSD-ramte eller skynde samfundet til at foretage en ændring i forhold til eksempelvis behandlingsmuligheder for personer med PTSD. Hvis ansvaret placeres hos den enkelte, kan loss-framing således som konsekvens påvirke læsernes syn på casepersonen med PTSD (og måske også personer med sygdommen på et mere generelt plan) i en negativ retning – særligt når, som vi har set, PTSD-ramte benyttes som kilder i en slags offerfortællinger, hvor de fremstilles om unormale og/eller hjælpeløse (se afsnit 5.2.3).

Samtidig kan den episodiske framing også forstås som konstruktiv, idet episodisk framing og casefortællinger sætter et ansigt på den psykiske sygdom, hvilket kan fortolkes som værende med til at skabe en nuanceret billede af PTSD. Således kan episodisk framing også være med til at konkretisere og personificere den psykiske sygdom (Schmidt, 2011:73) hvilket må forstås som positivt for repræsentationen af PTSD, idet de personer, som selv har sygdommen inde på livet, får taletid. Som nævnt tidligere i diskussionen kan det store fokus på erfaringskilder og borgere uden portefølje være positivt, da disse kilder oftest er mindre repræsenteret end elitekilder (se afsnit 6.1.1), hvormed den episodiske framing kan få en positiv funktion.

Dog er et argument mod denne pointe, at langt størstedelen af den episodiske framing også bærer præg af loss-framing, hvormed det vil være et ensidigt, negativt og dermed unuanceret billede, som kommer til udtryk i mediedækningen (se afsnit 5.1). Det er dog essentielt at klargøre, at vi bestemt ikke forsøger at gøre PTSD til en 'positiv' sindslidelse; men en negativ fremstilling af lidelsen kan være med til at skabe stigmatisering af personer med PTSD, idet disse personer fremstilles som både kriminelle, unormale og som personer, der er til besvær i samfundet.

Survivor-ramen går her imod pointen om, at dækningen er stigmatiserende, da denne frame er med til at underbygge, at personer med PTSD kan 'fungere' i samfundet og måske endda blive raske. Selvom survivor-ramen kan forstås som bidragende med et mere positivt billede til fremstillingen af PTSD, vil ansvaret for handling ift. at 'overkomme' sygdommen i denne frame dog stadig tillægges den enkelte PTSD-ramte jf. teori af Iyengar (1991), da episodisk framing dominerer. Derved kan survivor-ramen således siges at bidrage til et negativt billede af PTSD og de personer, som er ramt af sygdommen.

Ud fra ovenstående diskussion kan vi udlede, at den undersøgte dækning af PTSD er særdeles negativt ladet gennem brugen af loss- og episodisk framing. En dækning, der i høj grad kan kategoriseres som loss-ramet, må forstås som værende ikke-objektiv; for når en journalist først har taget et valg om at vinkle en artikel på loss, kan man argumentere for, at der ikke foretages en neutral videreformidling af emnet, idet der netop er udvalgt og fremhævet visse dele af sagen. Endvidere er det store brug af episodisk framing jf. ovenstående diskussionsafsnit ligeledes med til at skabe et ensformigt og måske endda fordomsfuldt billede af personer med PTSD. Man kan således argumentere for, at dette strider imod journalistikkens objektivitetsideal, da dækningen dermed kan siges ikke at være upartisk, neutral eller balanceret, hvilket journalistikken forventes at være i et demokratisk samfund (Handgaard et al., 2013:40).

Den undersøgte dækning af PTSD, som ofte består af episodiske fortællinger og caseartikler, kan ligeledes siges at komme i karambolage med Pressenævnets “Vejledning om god presseskik” (pressenaevnet.dk), hvori det slås fast, at en sag bør skildres fra begge sider ved at bringe “[angreb og svar] i sammenhæng og på samme måde” (pressenaevnet.dk). Dette er ligeledes et udtryk for objektivitetsidealet, idet man herved ikke ‘favoriserer’ en side af sagen over en anden. I dækningen af PTSD ser vi dog særdeles mange artikler, hvor erfaringskilder i form af casepersoner er den eneste kildetype, som er citeret (se afsnit 5.1.1). Selvom vi tidligere har argumenteret for, at dette kan være med til at skabe et nuanceret billede af sygdommen, kan man omvendt argumentere for, at det er problematisk ift. objektivitetsidealet, at disse kilder bliver citeret uden supplerende udsagn. Her kan blandt andet nævnes teori af Schmidt, som dikterer, at man bør udvise kritik over for alle kilder, som kan have en agenda (se afsnit 3.4). Det kan eksempelvis være kilder, som kan have noget i klemme ift. det danske sundhedssystem, som de mener ikke har levet op til deres ansvar. Som en metodisk efterrefleksion kunne det derfor også have været interessant at kode for opponerende udsagn, hvormed vi ville kunne underbygge denne pointe om, at mange erfaringskilder får mulighed for at udtale sig alene.

Det er dog ikke nødvendigvis kun erfaringskildernes udsagn, der gør denne brug af kun en kilde problematisk; for i denne type historier ser vi også ofte, at casepersonerne frames som ‘unormale’ eller ‘tikkende bomber’, uden at øvrige kildetyper får mulighed for at nuancere dette billede af PTSD-ramte. Det er særligt problematisk set i lyset af, at vi har

observeret en særdeles lav forekomst af ekspertkilder i de undersøgte artikler – den kildetype, der netop jf. Schmidt bør kunne levere dyb og grundlæggende viden om emnet, som ikke er farvet af personlige interesser (Schmidt, 2011:105). I dette perspektiv kan man således også kritisere den undersøgte dækning for ikke at leve op til objektivitetsidealet.

KAN JOURNALISTIK VÆRE OBJEKTIV?

Ud fra ovenstående diskussion er det således også relevant at diskutere, hvorvidt det overhovedet er muligt at bedrive objektiv og samtidig vinklet journalistik. I specialets undersøgelse af framingen af PTSD findes nemlig frames som *tikkende bomber*, *unormale borgere*, *survivor* samt *systemet fejler*. Man kan argumentere for, at disse frames er ‘holdningsbaserede’, idet de giver udtryk for en bestemt holdning i forhold til emnet PTSD. Forskningsramen er omvendt den eneste frame, der ikke på lige vis giver udtryk for en holdning, selvom om gain- og loss framing ligeledes er til stede i brugen af denne frame.

I udgangspunktet virker journalistisk objektivitet og framing som to modstridende begreber. En journalist bør nemlig bestræbe sig på at formidle objektivt, sagligt og neutralt (Handgaard et al., 2013:40), hvilket ikke stemmer overens med framingens præmis, hvor et bestemt udsnit af virkeligheden udvælges og fremhæves (Entman, 1993:116). Mens journalistisk objektivitet er idealet om at formidle objektivt som journalist, er framing et udtryk for, hvordan den kommunikerende tekst udøver en magt (ibid.). Ud fra ovenstående kan man dermed forstå journalistisk objektivitet som et ideal, der udelukker framing. For at diskutere dette, er det her relevant at inddrage Entmans tankegang om den *kommunikative proces*, hvori framing finder sted. Som tidligere beskrevet (se afsnit 3.1) kan framing opstå på fire forskellige lokationer i kommunikationsprocessen: hos *afsenderen*, i *teksten*, hos *modtageren* og i *kulturen* (Entman, 1993:117). Selvom specialets teori-afsnit beskriver, at vi udelukkende undersøger framing af PTSD i selve *teksten*, står det klart ud fra framinganalysen, at framingen i høj grad også udspringer hos *afsenderen* og af *kulturen*. De holdningsbaserede frames, som analysen viser, er nemlig et udtryk for, at nogen netop har udvalgt og fremhævet visse aspekter af PTSD som emne; nemlig journalisterne. Eftersom framing foregår i hele kommunikationsprocessen, herunder på redaktionen, har journalister derfor en central rolle i forhold til at konstruere frames. Ifølge Hjarvard skyldes dette, at en social grupperings kultur kan komme til udtryk i den pågældende frame (Hjarvard, 2015:105). Her anskuer vi journalister som en social gruppering. Dermed kan de

holdningsbaserede frames, der er fundet i dette speciale, være et udtryk for kulturen i den journalistiske praksis. Dermed ville et observations- eller casestudie have været interessant og relevant at udbygge specialet med, for at undersøge denne pointe nærmere ud fra en metodisk efter-reflektorisk tankegang.

Tuchman argumenterer som nævnt ligeledes for, at journalister arbejder ud fra en bestemt praksis. Denne praksis kan defineres som ritualiseret objektivitet, hvor journalister foretager bestemte handlinger i den journalistiske praksis for at væbne sig mod bebrejdelse ift. til ikke at leve op til det journalistiske objektivitetsideal (Tuchman, 1972:660). Som redegjort for i teoriafsnittet (se afsnit 3.2.2) ligger der i den ritualiserede praksis en idé om, at hvis en kilde citeres i en artikel, så fjerner journalisten sig selv fra at deltage i artiklen, da fakta dermed bliver præsenteret af kilden (Tuchman, 1972.:668). Dette kan måske være med til at forklare de mange enkildes-historier og casefortællinger. Specialets undersøgelse viser, at disse artikler indeholder framing, men i virkeligheden forstår journalisten sandsynligvis sig selv som værende objektiv ved at bruge en case til at formidle 'fakta', da casens udsagn kan opfattes som fakta. Endvidere vil en journalist muligvis også forstå sig selv som objektiv, selvom vedkommende vinkler på, at en PTSD-ramt er som en tikkende bombe. Dette skyldes, at journalisten måske ser denne vinkel som historiens mest interessante eller relevante pointe: *"Thus, if the newsman can claim he has led with the "most material things," he can claim he has been "objective."*" (ibid.:670). Dermed bliver de mange enkeltfortællinger, opbygningen af de forskellige artikler og deres vinkling udtryk for en ritualiseret praksis hos journalisterne. På samme tid undlader journalisterne i flere af de analyserede artikler dog at benytte flere kilder og dermed at lade to modstridende påstande (ibid.:663) stå over for hinanden i artiklerne, hvilket ikke er udtryk for en objektiv praksis. Dette kan skyldes, at journalisten i sin praksis allerede har ladet en kilde blive hørt eller vinklet på det ifølge journalisten mest essentielle, hvorfor vedkommende vil opfatte sig selv som objektiv i sin dækning.

Hvis journalisterne bruger kilder til at forklare eller "verificere" fakta, forsøger at skrive en objektiv rubrik og vinkle objektivt eller får inddraget en kilde, der kan komme med et opponerende udsagn, så vil de således kunne beskytte sig selv mod bebrejdelse ift. at slække på objektivitetsidealet, selvom produktionen i sidste ende ikke er objektiv. Ritualiseret objektivitet kan dermed være med til at forklare, hvorfor framing og journalistisk objektivitet ofte står side om side i den journalistiske praksis, idet journalisten sandsynligvis ofte vil forstå sin praksis som objektiv.

Når en journalist skriver om PTSD, gør vedkommende det endvidere ud fra en række frames, der ligger i den kultur, som vedkommende selv er en del af (Entman, 1993:58), hvormed journalisten formidler *sin* virkelighed. Journalisterne kan derfor ikke se sig fri fra at reproducere den kultur, de selv er en del af. Derfor vil framing altid optræde side om side med journalistisk objektivitet – netop fordi det er et grundvilkår for journalistikken, at den enkelte journalist udvælger og fremhæver dele af virkeligheden. I dette tilfælde vil det betyde, at det ligger indlejret i journalisternes kultur, at personer med PTSD enten skal portrætteres som tikkende bomber, unormale borgere eller survivors, eller at pointere, at systemet ikke gør nok for PTSD-ramte.

Konsekvensen af denne reproduktion er ifølge Entman, at journalister både kan foretage en objektiv rapportering og samtidig frame teksten på en måde, “[...] *som forhindrer de fleste blandt publikum i at foretage en balanceret vurdering af situationen*” (ibid.:121). Løsningen er ifølge Entman, at journalister fremover bør uddannes til at forstå framing og hvordan man kan udfordre de dominerende frames, således at man kan konstruere nyheder, som gør to eller flere fortolkninger af et givent emne, eksempelvis PTSD, lige fremtrædende. Dermed skabes en mere balanceret journalistik end den, der skrives ud fra en “[...] *skabelonagtig norm om objektivitet*” (ibid.).

Så selvom journalister søger at formidle objektivt, så vil visse frames være en del af *kulturen*, hvormed journalisten som *afsender* vil fortsætte med at fremstille eksisterende frames i *teksten*. I specialet opfattes framing som socialt konstrueret, hvormed framing også forstås som liggende indlejret i den journalistiske praksis og kultur, da journalister formidler deres virkelighed. Ud fra et socialkonstruktivistisk perspektiv kan der derfor også argumenteres for, at objektivitetsidealet fortsat ikke udelukker brugen af framing, som Entman ligeledes pointerede det tilbage i 1993.

Hvorvidt den framing, vi har fundet i dækningen af PTSD, har konsekvenser for journalistikkens demokratiske rolle og samfundet, vil blive diskuteret i det følgende afsluttende diskussionsafsnit.

6.2 Medier og magt: Samfundsmæssige konsekvenser

Af de ovenstående diskussionsafsnit fremgår det, at de undersøgte mediers dækning af PTSD i den givne periode inden for en række felter hverken er repræsentativ eller særdeles objektiv,

da framing og journalistisk objektivitet står side om side i den journalistiske praksis. Journalistikken lever i dette tilfælde således ikke op til disse to demokratiske idealer. I det følgende afsnit vil vi således ud fra teori af Entman samt McCombs & Shaw diskutere, hvilke samfundsmæssige konsekvenser denne dækning kan have.

PÅVIRKNING AF LÆSERNES MENINGSDANNELSE

Ifølge Entman består framingens magt som nævnt i, at medierne ikke blot omtaler et emne, men også definerer, hvordan seerne bør forstå, vurdere og reagere herpå (Entman 1993:53f). Ud fra dette perspektiv kan man således argumentere for, at framingen i de undersøgte medier jf. de forrige diskussionsafsnit samt vores framinganalyse kan lede til en stigmatiserende repræsentation og muligvis forståelse af personer, som er diagnosticeret med PTSD.

Før vi går videre med denne problematik, vil vi dog indledende argumentere for vigtigheden af, at PTSD optræder som emne på mediernes dagsorden. Jf. teori af McCombs & Shaw vil opmærksomheden på emnet føre til, at mediernes læsere – afhængigt af emnets prominens på dagsordenen – vil være tilbøjelige til at tænke på emnet som vigtigt (se afsnit 3.4). Derved kan man anskue den undersøgte mediedækning af PTSD som et vigtigt forsøg på at skabe debat om, hvordan samfundet på bedst mulig vis kan støtte de personer, samt italesætte problematikkerne omkring sygdommen. På samme vis kan det ses som positivt ift. repræsentativitetsidealet, at så mange borgere uden portefølje kommer til orde i debatten, idet denne kildetype ellers yderst sjældent fremgår i de danske medier (Willig et al., 2015:32).

En vigtig pointe inden for nyere teoretiseringer over agenda-setting er dog, at medierne ikke blot lader sine brugere vide gennem agenda-setting, *hvilke* emner de skal tænke på; for gennem attribute agenda-setting lader de også brugerne vide, *hvordan* de bør tænke på et givent emne (Kim et al., 2002:7,11). Dette er særligt interessant i forhold til vores framinganalyse, hvori vi så, at PTSD og personer med PTSD bliver repræsenteret gennem flere stigmatiserende frames. Eksempelvis at de alle er *tikkende bomber* med psykotiske træk. Ud fra framing-teori af Entman kan man således argumentere for, at de forskellige mediers læsere vil danne en holdning på baggrund af denne negative repræsentation, idet frames ifølge Entman netop har magten til at påvirke mediebrugernes holdning til et emne (Entman, 1993:53f).

Med udgangspunkt i teori af Kim et al. (2002) kan denne funktion ses som særligt problematisk, idet medierne ifølge denne tankegang har en tendens til at gøre emner mere letforståelige for modtagerne ved at reducere komplekse problemstillinger (Kim et al., 2002:8). Vi har således også observeret i vores framinganalyse, at denne reducere kommer til udtryk ved en række stigmatiserende frames, som generaliserer en større gruppe af PTSD-ramte som havende bestemte karaktertræk; eksempelvis at være psykotiske eller for 'svage' eller 'unormale' til at kunne fungere i det danske samfund, eller som overleve på bekostning af, at andre PTSD-ramte fremstilles som svage og opgivende.

Da vi som nævnt ikke har foretaget en receptionsanalyse af de pågældende mediers dækning af PTSD, må vi ud fra et teoretisk ståsted diskutere, hvilke samfundsmæssige konsekvenser denne dækning har. Tager man udgangspunkt i framing- og agenda-setting-teori har disse to dog vidt forskellige indstillinger til, hvorvidt de billeder, der skabes i medierne, influerer modtagerne: Mens framingteori anser terminologiske og semantiske forskelle i beskrivelsen af et emne som bestemmende for, hvordan modtagerne opfatter emnet, er det jf. agenda-setting-teori udelukkende de mest fremtrædende emner på mediernes dagsordenen, som vil påvirke modtagernes beslutningstagningsproces (ibid.:10).

Dette speciales formål er som tidligere nævnt ikke at kortlægge hyppigheden af PTSD som emne i de danske landsdækkende dagblade, og vi kan dermed ikke konkludere på baggrund af nærværende undersøgelse, hvorvidt PTSD er et emne, som de undersøgte mediers læsere har dannet en holdning til. Det er dog særdeles relevant at fremhæve, at tidligere studier har vist, at psykiske sygdomme som generel kategori er et emne, som optræder særligt ofte i forskellige internationale medier; og tendensen peger kun i retning af, at denne dækning intensiveres (se afsnit 2.2.1). På baggrund heraf kan man argumentere for, at det er højst sandsynligt, at PTSD er et emne, som også en stor del af danskerne jævnlige er stødt på i deres medieforbrug og dermed jf. agenda-setting-teori har dannet en holdning hertil.

Det er her interessant at bringe begrebet *attribute agenda-setting* op. De egenskaber, som PTSD-ramte jf. vores framinganalyse tillægges, er som nævnt udtryk for stigmatisering – blandt andet i form af en reducere af gruppen som værende 'psykotiske' eller 'unormale', ligesom andre attributter i form af et bestemt køn og bestemte årsager til sygdommen jf. vores analyse er meget dominerende (se afsnit 5.2.1). Hvis læserne af de undersøgte medier som

antaget jævnlige har læst denne type artikler og dermed jf. agenda-setting-teori har dannet en holdning til emnet, vil de ud fra teori om attribute agenda-setting tillægge PTSD-ramte de karaktertræk, som er blevet påvist i det undersøgte udsnit af mediebildet. Konsekvensen kan være, at der etableres stigmatiserende fordomme om denne gruppe blandt modtagerne.

Hvis det skulle vise sig at være en forkert antagelse, at PTSD og/eller psykiske sygdomme som helhed ofte optræder på de danske mediers dagsorden (hvilket dog ville være stik imod resultaterne af adskillige internationale undersøgelser (se afsnit 2.2.1), kan man argumentere for, at de problematikker, vi er stødt på i den undersøgte dækning, ikke er repræsentative for den samlede danske mediedækning. Dermed ville påvirkningen af læsernes syn på PTSD være enten forsvindende lille eller direkte ikke-eksisterende, idet læserne jf. agenda-setting-teori ikke er blevet præsenteret for emnet ofte nok til at have dannet sig en holdning til det.

Med Entmans framingteori in mente kan man dog omvendt argumentere for, at der kan forekomme en *generel effekt* (Entman, 2015:118) blandt mediebrugerne i form af en stigmatiserende opfattelse af personer med PTSD. Denne generelle effekt vil dog jf. Entman kun komme til udtryk, hvis en given frame allerede ligger inden for modtagernes fortolkningsrammer; og det kan i høj grad siges at være gældende i dette tilfælde, idet tidligere undersøgelser har fundet lignende frames i undersøgelser af medie billeder af psykiske sygdomme (se afsnit 2.2.2). Det tyder således også på, at den undersøgte mediedækning er udtryk for en reproduktion af særdeles stigmatiserende repræsentationer om personer med PTSD.

7. Konklusion

I dette speciale har vi undersøgt, hvordan den psykiske sygdom PTSD og personer med PTSD er blevet fremet i print- og netartikler fra de landsdækkende dagblade Politiken, Berlingske, Jyllands-Posten, Information, Kristeligt Dagblad, Ekstra Bladet, BT samt deres netsider i perioden 2017 og 2018. Endvidere har specialet haft til formål at afdække, hvilke kilder der er med til at konstruere disse frames, og slutteligt hvorvidt denne dækning og repræsentation kan få konsekvenser for journalistikkens demokratiske funktion.

Indledningsvis har vi gennem en kvantitativ indholdsanalyse undersøgt, hvilke kilder der udtaler sig om emnet PTSD. Heraf ses det, at borgere uden portefølje, herunder personer med PTSD og pårørende hertil, fylder særdeles meget i kildebilledet, hvilket vidner om det store antal af caseartikler, der findes i dækningen af den psykiske sygdom. Ofte høres kun den PTSD-ramte i artiklen, hvormed der ikke umiddelbart lægges politisk til debat eller et nuanceret billede af sygdommen. Dette hænger ligeledes godt sammen med, at episodisk framing dominerer i både print- og netjournalistikken, hvilket skaber fokus på den enkelte, hvormed ansvaret for den psykiske sygdom pålægges individet snarere end samfundet. Derudover er langt størstedelen af de personer med PTSD, der optræder i dækningen, mænd, hvormed kvinder er underrepræsenterede.

Gennem vores pilottest og indholdsanalyse har vi ligeledes afdækket fem dominerende frames i dækningen af PTSD samt en mere overordnet frame. De forskellige frames optegner bestemte karaktertræk ved personer med PTSD, eller hvordan systemet, her oftest forstået som sundhedsvæsenet, agerer i forhold til disse. Mange af artiklerne, der bidrager til de forskellige frames, kan ligeledes høre ind under en mere overordnet frame, hvor PTSD frames som en psykisk sygdom, der udelukkende rammer mænd i militæret.

Centralt i dækningen af PTSD står ligeledes det, vi kan kalde en normal-unormal-dikotomi. PTSD-ramte fremstilles ofte som unormale, kriminelle eller utilregnelige borgere, der ikke kan bidrage til samfundet grundet deres psykiske sygdom – særligt i de to frames *tikkende bombe* og *unormale borgere*. Denne dikotomi kommer ligeledes til udtryk i *survivor*-rammen, selvom denne frame også stiller sig positiv over for personer med PTSD og deres kamp. Mens de, der kæmper mod PTSD er survivors,

fremstilles de PTSD-ramte, der ikke 'kæmper', som unormale og svage borgere. Flere af disse frames bidrager til en reducerende fremstilling af personer med PTSD, hvor denne gruppe af personer tillægges negativt ladede egenskaber eller karaktertræk. En stor del af de undersøgte mediers dækning af PTSD kan således forstås som stigmatiserende.

Vi har desuden set en stor forekomst af loss-framing i de kodede artikler, mens gain-framing omvendt er særligt repræsenteret i survivor-rammen. Forestillingen om personer med PTSD som survivors bidrager dermed også til et mere positivt billede, hvorfor dækningen ikke udelukkende kan betegnes som stigmatiserende. Omvendt bidrager denne frame også til den førømtalte normal-unormal-dikotomi, da der opstilles et modsætningsforhold mellem de 'kæmpende' og 'opgivende' personer med PTSD, hvormed denne frame forstærker de andre frames. Det ses dog også, at en relativt hyppigt benyttet frame som systemet fejler er med til at skabe et mere nuanceret billede i dækningen, idet der her lægges op til (politisk) debat.

I specialets afsluttende diskussion har vi indledningsvist belyst, hvorvidt den undersøgte dækning lever op til repræsentativitetsidealet. Vi har her påvist, at medierne skriver en bestemt side frem ift. PTSD, idet mænd her er langt mere synlige end kvinder; og det på trods af, at kvinder langt hyppigere end mænd rammes af PTSD. Ligeledes er der et disproportionalt stort fokus på militæret og krigsdeltagelse som årsag til PTSD, hvormed øvrige årsager som eksempelvis vold og voldtægt overses.

Også objektivitetsidealet er blevet diskuteret i forhold til undersøgelsens resultater. Her konkluderes det, at mediernes dækning af PTSD opleves som ensidig og negativ gennem episodisk- og loss-framing, hvilket går imod tankegangen om journalistisk objektivitet. Som diskuteret er det dog svært at bedrive decideret objektiv journalistik, idet bestemte frames er indlejret i den journalistiske praksis. De frames, vi har set i vores undersøgelse, kan således ses som en reproduktion af de frames, der allerede eksisterer i den journalistiske kultur. Endvidere vil mange journalister sandsynligvis forstå deres arbejde som objektiv, idet de arbejder ud fra ritualiseret objektivitet i praksis.

Afsluttende har vi sammenfattet, hvilke konsekvenser denne dækning kan have for journalistikkens demokratiske funktion. Vi har her på baggrund af framingteori af Entman samt agenda-setting-teori McCombs & Shaw påvist, at der er en risiko for, at de frames, vi har observeret i vores undersøgelse, vil have en effekt på modtagerne. En konsekvens heraf

kan således være, at de stigmatiserende og reducerende opfattelser af personer med PTSD vil blive optaget af de danske mediebrugere.

8. Litteraturliste

8.1 Litteratur

- Allen, M. & Nordenskiöld, S. (2017): *Alternativets medvind og modvind i medierne - En indholdsanalyse af fem nyhedsmediers dækning af Alternativet under folketingsvalgkampen i 2015*. København: Aalborg Universitet.
- Angermeyer, M.C. & Schulze, B. (2001): "Reinforcing stereotypes: How the focus on forensic cases in news reporting may influence public attitudes toward the mentally ill". I: *International Journal of Law and Psychiatry* 24(4-5), pp. 469-486.
- Armstrong, T. & Olatunji, B. (2009): "PTSD in the Media: A Critical Analysis of the Portrayal of Controversial Issues". I: *The Scientific Review of Mental Health Practice*, Vol. 7, No. 1, pp. 55-61.
- Bryman, A. (2012): *Social science research*. Oxford: Oxford University Press, 4. udg.
- Christiansen, D. & Hansen, M. (2015): "Accounting for sex differences in PTSD: A multi-variable mediation model". I: *European Journal of Psychotraumatology*, Vol. 9, 2018.
- De Vreese, C. (2005): "News framing: Theory and typology". I: *Information Design Journal + Document Design* 13(1). John Benjamins Publishing Company, pp. 51-62.
- Dorfman, L.; Wallack, L. & Woodruff, K. (2005): "More Than a Message: Framing Public Health Advocacy to Change Corporate Practices". I: *Health Education & Behavior*, Vol. 32(3), pp. 320-336.
- Druckman, J. & McDermott, R. (2008): "Emotion and the Framing of Risky Choice". I: *Polit Behav* 30. Springer, pp. 297-321.
- Entman, R. M. (1993): "Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm". I: *Journal of Communication* 43(4), pp. 51-58.
- Entman, R. M. (2015): "Framing: Til afklaring af et spredt paradigme". I: *MedieKultur - Journal of media and communications research* 58, pp. 115-123.
- Eskjær, M. & Helles, R. (2015): *Kvantitativ indholdsanalyse*. Frederiksberg: Samfundslitteratur, 1. udg.
- Gabrielsen, J. & Christiansen, T. (2010): *Talens magt - indføring i mundtlig retorik*. København: Hans Reitzels forlag. 2. udg., 4. oplag, pp. 9-27.

- Gamson, W. & Modigliani, A. (1989): "Media Discourse and Public Opinion on Nuclear Power: A Constructionist Approach". I: *American Journal of Sociology*, Vol. 95, No. 1. The University of Chicago Press, pp. 1-37.
- Hangaard, B.; Simonsen, A. & Steensen, S. (2013): *Journalistikk*. København: Norsk Forlag, 1. udg., 1. oplag.
- Hartley, J. M. (2012): *Nyheder på internettet*. København: Handelshøjskolens forlag, 1. udg., 1. oplag.
- Hjarvard, S. (2007): "Den politiske presse - En analyse af danske avisers politiske orientering". I: *Journalistica*, Vol. 5, pp. 27-53.
- Hjarvard, S. (2015): "Framing: Introduktion til et begreb og en klassisk tekst". I: *MedieKultur 2015*, 58. SMID, pp. 104-114.
- Iyengar, S. (1996): "Framing Responsibilities on Political Issues". I: *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*. Vol. 546, The Media and Politics, pp. 59-70.
- Jankowski, S; Major, H & Myrick, J. (2011): "*Framing Posttraumatic Stress Disorder: A Look at 20 Years of Television News Coverage*". Artikel præsenteret ved det årlige møde ved the International Communication Association, TBA, Boston, MA, 25. maj 2011.
- Jensen, L. (2011): *Indføring i tekstanalyse*. Frederiksberg: Roskilde Universitetsforlag, 2. udg.
- Kahneman, D. & Tversky, A. (1984): "Choice, values, and frames". I: *Behavioral and Social Science: 50 Years of Discovery*. Washington D.C.: National Academies Press, pp. 153-172.
- Kim, S. et al. (2002): "Think about it this way: Attribute agenda-setting function of the press and the publics evaluation of a local issue". I: *J&MC Quarterly*, Vol. 79, No. 1, pp. 7-25.
- Kramhøft, P. (2011): *Journalistik med omtanke - Arbejdsmetoder i udredende og analytisk journalistik*. Aarhus: Forlaget Ajour, pp. 13-15.
- Kuypers, Jim A. (2010): "Framing Analysis as a Rhetorical Perspective". I: *Doing News Framing Analysis – Empirical and Theoretical Perspectives*, pp. 298-311. New York: Routledge.

- Lynggaard (2010): “Dokumentanalyse”. I: *Kvalitative Metoder: En Grundbog*. København, Hans Reitzels Forlag, 2. udg., pp. 137-150.
- Ma, Z. (2016): “How the media cover mental illnesses: a review”. I: *Health Education* Vol. 117, no. 1, pp. 90-109.
- McCombs M. & Shaw, D. (1972): “The Agenda-Setting Function of Mass Media”. I: *The Public Opinion Quarterly*, Vol. 36, No. 2 (Summer, 1972). Oxford University Press on behalf of the American Association for Public Opinion Research, pp. 176-187.
- Myrick, J.; Major, L. & Jankowski, S. (2014): “The Sources and Frames Used to Tell Stories About Depression and Anxiety: A Content Analysis of 18 Years of National Television News Coverage”. I: *Electronic News*, Vol. 8(1), p. 49-63.
- Sareen, J. (2014). “Posttraumatic Stress Disorder in Adults: Impact, Comorbidity, Risk Factors, and Treatment”. I: *Canadian Journal of Psychiatry*, 59(9), pp. 460-467.
- Schmidt, S. (2011): *Journalistikkens grundtrin II*. Aarhus: Forlaget Ajour, 1. udg., 1. oplag.
- Steward, B. (2004): “Writing a Literature Review”. I: *British Journal of Occupational Therapy*, 67(11), pp. 495–500.
- Stout, P. A.; Villegas, J. & Jennings, N. A. (2004): “Images of Mental Illness in the Media: Identifying Gaps in the Research”. I: *Schizophrenia Bulletin*, 30(3) pp. 543-561.
- Tuchman, G. (1972): “Objectivity as Strategic Ritual: An Examination of Newsmen's Notions of Objectivity”. I: *American Journal of Sociology*, Vol. 77, No. 4, pp. 660-679.
- Wahl, O. F. (1992): “Mass Media Images of Mental Illness: A Review of the Literature”. I: *Journal of Community Psychology*, Vol. 20.
- Wahl, O. F. & Richards, R. (2002): “Newspaper coverage of mental illness: Is it changing?”. I: *Psychiatric Rehabilitation Skills* 6(1), pp. 9-31.
- Willig, I.; Ørsten, M.; Hartley, J. M. & Flensburg, S. (2015): *Journalistiske kvaliteter 1999-2014*. København: Kulturstyrelsen.
- Wittchen, H. U. et al. (2011): “The size and burden of mental disorders and other disorders of the brain in Europe 2010”. I: *European Neuropsychopharmacology*, 21(9), pp. 655-679.

- Wu, L. (2016): “US media representation of post-traumatic stress disorder: a comparative study of regional newspapers and national newspapers”. I: *Journal of Mental Health*, 2017, 26 (3), p. 225-231.

8.2 Netkilder

- aiu.dk¹: “Avisformater”. Hentet d. 22.05.2019 på:
<https://aiu.dk/mediehandbogen/medier/avisformater/>
- aiu.dk²: “Pressens rolle”. Hentet d. 22.05.2019 på:
<https://aiu.dk/mediehandbogen/opgaver/grundskole/pressens-rolle/>
- bt.dk: Tema: Lev med dine traumer - tag kontrollen tilbage over dit liv. Hentet d. 12.03.2019 på:
https://www.bt.dk/sundhed/tema-lev-med-dine-traumer-tag-kontrollen-over-dit-liv-tilbage?fbclid=IwAR3FdFOg4n-Ip-Yn82f6XYXduS6G0FIhAM4liNG8sm_xQzpLbgXaWK012HM
- borsen.dk: *Om Børsen*. Hentet d. 12.03.2019 på:
https://borsen.dk/kundeservice/om_boersen.html
- danmarkshistorien.dk: “Danmark i krig 1991-2011”. Hentet d. 08.05.2019 på:
<https://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/danmark-i-krig-1991-2011/>
- dr.dk: *Veteraner med PTSD føler, at mange er bange for dem*. Hentet d. 28.04.2019 på: <https://www.dr.dk/ligetil/veteraner-med-ptsd-foeler-mange-er-bange-dem>
- en-af-os.dk¹: *Agenda-analyse af mediedækningen af psykisk sygdom*. Hentet d. 12.03.2019 på:
http://www.en-af-os.dk/Raad%20og%20Viden/~/_media/Medieundersogelse/Medieanalyse_En-af-Os_mediedækning_af_psykisk_sygdom_2017.ashx
- en-af-os.dk²: *1 af 5 rammes af psykisk sygdom*. Hentet d. 30.04.2019 på:
<http://www.en-af-os.dk/en-af-fem>
- forpers.dk: *Kvinder i Forsvaret og Beredskabsstyrelsen*. Hentet d. 06.04.2019 på:
<http://forpers.dk/hr/Pages/KvinderiForsvaret.aspx>
- Infomedia Analytics (2017): *En af os – Agenda-analyse af mediedækning af psykisk sygdom*. Hentet d. 20.03.2019 på:

http://www.en-af-os.dk/Raad%20og%20Viden/~//media/Medieundersogelse/Medieanalyse_En-af-Os_mediedækning_af_psykisk_sygdom_2017.ashx

- kum.dk: *Ny public service-kontrakt for DR*. Hentet d. 30.02.2019 på: <https://kum.dk/nyheder-og-presse/pressemeddelelser/nyheder/ny-public-service-kontrakt-for-dr-1/1/1/>
- medieudvikling.dk¹: *Avis/Print 2018*. Hentet d. 30.02.2019 på: https://mediernesudvikling.slks.dk/fileadmin/user_upload/dokumenter/medier/Mediernes_udvikling/2018/Avis_print/PDF-dokumenter_Avis/AVIS-PRINT_2018.pdf -
- medieudvikling.dk²: *Internettrafik 2018*. Hentet d. 30.02.2019 på: https://mediernesudvikling.slks.dk/fileadmin/user_upload/dokumenter/medier/Mediernes_udvikling/2018/Internettrafik/PDF-dokumenter_Internettrafik/Internettrafik_2018.pdf
- mediernesudvikling.dk³: *Mediernes udvikling i Danmark 2018*. Hentet d. 10.03.2019 på: <https://mediernesudvikling.slks.dk/2018/>
- Ordnet.dk: *Give op*. Hentet d. 06.04.2019 på: https://ordnet.dk/ddo/ordbog?subentry_id=59003139&def_id=21027593&query=G%C3%B8re&mpage=1
- play.tv2.dk: *TV2 ECHO – PTSD rammer ikke kun soldater*. Hentet d. 28.04.2019 på: <https://play.tv2.dk/programmer/nyheder/serier/tv-2-echo/ptsd-rammer-ikke-kun-soldater-183822/>
- politiken.dk: “Danske Regioner tilbageholdt alarmerende rapport”. Hentet d. 30.04.2019 på: https://politiken.dk/nyhedsbreve/mine/nyhedsbreve_politiken_morgen/article7159991_ece
- pressenaevnet.dk: *Vejledning om god presseskik*. Hentet d. 12.03.2019 på: <https://www.pressenaevnet.dk/god-presseskik/>
- psykiatrien.rm.dk: *Information om PTSD hos voksne – Sygdommen, behandling og forebyggelse*. Hentet d. 07.03.19 på: https://www.psykiatrien.rm.dk/siteassets/patient/information-om-psykiske-sygdomme/flyttede-pjecer-fra-globale-aktiver/ptsd/ptsdpjecertryk/69221-pjece-om-ptsd_1.01_web.pdf

- psykiatrifonden.dk: *Posttraumatisk belastningsreaktion (PTSD)*. Hentet d. 20.03.2019 på:
<http://www.psykiatrifonden.dk/viden/diagnoser/angst-og-stressrelaterede-tilstande/ptsd.aspx>
- psykiatrifonden.dk²: *Posttraumatisk stress disorder – PTSD (2015)*. Hentet d. 07.03.19 på: www.psykiatrienisyddanmark.dk/dwn500415
- psykiatrifonden.dk³: *Nyt fra forskningens verden - forskning indenfor psykisk sygdom og sundhed*. Hentet d. 14.05.15 på:
<https://www.psykiatrifonden.dk/viden/nyt-fra-forskningen.aspx>
- random.org: “True random number generator”. Hentet d. 01.02.2019 på:
<https://www.random.org/>
- regioner.dk: *Personer med psykisk sygdom der begår kriminalitet*. Hentet d. 30.04.2019 på:
<https://www.regioner.dk/media/1239/personer-med-psykisk-sygdom-der-begaar-kriminalitet.pdf>
- sdu.dk: “Flest kvinder rammes af PTSD”. Hentet d. 22.05.2019 på:
https://www.sdu.dk/da/om_sdu/institutter_centre/institut_psykologi/forskning/forskningsgrupper/videnscenter_for_psykotraumatologi/nyheder/flest+kvinder+rammes+af+ptsd
- veteranalliancen.wordpress.com: *Hvor mange har været udsendt?* Hentet d. 12.03.2019 på:
<https://veteranalliancen.wordpress.com/fakta/hvor-mange-har-vaeret-udsendt-2/>
- veteran.forsvaret.dk: *Ny undersøgelse: Flere Afghanistanveteraner får svære PTSD-symptomer*. Hentet d. 12.03.2019 på:
<http://veteran.forsvaret.dk/nytogpresse/Pages/NyundersogelseFlereAfghanistanveteranerfarvsverePTSD-symptomer.aspx>
- who.int: *Mental disorders affect one in four people*. Hentet d. 19.03.2019 på:
https://www.who.int/whr/2001/media_centre/press_release/en/
- Willig, I.; Ørsten, M. & Hartley, J. M. & Flensburg, S. (2015): *Journalistiske kvaliteter 1999-2014*. Hentet d. 01.02.2019 på:
<https://mediernesudvikling.slks.dk/2014/specialrapporter/journalistiske-kvaliteter/>

8.3 Empiriliste

Denne liste giver et overblik over de artikler vi refererer til i specialets analyse og diskussion.

- Abildgaard, A. (06.11.2018): Hendes mand fik anfald, råbte og skreg: Nu deler konen opråb. *bt.dk*. Hentet på:
<https://www.bt.dk/samfund/hendes-mand-fik-anfald-raabte-og-skreg-nu-deler-konen-et-opraab>
Netartikel 97
- Abildgaard, A. (14.11.2018): Kone til veteran: De har taget deres kampe i Afghanistan, men vi har kampen på hjemmefronten. *bt.dk*. Hentet på:
<https://www.bt.dk/samfund/kone-til-veteran-de-har-taget-deres-kamp-i-afghanistan-men-vi-har-kampen-paa>
Netartikel 106
- Abildgaard, A. (15.11.2018): Den gamle Kasper kommer aldrig tilbage. *BT*, s. 12.
Printartikel 66
- Andersen, A (30.05.2017): Dansker truede med at bombe shoppingcentre: Nu har han fået sin dom. *bt.dk*. Hentet på:
<https://www.bt.dk/krimi/klar-krigsveteran-truede-med-at-bombe-18-steder-nu-er-domen-faldet>
Netartikel 50
- Christensen, M. (01.09.2018): Efter otte år med en veteranpolitik: Veteraner bliver behandlet skamløst ringe i Danmark. *b.dk*. Hentet på:
<https://www.berlingske.dk/samfund/efter-otte-aar-med-en-veteranpolitik-veteraner-bliver-behandlet-skamloest-ringe-i>
Netartikel 123
- Christensen, M. (02.09.2018): De svageste veteraner lades stadig i stikken. *Berlingske*, s. 14. Printartikel 3
- Engenbrecht, S. (20.10.2018): Invictus Games: »Selvfølgelig ville jeg gerne undvære mareridtene«. *information.dk*. Hentet på:
<https://www.information.dk/moti/2018/10/invictus-games-selvfoelgelig-gerne-undvae-re-mareridtene>
Netartikel 98

- Friis, N. (01.03.2017): Bilen hjælper soldat til at glemme krigens rædsler. *ekstrabladet.dk*. Hentet på:
<https://ekstrabladet.dk/biler/bilen-hjaelper-soldat-til-at-glemme-krigsraedsler/6554191>
Netartikel 42
- Funch, M. (07.04.2017): Traumer er krigens uundgåelige konsekvens. *Kristeligt Dagblad*, s. 8. Printartikel 23
- Funch, M. (07.04.2017): Stadig flere Afghanistan-soldater får PTSD. *Kristeligt Dagblad*, s. 3. Printartikel 22
- Graversen, M. (01.12.2017): Thomas Kraghs bror slog forældrene ihjel: Psykiatrien har svigtet mest i det her forløb. *Berlingske*, s. 20. Printartikel 9
- Graversen, M. (02.12.2017): Lars Kragh-sagen: Kan krigstraumer udvikle sig til skizofreni?. *b.dk*. Hentet på:
<https://www.berlingske.dk/samfund/lars-kragh-sagen-kan-krigstraumer-udvikle-sig-til-skizofreni>
Netartikel 35
- Husted, J.; Mencke, M. & Mirjamsdottir, E. (06.08.2017): Katastrofen spøger stadig efter 21 år. *Berlingske*, s. 8. Printartikel 18
- Johansson, S. (26.08.2018): Det svage stærke køn. *BT*, s. 18. Printartikel 99
- Johansson, S. (25.08.2018): Sara vil sætte fokus på kvindelige veteraner. *bt.dk*. Hentet på:
<https://www.bt.dk/samfund/sara-vil-saette-fokus-paa-kvindelige-veteraner>
Netartikel 92
- Johansson, S. & Astrup, P. (28.11.2017): Veteraner svigtes. *BT*, s. 4. Printartikel 5
- Johansson, S. (29.10.2017): Morten vandt krigen indeni. *BT*, s. 20. Printartikel 47
- Johansson, S. & Astrup, P. (29.11.2017): De tikkende bomber: Danske krigsveteraner svigtes. *bt.dk*. Hentet på:
<https://www.bt.dk/danmark/de-tikkende-bomber-danske-krigsveteraner-svigtes>
Netartikel 77
- Karkov, R. (18.11.2018): For Svandis og Piet ender krigen aldrig. *Berlingske*, s. 12. Printartikel 58

- Kott, S. (06.02.2018): Tidligere jægersoldat endte i misbrug og tyveri: »PTSD var noget soldater fik, så blev de kasseret og flyttede ud i en skov«. *jyllands-posten.dk*. Hentet på:
<https://jyllands-posten.dk/premium/indblik/Indland/ECE10271538/tidligere-jaegersoldat-endte-i-misbrug-og-tyveri-ptsd-var-noget-soldater-fik-saa-blev-de-kasseret-og-flyttede-ud-i-en-skov/>
Netartikel 85
- Kristensen, D. (26.07.2017): Tema: Lev med dine traumer – tag kontrollen over dit liv tilbage. *bt.dk*. Hentet på:
<https://www.bt.dk/sundhed/tema-lev-med-dine-traumer-tag-kontrollen-over-dit-liv-tilbage>
Netartikel 58
- Lyng, D. (22.10.2018): 500 krigsveteraner mod andre sejre. *BT*, s. 10. Printartikel 60
- Mosekjær, E. (19.07.2017): Truede med at skyde politiet: Veteraners angreb på myndighederne er et råb om hjælp. *politiken.dk*. Hentet på:
<https://politiken.dk/indland/art6037536/Veteraners-angreb-p%C3%A5-myndighedern-e-er-et-r%C3%A5b-om-hj%C3%A6lp>
Netartikel 56
- Mosekjær, E. (21.10.2017): Krigsveteran med ptsd: »Hvor mange flere lægers ord vil de have på, at jeg ikke er rask i hovedet?«. *politiken.dk*. Hentet på:
<https://politiken.dk/indland/politik/art6169560/%C2%BBHvor-mange-flere-l%C3%A6gers-ord-vil-de-have-p%C3%A5-at-jeg-ikke-er-rask-i-hovedet%C2%AB>
Netartikel 119
- Mosekjær, E. (20.10.2018): Veteranforslag falder til jorden, hvis praksis fastholdes. *politiken.dk*. Hentet på:
<https://politiken.dk/indland/politik/art6169538/Veteranforslag-falder-til-jorden-hvis-praksis-fastholdes>
Netartikel 71
- Nielsen, T. (16.11.2018): Jeg har haft angstanfald, stress og depression. *BT*, s. 20. Printartikel 64.
- Poulsen, B. (24.12.2017): Han var livvagt for Anders Fogh i flere år: Han endte som hjemløs. *bt.dk*. Hentet på:

<https://www.bt.dk/danmark/han-var-livvagt-for-anders-fogh-i-flere-aar-han-endte-so-m-hjemloes>

Netartikel 80

- Poulsen, B.; Weber, C. & Andersen, J. (03.07.2018): Unik gennemgang afslører: Voldtægtsofre får smadret deres liv efter overgreb. *bt.dk*. Hentet på:

<https://www.bt.dk/voldtaget/unik-gennemgang-afsloerer-voldtaegtsofre-faar-smadret-deres-liv-efter-overgreb>

Netartikel 2

- Rask, T. (20.09.2017): Jeg havde kramper af sorg. *BT*, s. 18. Printartikel 88.
- Rasmussen, L. (18.03.2018): Hvorfor give op? Mit liv sluttede jo heldigvis ikke 16. november 2009. *Politiken*, s. 10. Printartikel 57.
- Ritzau (17.07.2017): Mand anholdt i Randers: Truede med at skyde politifolk”. *b.dk*. Hentet på:

<https://www.berlingske.dk/samfund/mand-anholdt-i-randers-truede-med-at-skyde-politifolk>

Netartikel 53

- Ritzau (22.10.2018): 500 krigsveteraner dyster i Invictus Games. *kristeligt-dagblad.dk*. Hentet på:

<https://www.kristeligt-dagblad.dk/danmark/500-krigsveteraner-dyster-i-invictus-games>

Netartikel 99

- Ritzau (24.05.2017): PTSD-ramt krigsveteran sendte bombemail. *b.dk*. Hentet på:

<https://www.berlingske.dk/samfund/ptsd-ramt-krigsveteran-sendte-bombemail>

Netartikel 31

- Ritzau (10.04.2017): Afghanistan-veteraner bliver syge flere år efter udsendelse. *bt.dk*. Hentet på:

<https://www.bt.dk/danmark/afghanistan-veteraner-bliver-syge-flere-aar-efter-udsendelse>

Netartikel 28

- Ritzau (19.09.2017): Veteranforening: Dobbelt drab blev tragisk øjenåbner. *jyllands-posten.dk*. Hentet på:

<https://jyllands-posten.dk/indland/politiretsvaesen/ECE9881846/veteranforening-dobb-eldrab-blev-tragisk-oejenaabner/>

Netartikel 115

- Ruus, T. (07.11.2018): Amok på hotel: Nødvendigt at lægge min mand i håndjern. *ekstrabladet.dk*. Hentet på:

<https://ekstrabladet.dk/nyheder/samfund/amok-paa-hotel-noedvendigt-at-laegge-min-mand-i-haandjern/7386242>

Netartikel 104

- Søgaard, J. (22.03.2018): Jeg har ikke PTSD - jeg er jo jægersoldaten Magnus. *Kristeligt Dagblad*, s. 7. Printartikel 74
- Vester, J. (21.09.2017): PTSD-ramte Lars er tiltalt for drab på sine forældre: Nu fortæller broderen om afgørende episode. *b.dk*. Hentet på:

<https://www.berlingske.dk/samfund/ptsd-ramte-lars-er-tiltalt-for-drab-paa-sine-forael-dre-nu-fortaeller-broderen-om>

Netartikel 68

- Vester, J. (21.09.2017): Lars huggede sine forældre ihjel med en økse: Nu fortæller broderen om den ene episode, der ødelagde alt. *bt.dk*. Hentet på:

<https://www.bt.dk/krimi/lars-huggede-sine-foraelde-ihjel-med-oekse-nu-fortaeller-broderen-om-den-ene>

Netartikel 69

- Videnskab.dk (02.04.2017): Tetris kan modvirke post-traumatisk stress. *jyllands-posten.dk*. Hentet på:

<https://jyllands-posten.dk/nyviden/ECE9467952/tetris-kan-modvirke-posttraumatisk-stress/>

Netartikel 27

- Wang, K. (27.08.2017): Ecstasy i sidste godkendelsesrunde som PTSD-behandling i USA. *jyllands-posten.dk*. Hentet på:

<https://jyllands-posten.dk/international/usa/ECE9820131/ecstasy-i-sidste-godkendelse-srunde-som-ptsd-behandling-i-usa/>

Netartikel 27

8.4 Bilag

Bilag 1 - Kodemanual

Bilag 2 - Kodning 2017 og 2018 (print)

Bilag 3 - Kodning 2017 og 2018 (net)

Bilag 4 - Frasorterede artikler (print)

Bilag 5 - Frasorterede artikler (net)

9. Formidlingsartikel til Psykiatrifondens nyhedsside “Nyt fra forskningen”

14. MAJ 2019

DANSKE AVISER STIGMATISERER PTSD-RAMTE

Flere store danske aviser omtaler personer, som er diagnosticeret med posttraumatisk stresssyndrom, i negative vendinger. Det viser ny forskning fra Roskilde Universitet.

Forskerne har analyseret 513 artikler om den psykiske diagnose, der er blevet udgivet i en række landsdækkende dagblade i årene 2017 og 2018. Og studiets resultater er klare: Mere end halvdelen af artiklerne udgivet i perioden stiller PTSD-ramte i et negativt lys ved at fokusere på emner som kriminalitet og voldelige handlinger, der er begået af personer, som er diagnosticeret med sygdommen. Samtidig bliver disse personer ofte betegnet som “psykotiske” og “unormale”.

“Det bidrager til en reducerende fremstilling af personer med PTSD, hvor disse personer tillægges negativt ladede egenskaber eller karaktertræk. En stor del af de undersøgte mediers dækning af PTSD kan således forstås som stigmatiserende,” konkluderer forskerne.

UTILREGNELIGE OG VOLDELIGE

Det er aviserne Politiken, Berlingske, Jyllands-Posten, Information, Kristeligt Dagblad, Ekstra Bladet og BT samt mediernes netsider, som danner grundlag for undersøgelsen. Forskerne har her fundet frem til, at de enkelte medier typisk gør brug af fem forskellige fortællinger om personer med PTSD, når de skriver artikler om sygdommen. Flere af disse fortællinger fremhæver negative træk ved PTSD-ramte – eksempelvis at de er utilregnelige og voldelige eller utilstrækkelige som forældre, ægtefæller og arbejdskraft i det danske samfund.

Undersøgelsen kommer i kølvandet på en række internationale forskningsprojekter, som peger på, at mediernes dækning spiller en stor rolle i offentlighedens holdning til personer med psykiske sygdomme. Ifølge forskerne er der derfor også en risiko for, at de undersøgte mediers fortællinger om PTSD kan lede til en negativ opfattelse blandt danskerne af de personer, som er ramt af sygdommen.

OVERSETE GRUPPER

I undersøgelsen finder forskerne også frem til, at de danske avisers dækning af PTSD er meget ensidig. Mens sygdommen i mere end en tredjedel af artiklerne forbindes med krigsveteraner, er der nemlig også mange andre grupper, som er i risikozonen for at udvikle sygdommen – eksempelvis voldtægtsofre, hvoraf knapt 5.000 ifølge Psykiatrifondens tal har udviklet PTSD gennem de seneste 10 år. Samtidig optræder der i de undersøgte artikler meget få kvinder med PTSD sammenlignet med antallet af PTSD-diagnosticerede mænd. Sammenlagt leder det ifølge forskerne til en problematisk dækning af sygdommen.

“Konsekvensen kan i værste fald være, at nogle grupper (som er ramt af PTSD, red.) i høj grad overses og ikke tildeles taletid i dækningen,” lyder det fra forskerne i undersøgelsen.

Kilde: Christensen, M. & Flensborg, C. (2019): “Framing af PTSD – en undersøgelse af de danske landsdækkende dagblades repræsentation af posttraumatisk stresssyndrom”. Roskilde Universitet.